

Fagrappport friluftsliv

Konsekvensutredning av friluftsliv for Børdalen kraftverk

Revisjonshistorikk

Rev	Dato	Beskrivelse av endringen	Utarbeidet av	Kontrollert av	Godkjent av
00	26.11.2025	Utkast til gjennomlesing	NO1G3Z	NOSOAN	NOMASG
01	27.01.2026	Endelig rapport	NO1G3Z	NOLAAN	

Forside: Turskilt oppe ved Leitet med gapahuk i bakgrunnen. Foto: Sweco.

Sweco Norge AS

Prosjekt

Prosjektnummer

Dokumentnummer

Kunde

Opprettet av

Dato opprettet

967032271

Konsesjonssøknad Børdalen kraftverk

10246614

10246614-FRIL-RAP-011

Eviny Fornybar AS

Gunhild Stavnes Borøchstein

04.06.2025

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	4
1 Innledning	9
1.1 Bakgrunn	9
1.2 Områdebeskrivelse	9
1.3 Tiltaksbeskrivelse	12
1.4 Nullalternativet	20
2 Metode og faglig grunnlag	22
2.1 Definisjon av friluftsliv	22
2.2 Utredningskrav for friluftsliv	22
2.3 Fagkompetanse	23
2.4 Influensområde for friluftsliv	24
2.5 Metodikk for utredning av friluftsliv	25
2.6 Overordnede føringer for friluftsliv	30
3 Beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget for friluftsliv	32
4 Konsekvensanalyse for delområder	35
4.1 Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens	37
4.2 Påvirkninger og konsekvenser i anleggsfasen	91
5 Samlet konsekvens for friluftsliv	92
5.1 Samlede virkninger	94
6 Skadeforebyggende tiltak	94
6.1 Forutsatte tiltak	94
6.2 Foreslåtte tiltak	94
7 Sotabotnen og Børdalen kraftverk - samlede vurderinger	95
8 Usikkerhet	100
9 Referanser	101

Sammendrag

Bakgrunn

Friluftsliv er i Miljødirektoratets veileder M-1941 – Konsekvensutredninger for klima og miljø (Miljødirektoratet 2025), definert som opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden, med sikte på miljøforandring og naturopplevelse. Friluftsliv er også en viktig økosystemtjeneste som bidrar til kunnskap og opplevelse.

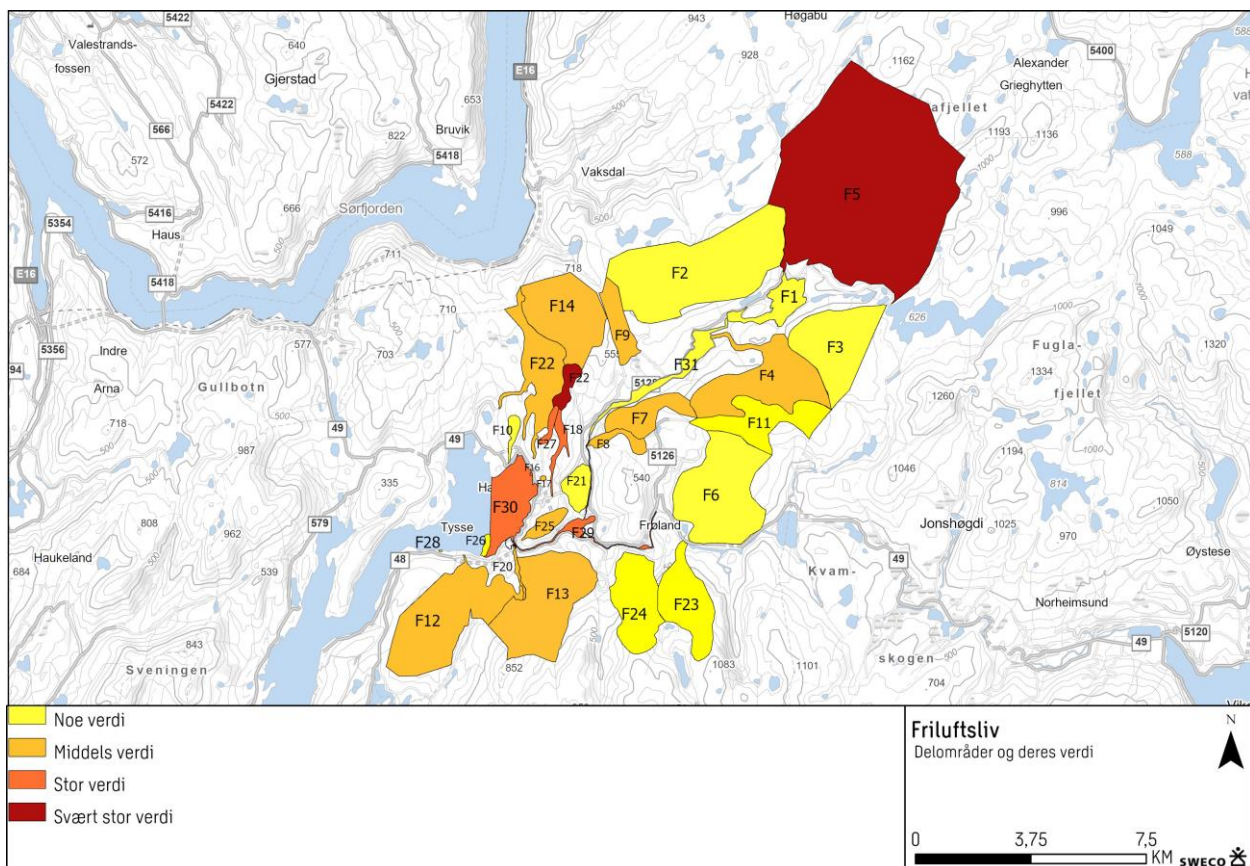
Utredningsmetoden i denne konsekvensutredningen følger Miljødirektoratets M-1941. Utrekere for fagtema friluftsliv har vært Per Ivar Bergan (tema fritidsfiske) og Gunhild Borøchstein, Sweco.

Bergsdalen i nabokommunen Vaksdal og de omliggende fjellpartiene, blant annet sørover mot Samnangervassdraget, er populære friluftslivsmål for lokale som tilreisende. Samnanger og dets friluftsliv rommer både høyfjell, lavland, elv, fjord og hav. Området legger med dette opp til muligheten til varierte opplevelser i naturen. Området tas hyppig i bruk til blant annet toppturer, utmarksturer, fjellturer og skisport. Det er både merkede og umerkede stier som leder til ulike DNT. Aktiviteter som fiske (vinter og sommer), ski, bading, løping og sykling finner sted innenfor ulike områder. Områdene blir tatt i bruk i sommer og vinterstid både nede ved fjorden, men også oppe i fjellet. Kulturminner er med på å øke områdets opplevelsesverdi. Det er etablert flere gapahuker, benker, og rundturer som tilrettelegger for både barn, voksne og eldre. Rundturer som blant annet turveg Tysse, Gjerdet eller Svendsdalåsen/Høyseter er eksempler på dette. Det finnes her kulturhistoriske merkede stier, eldre stølsbygg, spor etter tidlig kraftutbygging og 2.verdenskrig, samt en militærvei som strekker seg fra Kvitingen til Småbrekke. Det foregår friluftaktiviteter som jakt og fiske i området.

Influensområdet for fagtema friluftsliv inkluderer nærliggende utmarksområder, registrerte friluftsområder og eventuelle ferdselsveger som sykkelruter og stinett som kan bli påvirket av tiltaket. En synlighetsanalyse med utgangspunkt i hovedtiltakene som strekker seg fra Kvittingsvatnet i nord og videre sørvestover ned til Børdalen og innerst i Samnangerfjorden har bidratt til å definere influensområdet for friluftsliv. Vassdraget som får endret vannføring er også en del av influensområdet.

Konsekvens for friluftsliv

Influensområdet for Børdalen kraftverk er delt inn i 31 delområder for friluftsliv (F):

Delområde	Verdi	Områdetype
F1 Kvittingsvatnet	Noe verdi	Leke- og rekreasjonsområde
F2 Gråfjellet	Noe verdi	Stort turområde uten tilrettelegging
F3 Røyrfjellet	Noe verdi	Stort turområde uten tilrettelegging
F4 Kvannadalen	Middels verdi	Stort turområde uten tilrettelegging
F5 Bergdalsfjellene	Svært stor verdi	Stort turområde uten tilrettelegging
F6 Børdalsfjellet	Noe verdi	Stort turområde uten tilrettelegging
F7 Svendsdalåsen/Høyseter	Middels verdi	Nærturterreng
F8 Svendsdalen	Middels verdi	Nærturterreng
F9 Bogaskaret	Middels verdi	Utfartsområde
F10 Merkeåsen	Noe verdi	Nærturterreng
F11 Grøet	Noe verdi	Stort turområde uten tilrettelegging
F12 Nymark til Smådalen	Middels verdi	Marka
F13 Burlifjellet N	Middels verdi	Stort turområde uten tilrettelegging
F14 Storsnuten	Middels verdi	Stort turområde uten tilrettelegging
F15 Turveg Tysse	Stor verdi	Grønkorridor
F16 Gjerde	Stor verdi	Leke-rekreasjonsområde
F17 Steinsland	Middels verdi	Leke-rekreasjonsområde
F18 Åsen-Totræna	Stor verdi	Nærturterreng
F19 Gjersåta/Fitjarvatnet	Middels verdi	Utfartsområde
F20 Tysseeriane til Smådalen	Middels verdi	Nærturterreng

Delområde	Verdi	Områdetype
F21 Solåsen	Noe verdi	Nærturterreng
F22 Totræna vinterpark	Svært stor verdi	Marka
F23 Storagrønova	Noe verdi	Stort turområde uten tilrettelegging
F24 Størenipen	Noe verdi	Stort turområde uten tilrettelegging
F25 Hagåsen	Middels verdi	Nærturterreng
F26 Førøyna	Noe verdi	Leke- og rekreasjonsområde
F27 Myra-Totræna	Stor verdi	Marka
F28 Ospevika	Noe verdi	Leke- og rekreasjonsområde
F29 Fiske etter laks og sjørørret	Stor verdi	Andre friluftslivsområder
F30 Fjordaktiviteter	Stor verdi	Andre friluftslivsområder
F31 Grønsdalsvatnet-Fiskevatnet	Noe verdi	Andre friluftslivsområder

Tiltaket gir noe konsekvens (-) for fire delområder, middels konsekvens (--) for ett delområdet og ubetydelig (0) konsekvens for de resterende.

Delområde F1 Kvitingsvatnet blir direkte berørt av inngrep, men det er av et begrenset omfang og rett ved eksisterende inngrep ifm. eksisterende Grønsdal kraftverk. De hurtigere vannstandsendingene vurderes heller ikke å ville påvirke friluftsliv i betydelig grad. Det vurderes å bli noe negativ konsekvens for friluftsliv i delområdet av tiltaket. Tiltakene ved Grønsdalsvatnet og Myra ligger ikke innenfor noe friluftslivsområde kartlagt av kommunen, men er definert i forbindelse med denne konsekvensutredningen (F31). Området brukes noe til fiske på vannene og som nærturterreng for enkelte hytter/fastboende. Det blir arealbeslag på land, i reguleringssoner og under LRV av deponier i Grønsdalsvatnet. I tillegg blir det arealbeslag og visuelle virkninger av tunnelpåhugg. Det ventes imidlertid ubetydelige varige konsekvenser på friluftsliv av dette. Det ventes noe påvirkning på fisk i Kvitingsvatnet, Grønsdalsvatnet og Fiskevatnet (se fagrapport for vannmiljø og naturmangfold i ferskvann), men dette vurderes til å ikke ha noe påvirkning for fiskeutøvelse i vannene, og gir dermed ubetydelige konsekvenser for friluftsliv. Børdalen kraftverk vil medføre noe negativ påvirkning på potensielt laksefiske i Tysseelva, pga. noe reduserte produksjonsforhold for laksefisk, og lavere vannhastigheter i elva.

Tiltakene ifm. svingesjakt på Leitet ligger innen i delområde F7 Tveitet. Her vil det bli oppgradert vei til etablert gapahuk, og ny vei og massedeponi vil komme tett på i utsikten fra gapahuken. Det vil også bli betydelig forstyrrelser og ulempe ifm. anleggsarbeidet.

Fiske etter laks og sjørørret (F29) blir noe påvirket grunnet endring i elvas vannføring. Endringer i elvas produksjonskapasitet for laks og sjørørret er her vurdert å bli noe forringet pga. redusert vannføring i Tysseelva. For fiskeutøvelsen vil det kun bli strekningen mellom utløpet av Frølandsvatnet og inntaket til Tyssefossen kraftverk som blir noe dårligere egnet for sportsfiske, og da grunnet oftere reduserte vannhastigheter ved gode fiskeplasser.

De største negative konsekvensene for friluftsliv kommer i delområde F30 Fjordaktivitet i Samnangerfjorden. Her vil det ved Haukaneset bli noe arealbeslag, da både under og over vann. Varig påvirkning på friluftslivsaktiviteter vil ellers bestå i visuell påvirkning av ny vei og påhugg, mulige endringer i temperatur/isforhold ifm. nytt utløp, og mulige noe negative virkninger av tiltaket på fritidsfiske.

Tiltakene vil være synlige på avstand fra en rekke av de øvrige utredete delområdene. Tiltakene vurderes imidlertid ikke til å ha varig innvirkning på bruken av disse områdene.

Samlet konsekvens for fagtema vurderes slik:

Delområde	Alt 0	Børdalen kraftverk
F1 Kvittingsvatnet	0	(-)
F2 Gråfjellet	0	(0)
F3 Røyrfjellet	0	(0)
F4 Kvanndalen	0	(0)
F5 Bergdalsfjellene	0	(0)
F6 Børdalsfjellet	0	(-)
F7Svendsdalen– Høyseter	0	(-) Øvre
F8 Svendsdalen	0	(0)
F9 Bogaskaret	0	(0)
F10 Merkeåsen	0	(0)
F11 Grøet	0	(0)
F12Nymark til Smådalen	0	(0)
F13 Burlifjellet N	0	(0)
F14 Storsnuten	0	(0)
F15 Turveg tyssen	0	(0) Øvre
F16 Gjerde	0	(0) Øvre
F17 Steinsland	0	(0)
F18 Åsen-Totræna	0	(0)
F19 Gjerdsåta/Fitjarvatnet	0	(0)
F20 Tyssereiane til Smådalen	0	(0)
F21 Solåsen	0	(0)
F22 Totræna Vinterpark	0	(0)
F23 Storagrønova	0	(0)
F24 Storenipen	0	(0)
F25 Hagåsen	0	(0)
F26 Førøyna	0	(0)
F27 Myra-Totræna	0	(0)
F28 Ospevika	0	(0)
F29 Fiske etter laks og sjørøret	0	(-)
F30 Fjordaktivitet	0	(--) Nedre
F31Grønsdalsvatnet- Fiskevatnet	0	(0) Øvre
Samlet vurdering for friluftsliv	-	Noe negativ konsekvens

Delområde	Alt 0	Børdalen kraftverk
Begrunnelse for samlet konsekvens		Det er overvekt av delområder med noe eller ubetydelig konsekvens, og ett delområde med middels negativ konsekvens. Dette gir samlet noe negativ konsekvens av tiltaket for friluftsliv.

Skadereduserende tiltak

Forutsatte tiltak

- Det legges opp til revegetering av nye massedeponi (på land), samt istandsetting av mulige berørte stier.
- Det planlegges tydelig merking og informasjonsskilt om midlertidige stengninger, omkjøringer og fremdrift i anleggsarbeidet.
- Det vil benyttes støydempende utsyr og metoder der det er mulig.
- Befolkningen skal informeres gjennom lokale kanaler som f.eks. kommunen eller turistforeningens nettsider, om anleggsaktivitet og ferdselsforhold.

Foreslåtte tiltak

Tiltakene som listet opp i dette avsnittet er tiltak som er foreslått som følge av konsekvensutredningen for friluftsliv, men som ikke er innarbeidet i tiltaket. Disse tiltakene vil bidra positivt til fagtema friluftsliv. Likevel vil det ikke endre tiltakets konsekvensgrad om ett eller flere av disse inkluderes i planene.

- Ved Leitet befinner Nyautløo gapahuk seg. Gapahuken ligger plassert med fin utsikt utover dalen ved dagens situasjon. Det er her etablert bålpanne og sittebenk. Tiltaket vil påvirke gapahukens utsikt og dermed dens attraktivitet. Et mulig tiltak er å flytte gapahuken ca. 100 m lengre nordøst, der det i dag står en benk. Herfra vil tiltaket være noe mindre synlig enn ved dagens plassering.
- Legge til rette for friluftsliv med benker etc. i andre berørte delområder (f.eks. ved Haukaneset).
- Avgrens riggområder og masselagring slik at de tar minst mulig areal og ikke hindrer ferdsel mer enn nødvendig.
- Sikre båtutsettingsmuligheter
- Midlertidig omlegging av mulige berørte ferdselsårer.
- Legge til rette for at arbeid som resulterer i mye støy i så stor grad som mulig forgår i ukedager på dagtid.
- Info og varselskilt om mulige utrygge isforhold.

Usikkerhet

Samnanger kommune har kartlagt friluftslivsområder i kommunen (M98-2013) og publisert dette i Naturbase. Kartleggingen ble gjennomført i 2018. Grunnet tidsspennet mellom kartlegging og konsekvensutredningen kan det ikke utelukkes at det har skjedd endringer innen blant annet kvalitet, brukerfrekvens eller betydningen av områdene, noe som vil være en usikkerhetsfaktor da det er mulig at de ikke har blitt fanget opp under kunnskapsinnhenting eller befarung.

Opplevelsesverdier er subjektive og vurderingen av disse er basert på faglig skjønn. Det er også vanskelig å forutsi hvordan dagens brukere vil tilpasse seg endringer (f.eks. om de finner nye ruter).

Synlighetsanalysen er teoretisk og inneholder usikkerhetsfaktorer.

Det er usikkerhet rundt vurderinger av endring av isforhold, særlig for Samangerfjorden og området ved Haukaneset.

Kunnskapsgrunnlaget for fagtema friluftsliv vurderes som godt.

1 Innledning

Sweco Norge har fått i oppdrag av Eviny å konsekvensutrede nytt Børdalen kraftverk med nettilknytning i Samnanger kommune. Det utredes kun ett alternativ.

Denne rapporten er fagrapporten for fagtema friluftsliv og følger som et vedlegg til konsesjonssøknaden for Børdalen kraftverk.

Eviny søker parallelt om konsesjon for Sotabotnen kraftverk oppstrøms i samme vassdrag. Det er utarbeidet separate utredninger som omhandler konsekvenser for hvert kraftverk alene. Disse følger konsesjonssøknadene for respektive kraftverk. Utredningene omtaler også kort virkninger dersom begge kraftverk bygges ut. Dette er omtalt i kap. 7 i denne rapporten.

1.1 Bakgrunn

Eviny har en gjennomgang av sine regulerte vassdrag, og hvordan de kan forbedre utnyttelsen i sine eksisterende produksjonsanlegg. Dette inkluderer reguleringer i Samnangervassdraget med kraftproduksjon i dagens Kvittingen kraftverk, Grønsdal kraftverk, Myra kraftverk, Frøland kraftverk og Tyssefossen kraftverk.

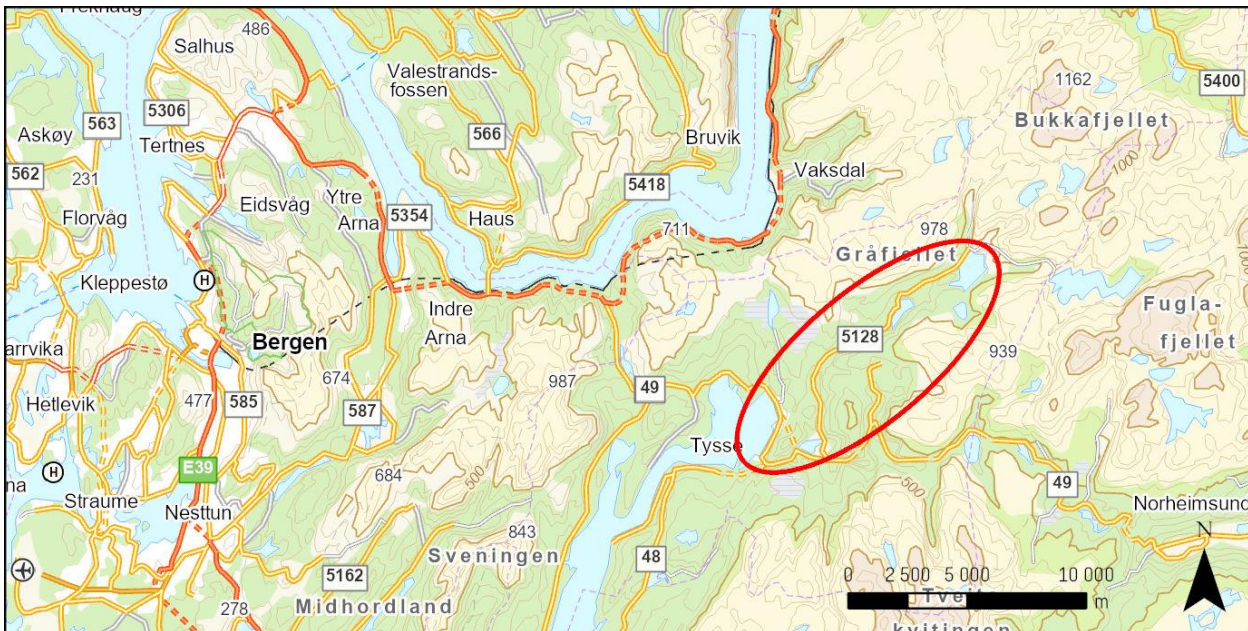
Dagens kraftverk i vassdraget har samlet en installert effekt på 105,8 MW og produserer årlig gjennomsnittlig 496 GWh, noe som tilsvarer forbruket til ca. 30 000 husstander. Eviny kan tilpasse sin produksjon bedre til fremtidig kraftetterspørsel gjennom etablering av Børdalen kraftverk med inntak i det allerede regulerte Kvittingsvatnet. Eviny begrunner tiltaket med at det vil støtte opp under samfunnets behov for sikker og stabil leveranse av effekt og energi. Kraftverket vil kunne produsere mye strøm på høy pris, og vil bidra til å flate ut variasjonene i strømpris (toppene). Børdalen kraftverk vil også øke tilgjengelig effekt, og øke kraftproduksjonen med 80 GWh fra økt fall, redusert flomtap og forbedret virkningsgrad. Samtidig benyttes eksisterende regulering, noe som vil kunne begrense nødvendig miljøpåvirkning sammenlignet med eventuelle nye produksjonsanlegg.

1.2 Områdebeskrivelse

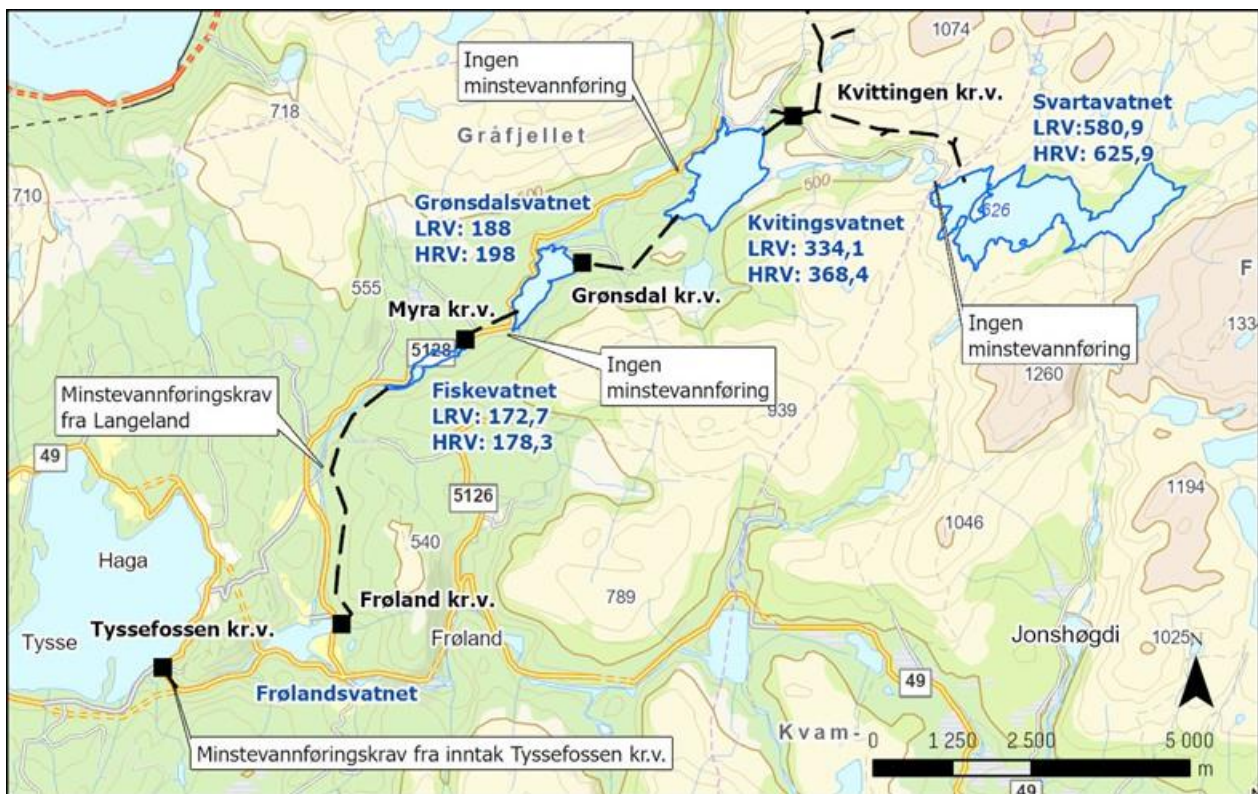
Utredningsområdet er geografisk lokalisert i Samnangervassdraget i Samnanger og Kvam kommuner i Vestland fylke (figur 1-1). Kvittingsvatnet (HRV: 368.4, LRV:334.1) er inntaks- og reguleringsmagasin for dagens Grønsdal kraftverk. Oppstrøms dette utnytter Kvittingen kraftverk fallet mellom Svartavatnet og Kvittingsvatnet. Videre nedover er vassdraget regulert og produserer kraft gjennom kraftverkene Myra kraftverk, Frøland kraftverk og Tyssefossen kraftverk. Samnangervassdraget renner ut i Samnangerfjorden ved tettstaden Tysse. Kart over Samnangervassdraget med dagens kraftutbygging vises i figur 1-2.

Ved Kvittingsvatnet er det noe spredt fast- og fritidsbebyggelse, noe jordbruksarealer, kraftinstallasjoner, samt tilhørende infrastruktur. Tilsvarende forekommer videre nedover vassdraget før bebyggelse øker i nedre del ved Frølandsvatnet og ved Samnangerfjorden. Det finnes laks og sjøørret i Tysseelva og i Storelva opp til en foss rett oppstrøms Langeland. I tillegg går det anadrom fisk i den vernende sideelva Frølandselva opp til Jarlandfossen. På grunn av reduserte bestander er det for tiden ikke åpnet for fiske etter disse artene i dette vassdraget.

Bilder fra deler av berørte områder er vist i figur 1-3 til figur 1-5.

Figur 1-1. Regional plassering av Børdalen kraftverk vises med rød sirkel. Kart: Sweco.

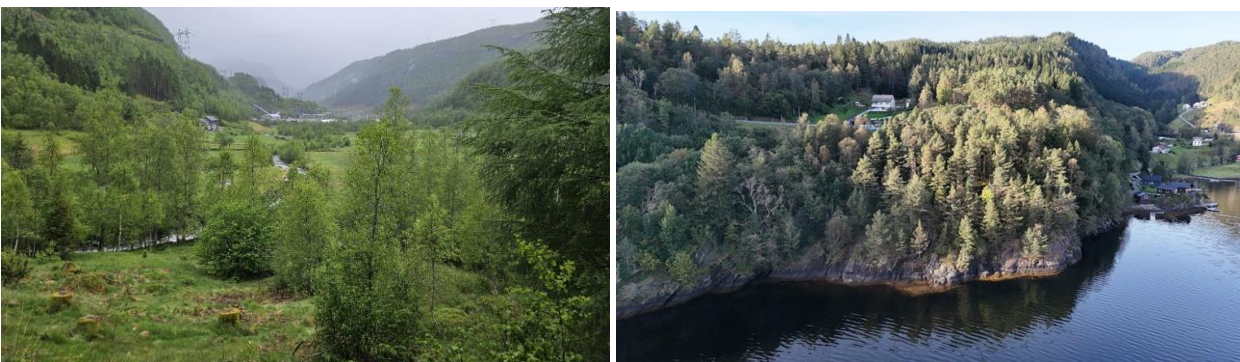
Figur 1-2. Kart over Samnangervassdraget med eksisterende kraftverk, samt dagens krav til minstevannføring og reguleringsgrenser. Kart: Sweco.

Figur 1-3. Bilde fra Kvittingsvatnet (til venstre i bildet) og nedover vassdraget. Grønsdalsvatnet sees bakerst til høyre. Bilde: Sweco.

Figur 1-4. Venstre: Grønsdalsvatnet og Grønsdal kraftverk. Høyre: Fiskevatnet og Myra kraftverk. Bilder: Sweco.

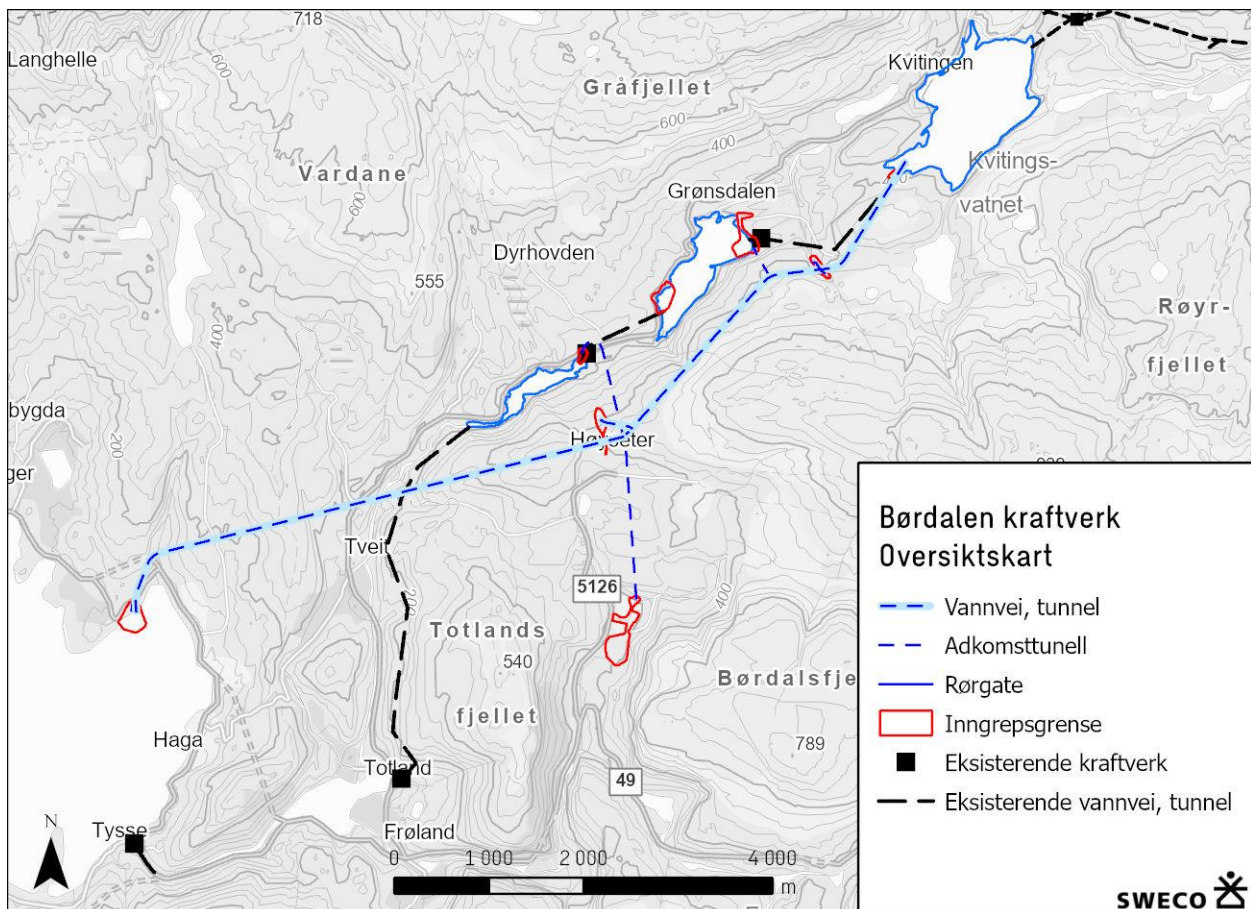
Figur 1-5. Venstre: Børdalen med Samnanger transformatorstasjon i bakgrunnen. Høyre: Haukaneset. Bilder: Sweco.

1.3 Tiltaksbeskrivelse

Børdalen kraftverk vil utnytte fallet mellom det eksisterende reguleringsmagasinet Kvittingsvatnet og sjøen. Eksisterende kraftverk i vassdraget vil fortsatt være i drift. Under følger korte beskrivelser av planlagte tiltak (kraftverk og nettanlegg) og hydrologiske endringer ved realisering av Børdalen kraftverk. For mer detaljer henvises det til konsesjonssøknad med vedlegg.

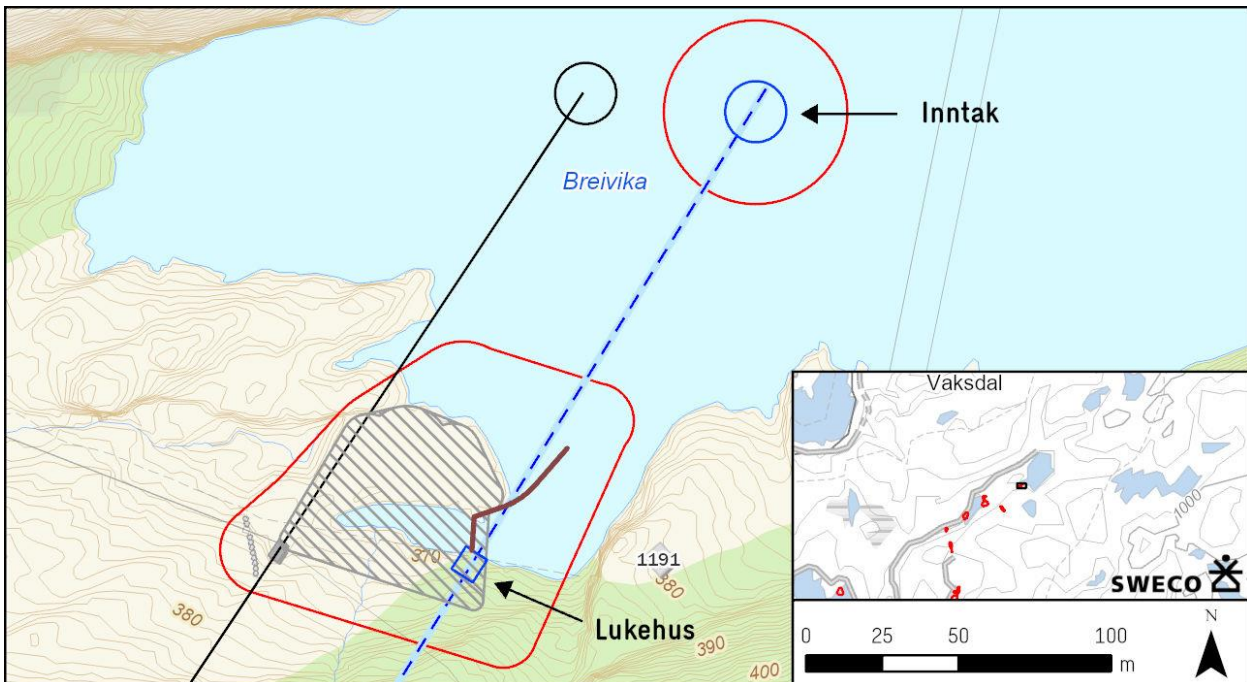
1.3.1 Utbyggingsplaner for vannkraftverket med nettilknytning

Oversiktskart over tiltaket er vist i Figur 1-6. Arealbruksplan over planlagte tiltak er vist i kartvedlegg i konsesjonssøknaden for Børdalen kraftverk.

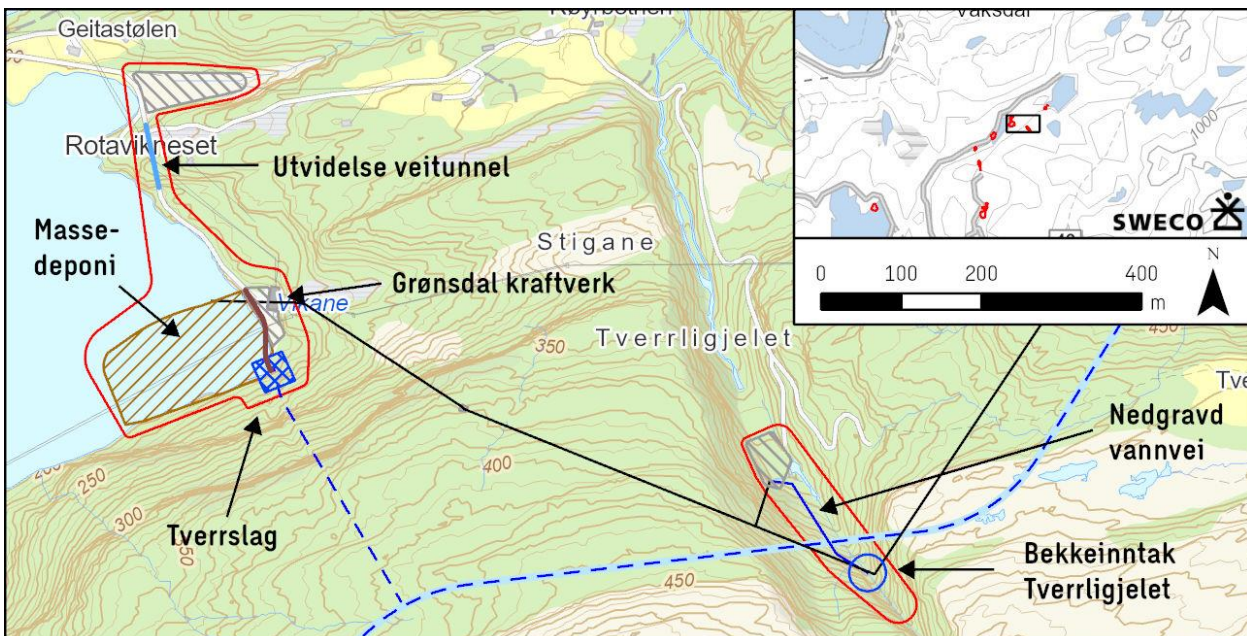
Figur 1-6. Oversiktskart over planlagte Børdalen kraftverk. Kart: Sweco.

Nytt inntak i Kvittingsvatnet er planlagt like øst for det eksisterende inntaket i Kvittingsvatnet (figur 1-7). Det skal bygges lukehus på land. Tilkomst til inntaket vil bli med flåting fra slipp ved eksisterende dammer i Kvittingsvatnet, og inntaket vil forbli veiløst. Eksisterende sti kan brukes som gangsti. Fra ilandføringsstedet og bort til lukehuset planlegges en kort veistubb. Det etableres midlertidig riggområde i tilknytning til eksisterende tipp ved dagens og planlagt lukehus. Det gjøres ingen endringer på dam i forbindelse med Børdalen kraftverk.

Figur 1-7. Planlagte tiltak i ved Kvitingvatnet. Rødt omriss: planlagt inngrepsgrense. Grå skravur: midlertidige riggområder. Brun linje: ny vei. Blå stiplet linje: tunnel (vannvei) for Børdalen kraftverk. Eksisterende inntak og tunnel vist med svart. Kart: Sweco.

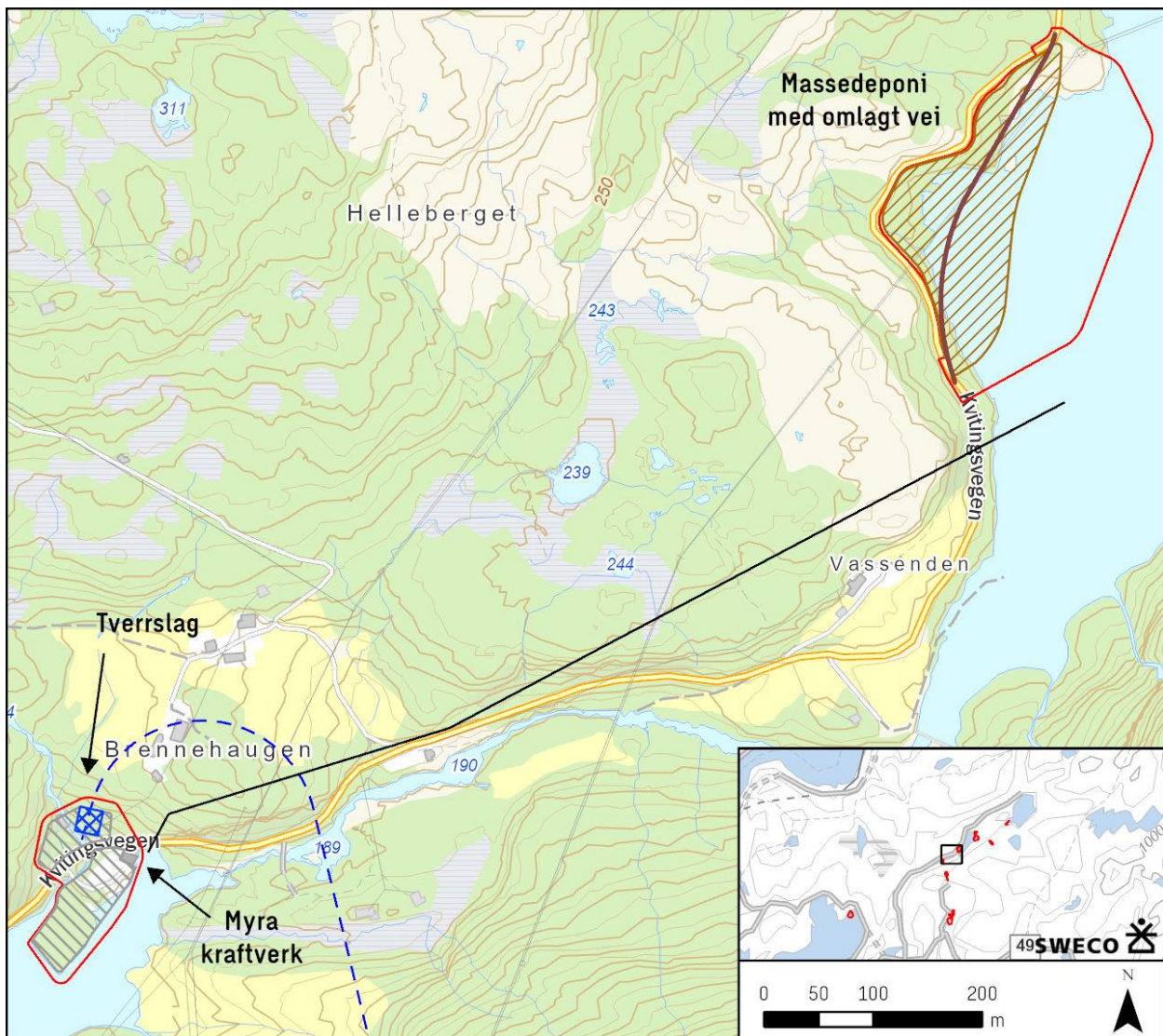
Det planlegges et **bekkeinntak i Tverrligjelet** (Figur 1-8). Bekken skal tas inn i dagens Grønsdal kraftverk, ikke kobles på ny tunnel for Børdalen kraftverk. Det bygges en ca. 5-10 m bred dam over bekken og legges knapt 200 m nedgravd rør langs vestsiden av elva ned til eksisterende påhugg for dagens Grønsdal kraftverk. Eksisterende massetipp ved påhugget benyttes som riggområde. Eksisterende vei til påhugget benyttes for transport. Selve inntaket planlegges veiløst.

Figur 1-8. Planlagte tiltak i forbindelse med bekkeinntak (blå sirkel) i Tverrligjelet og tverrslag (blåskravert firkant) med massedeponi (brun skravur) ved eksisterende Grønsdal kraftverk. Rødt omriss: planlagt inngrepsgrense. Grå skravur: midlertidige riggområder. Brun linje: ny vei til tverrslag. Blå linje: utbedring av eksisterende vei (utvidelse av tunnel). Blå stiplet linje: tunnel (vannvei og adkomsttunnel) for Børdalen kraftverk. Eksisterende tunneler er vist med svart linje. Kart: Sweco.

Det bygges **tverrslag** like sør for eksisterende Grønsdal kraftverk (Figur 1-8). Det planlegges **massedeponi** i Grønsdalsvatnet for ca. 250 000 m³ tunnelmasser rett utenfor tverrslaget. Noe av massene vil ligge i reguleringssonen, men mesteparten blir liggende under LRV. Ca. 100 m ny vei legges i vannkanten (over HRV) fra Grønsdal kraftverk bort til tverrslaget. Allerede opparbeidete arealer utenfor Grønsdal kraftverk og nord for Rotavikneset benyttes som riggområder. En kort tunnel ved Rotavikneset må utvides i forbindelse med adkomst til tverrslaget.

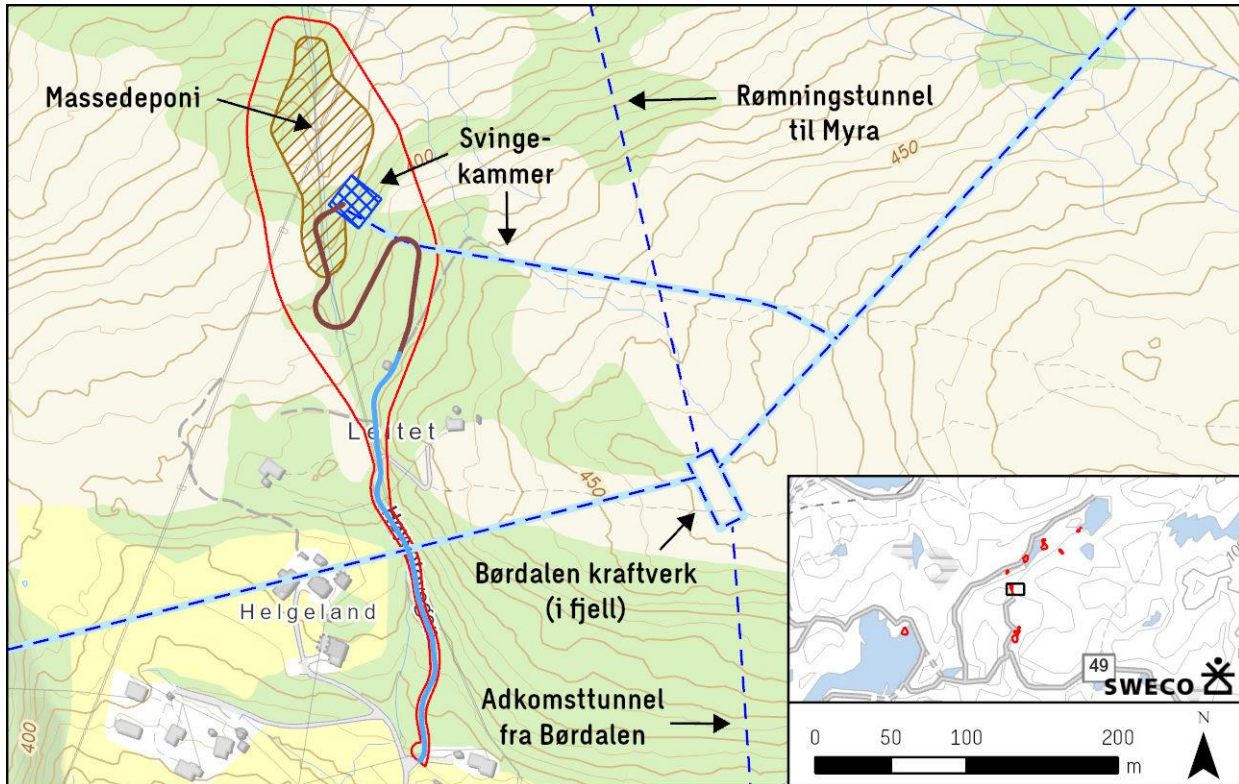
Det planlegges også **tverrslag** med midlertidige riggområder ved eksisterende Myra kraftverk (Figur 1-9). Det er planlagt **deponi** for ca. 70 000 m³ tunnelmasser i vestre del av Grønsdalsvatnet. Deler av deponiet vil bli på land og over HRV, og dagens smale og svingete fylkesvei vil legges om med ca. 340 m ny vei over deponiet. Eksisterende vei (ca. 430 m) tilbakeføres på strekningen.

Figur 1-9. Planlagte tiltak i forbindelse med tverrslag (blåskravert firkant) ved eksisterende Myra kraftverk, og massedeponi (brun skravur) på vestsiden av Grønsdalsvatnet. Rødt omriss: planlagt inngrepsgrense. Grå skravur: midlertidige riggområder. Brun linje: ny vei over deponi. Blå stiplet linje: rømningsstunnel for Børdalen kraftverk. Eksisterende tunnel for Myra kraftverk er vist med svart linje. Kart: Sweco.

Det vil etableres **svingekammer/-sjakt** ned til vannveien ved Leitet (Figur 1-10). Ved toppen av denne blir det en portal i dagen med rist for utveksling av luft fra svingekammeret. Ca. 14 000 m³ masser fra boring vil deponeres i et søkk i umiddelbar nærhet. Midlertidige riggområder etableres innenfor samme areal som

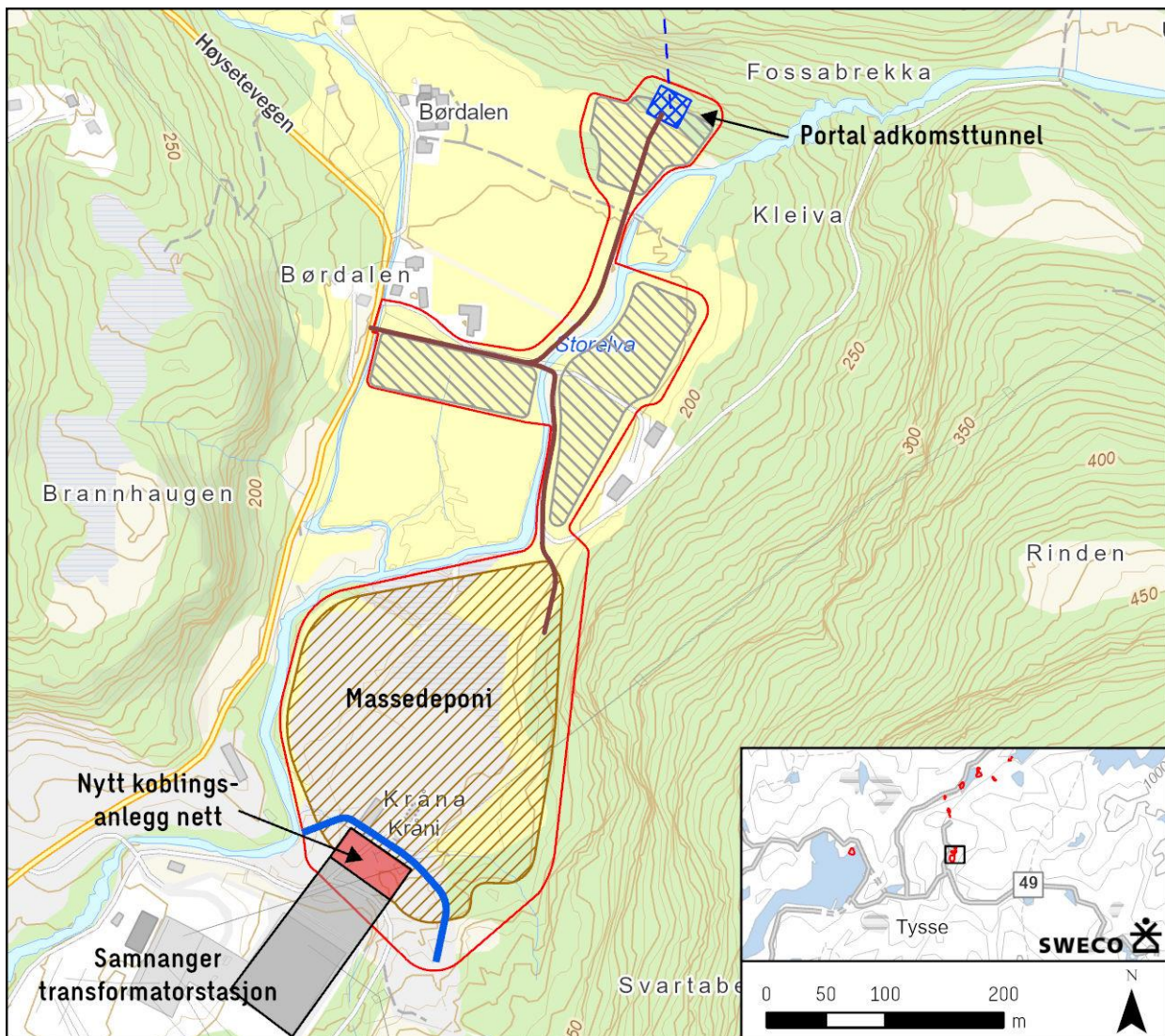
massedeponiet. Knappt 300 m av eksisterende vei/traktorvei fra bebyggelsen på Høyseter må utbedres. Denne må forlenges med ca. 230 m ny vei fra gapahuk på ryggen på Leitet og ned til svingekammeret/sjakten.

Figur 1-10. Planlagte tiltak i forbindelse med svingekammer på Leitet. Betongkonstruksjon i dagen kommer innenfor blåskravert firkant. Rødt omriss: planlagt inngrepsgrense. Brun skravur: massedeponi. Blå linje: utbedring av eksisterende vei/traktorvei. Brun linje: ny vei. Blå stiplet linje: tunnel (vannvei, svingekammer og adkomst-/rømningsstunnel). Kart: Sweco.

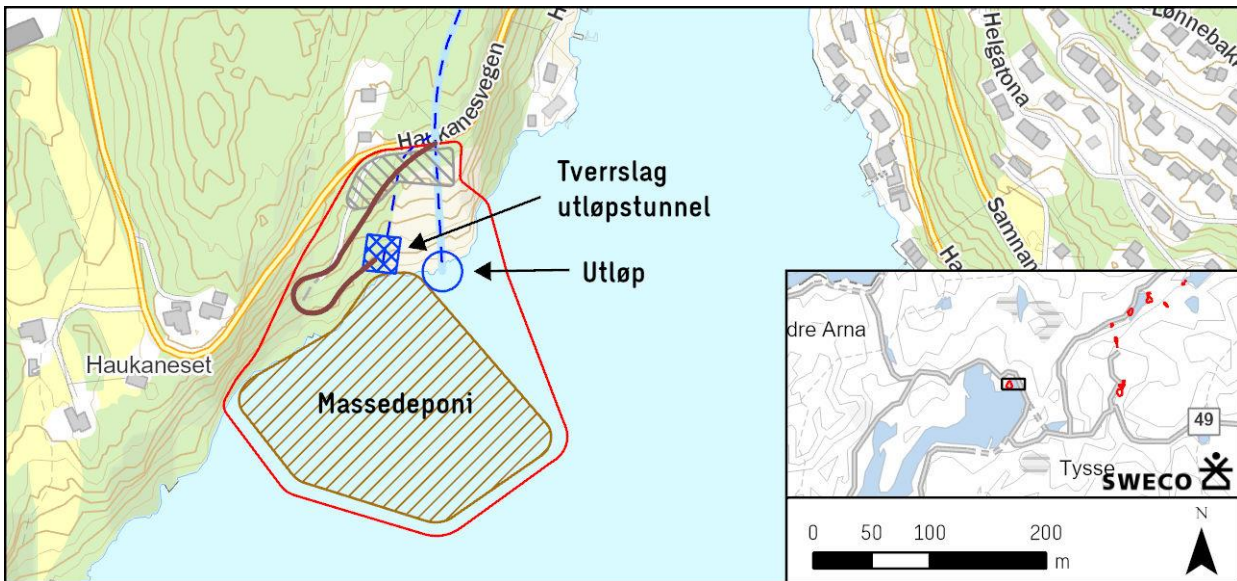
Kraftstasjonen vil ligge i fjell (Figur 1-10), med adkomsttunell som har **påhugg og portal i Børdalen** (Figur 1-11). Ca. 300 000 m³ overskuddsmasser fra tunneldrift legges i permanent **deponi** i Børdalen, ca. 400 m sør for planlagt påhugg. Deponiet er planlagt i to terrasser og ferdigstilles som jordbruksareal. Det blir flere midlertidige **riggområder** i dalen, det meste på dyrket mark. Toppjordlaget tas av ved oppstart av anleggsarbeid, mellomlagres, og arealene skal tilbakeføres til jordbruk ved ferdigstilling av anlegget. Det planlegges knapt 400 m **ny vei** fra Fv. 5126 til påhugget. Permanent vei vil bli på fylling og være inntil 7 m bred (inkludert langsgående kabelkanal for nettilknytting). Fra denne blir det adkomst til planlagt massedeponi på østsiden av Storelva (i Børdalen). I anleggsperioden etableres midlertidig kryssing av elva rett nord for eksisterende bru for tunge kjøretøy. Dette utføres med rør og fylling av steinmasser. Adkomst til deponi videre fra elvekryssing blir oppgradering av eksisterende vei og 100 m ny permanent vei (blir liggende igjen som traktorvei) bort til deponiet.

Nettilknytning for Børdalen kraftverk blir en 420 kV kabel som legges i en ca. 1 m bred betongkanal (ca. 3 m bred grøft i anleggsfasen). Denne går fra kraftverket i fjell gjennom adkomsttunnelen ut til påhugg i Børdalen. Fra påhugget legges kabelkanalen langs planlagt ny vei/grøft og deretter gjennom planlagt massedeponi (til sammen drøyt 700 m), fram til nytt bryterfelt i eksisterende Samnanger transformatorstasjon (Figur 1-11, kun bryterfeltet er vist i kartet). Nytt bryterfelt blir liggende delvis på planlagt deponi. En bekk må legges om nord for bryterfeltet, gjennom deponiet.

Figur 1-11. Planlagte tiltak i Børdalen. Blåkravert firkant: Portal for adkomsttunnel. Rødt omriss: planlagt inngrepsgrense. Brun skravur: massedeponi. Grå skravur: midlertidige riggområder. Brun linje: permanente veier. Blå stiplet linje: adkomsttunnel. **Nettilknytning:** 420 kV kabel legges i ca. 1 m bred betongkanal. Kabeltrasé er ikke vist i kartet, men vil gå innenfor inngrepsgrensene som er angitt; fra tunnelportal, langs ny vei og deretter gjennom massedeponiet fram til nytt koblingsanlegg (rød firkant) nord i Samnanger transformatorstasjon. Blå linje viser bekk som må legges om i forbindelse med nytt koblingsanlegg. Grå firkant viser dagens koblingsanlegg som nylig er utvidet. Kart: Sweco.

Utløp fra kraftverket blir i sjø ved Haukaneset i Samnangerfjorden (Figur 1-12). Utslaget blir dykket, minimum 10 m under laveste fjæremål. Det etableres et tverrslag for utløpstunnel ved sjøen og det etableres en permanent vei ned til tverrslaget. Ca. 430 000 m³ overskuddsmasser fra driving av tunnel legges i sjødeponi rett utenfor påhugget. Permanent deponi vil ligge under fjæremål.

Figur 1-12. Planlagte tiltak i forbindelse med utløpet til kraftverket ved Haukaneset i Samnangerfjorden. Det blir her et tverrslag for utløpstunnel (blåskravert firkant) og et massedeponi i sjø (brun skravur). Rødt omriss: planlagt inngrepsgrense. Grå skravur: midlertidig riggområde. Brun linje: ny vei. Blå stiplet linje: tunnel (vannvei og tverrslag). Kart: Sweco.

Anleggsarbeidene vil foregå over 2,5 år med start om våren/forsommeren det første året og avslutning om høsten det siste året. Arbeidene vil foregå året rundt på grunn av arbeidene med tunell og kraftstasjon i fjell. Arbeidene i dagen vil for det meste foregå vår/sommer/høst. Tipping av masser i dagen vil foregå året rundt. Arbeidet med inntaket i Kvittingsvatnet skal primært utføres utenfor hekkesesong for sensitiv art.

Det kan bli aktuelt helikoptertransport til bekkeinntaket i Tverrligjelet og til lukehuset ved Kvittingsvatnet.

Det legges opp til istandsetting og revegetering av deponier (de deler som er på land), riggområder og andre midlertidige arealinngrep. Deponier og riggområder i Børdalen skal tilbakeføres til dyrket mark. Her skal toppmasser tas av før arbeidet starter og mellomlagres under anleggsperioden.

Tunnelene for kraftverket vil bestå av konvensjonelt drevet tunell. Det kan i samråd med entreprenør bli snakk om fullprofilboret tunnel isteden. Det vil i så fall medføre at tverrslaget ved Grønsdal kraftverk faller bort og at det blir mindre massevolum som må deponeres. Dette er ikke omsøkt eller utredet som eget alternativ.

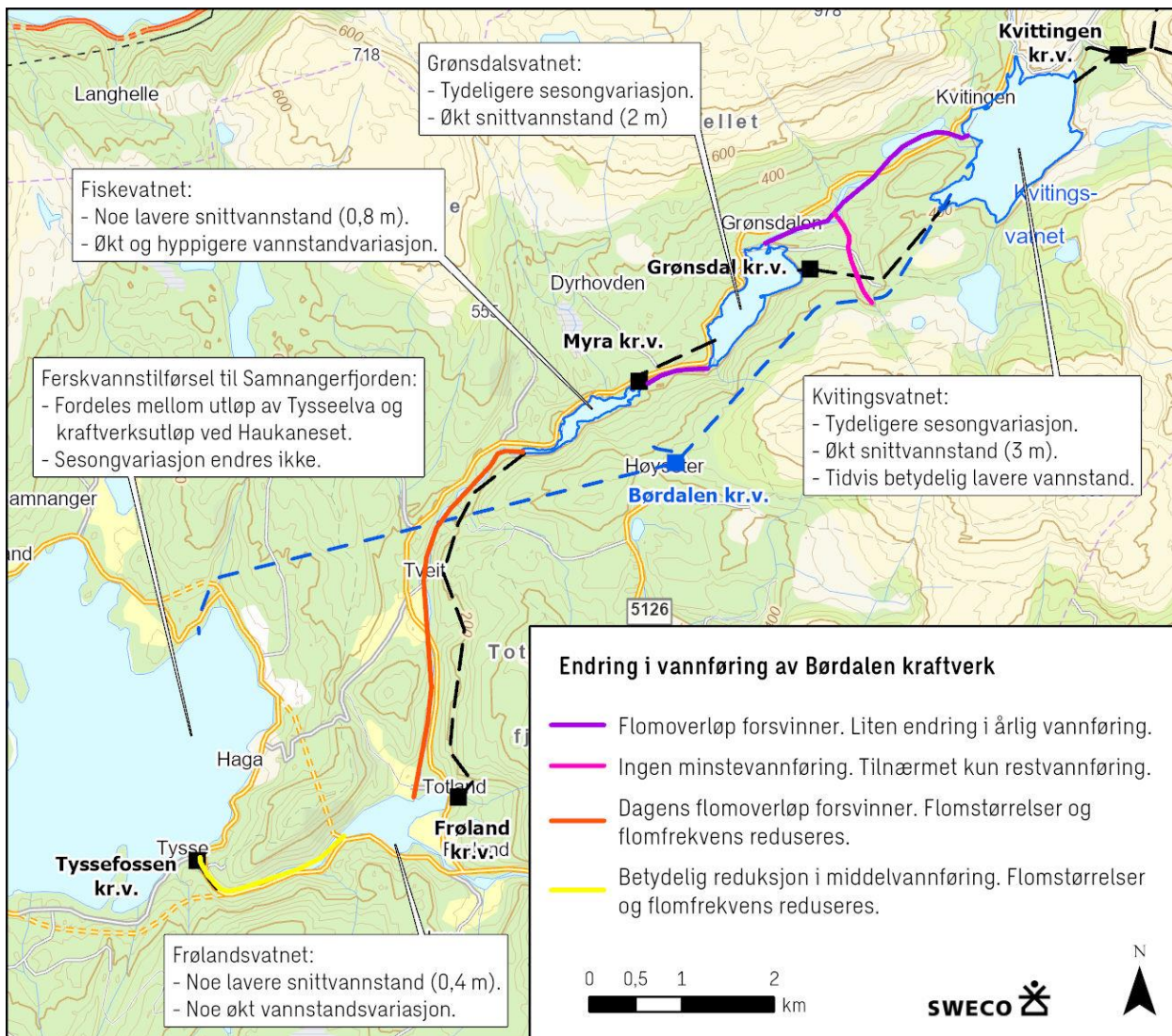
1.3.2 Hydrologiske endringer

Vurdering av hydrologiske endringer som følge av Børdalen kraftverk baserer seg på dagens situasjon for hydrologiske forhold i vassdraget (nullalternativet), og hydrologiske forhold i vassdraget hvis Børdalen kraftverk blir realisert.

De forventede hydrologiske endringene som følge av Børdalen kraftverk beskrives kortfattet i videre tekst. For mer beskrivelse av metodikk, hydrologisk grunnlag og resultat av hydrologiske analyser, henvises det til konsesjonssøknadens kapittel 3 og hydrologisk vedlegg til søknaden.

De relevante vannforekomstene i vassdraget framgår av kart i figur 1-13, med tilhørende kortfattet beskrivelse av hydrologiske endringer Tabell 1-1.

Grunnet usikkerheter i datagrunnlaget kan enkelte kurver og tall i hydrologisk grunnlag virke avvikende fra vurderinger i Tabell 1-1. I tabellen er det tatt høyde for denne usikkerheten og tatt med det som forventes å bli reel hydrologisk endring. Det er likevel noe usikkerhet rundt disse vurderingene.

Figur 1-13. Oversiktskart over vassdraget med eksisterende og planlagt kraftverk. Forventede hydrologiske endringer er også grovt skissert. Endringene er mer detaljert forklart i tabell 1-1. Kart: Sweco.

Tabell 1-1. Beskrivelse av forventede hydrologiske endringer ved realisering av Børdalen kraftverk.

Del av vassdraget	Hydrologiske endringer
Kvittingsvatn	Eksisterende reguleringsgrenser består. (HRV:334.4, LRV:368.4) Observert vannstand (nullalternativet) viser noe sesongvariasjon gjennom året. Ved utbygging forventes en tydeligere sesongvariasjon, der vannstanden er lavest i månedskiftet april/mai. I denne perioden kan vannstanden være betydelig lavere enn ved nullalternativet. Resten av året forventes en betydelig høyere vannstand. Gjennomsnittvannstanden over året blir ca. 3,0 m høyere etter utbygging. Likevel kan en flere år benytte nedre deler av reguleringsmagasinet i større grad enn for nullalternativet. Innenfor kortere tidsrom (dager til uker) vil en få hyppigere vannstandsvariasjoner, men av begrenset størrelse.
Bekk Tverrligjelet	Bekken er i dag ikke påvirket av eksisterende regulering, og har dermed naturlig vannføring. I tørre perioder er det svært lite vann i bekken. Det legges ikke opp til minstevannføringslipp forbi planlagt bekkeinntak. Vannføringen nedstrøms bekkeinntaket til samløp hovedelv vil

Del av vassdraget	Hydrologiske endringer
	dermed kun bestå av tilsig fra restfeltet. Vannføringen vil dermed være sterkt redusert, og vil kunne bli tørrlagt i øvre del i perioder med lite tilsig.
Storelva mellom Kvitingsvatn og Grønsdalsvatnet	Det er ikke krav om minstevannføring på strekningen i dag. Dagens vannføring er et resultat av overløp over dam Kvitingsvatn og restfeltet nedstrøms. Bekk fra Tverrligjelet bidrar med noe vann til nedre del av strekningen. Historisk har det vært overløp ved dam Kvitingsvatn som har gitt vannføring rett nedstrøms dammen. I årene 2010-2025 var det registrert overløp i 11 av 16 år, med varierende antall dager med overløp hvert år (median: 6,5 dager). Disse episodene har hovedsakelig vært mellom august og desember. Ved realisering av kraftverket vil det ikke gå overløp over dam Kvitingsvatn. Bidraget fra Tverrligjelet forsvinner. Restfeltet til elven er ellers så stort at det kun blir mindre reduksjon i vannføring store deler av strekningen.
Grønsdalsvatnet	Eksisterende reguleringsgrenser består. (HRV:198, LRV:188) Det er ingen markert sesongvariasjon i vannstanden i Grønsdalsvatnet for nullalternativet, og det er preget av hyppige vannstandsendringer i store deler av reguleringssonen. Ved realisering av kraftverket kan det bli noe mer sesongvariasjon med lavere vannstand på våren og høyere resten av året. Gjennomsnittlig vannstand vil ligge vel 2 m høyere enn i dagens situasjon. De hyppige vannstandsendringene vil være tilnærmet som i dagens situasjon.
Storelva mellom Grønsdalsvatnet og Fiskevatnet	Det er ikke krav om minstevannføring på strekningen i dag. Dagens vannføring er et resultat av overløp over dam Grønsdalsvatn og restfeltet nedstrøms. I nullalternativet er det registrert overløp omtrent hvert år, men antall dager med overløp (mellom 1 - 53 dager pr. år for årene 2020-2025) og antall episoder pr år varierer mye. Ved realisering av Børdalen kraftverk vil overløpene opphøre. Restfeltet er betydelig på strekningen og endringen blir kun tilknyttet episodene med overløp der vannføring blir redusert.
Fiskevatnet	Eksisterende regulering består (HRV: 178.3, LRV: 172.7) I nullalternativet holder vannstanden seg ganske jevnt opp mot HRV (gjennomsnitt: 178 moh.). Ved realisering av kraftverket vil gjennomsnittsvannstanden være noe lavere (177.2 moh.) og det blir hyppige, større vannstandsvariasjoner.
Storelva mellom Fiskevatnet og Frølandsvatnet	Det er i dag krav til minstevannføring målt ved Langeland: 1/5 – 1/10: 0.5 m³/s, 0.3 m³/s resten av året. Minstevannføring er ved utbygging av Børdalen kraftverk foreslått til 0,5 m³/s hele året målt ved Langeland. Det skal også slippes vann fra dam Fiskevatn ved behov for å ivareta gytevandring og smoltutvandring for anadrom fisk. I nullalternativet er det jevnlig overløp over dam Fiskevatn som bidrar med vann til strekningen. Dette varierer mellom år (mellom 12 – 87 dager med overløp pr år for årene 2020-2025). Ved realisering av kraftverket vil det ikke forekomme overløp over dammen, og vannføringsvariasjonen vil bli redusert i disse periodene. Påvirkningen vil være størst øverst på strekningen, og reduseres nedover. Vannslipp ved behov ifm. gytevandring (aug-sept) og smoltutvandring(mai-juni) kan øke vannstandsvariasjon noe. Lavvannføringene vil øke grunnet økt minstevannføring vinterstid. Børdalen kraftverk vil medføre betydelig reduksjon i flomstørrelser og flomhyppighet. Ved Langeland viser nullalternativet gjennomsnittlig maksimal vannføring på 76 m³/s (timesverdi for årene 1998-2024) og tilsvarende gjennomsnitt av maksimal døgnvannføring på 47 m³/s. Børdalen kraftverk vil redusere dette til hhv. 16.2 m³/s og 8,3 m³/s.
Frølandsvatnet	Vannet er ikke regulert og vannstanden er resultat av tilsiget fra i hovedsak Storelva, Frølandselva og Frøland kraftverk. For nullalternativet ligger gjennomsnittlig vannstand på 27,4 moh. Ved realisering av kraftverket vil vannstand i gjennomsnitt ligge noe lavere (27,0 moh.), og med noe hyppigere variasjon i vannstand. Det forventes også noe mer sesongvariasjon med høyest vannstand på forsommeren (april-juni).

Del av vassdraget	Hydrologiske endringer
Tysseelva fra Frølandselva til fjorden	Det er i dag krav til minstevannføring over inntaksdam Tysse kraftverk; 1 m³/s fra 16/10 - 31/5, og 3 m³/s resten av året. Dagens krav vil bestå ved utbygging av Børdalen kraftverk, og i tillegg sikres ved at vann skal tappes fra oppstrøms magasin for å sikre at vannføring tilsvarende minstevannføringskravet oppfylles. Anslag over vannføringsendringer viser at Børdalen kraftverk vil medføre en nær halvering av middelvannføringen gjennom året på strekningen mellom Frølandsvatnet og inntaksdammen til Tysse kraftverk, sett i forhold til nullalternativet. Vannføring og vannstand vil dermed ligge betydelig oftere ned mot lave vannføringer som tilfredsstiller krav til minstevannføring ved inntaksdammen. Den uregulerte Frølandselva bidrar med mye vann til Tysseelva og vannstandsvariasjoner vil fortsatt bestå. Selv med bidraget fra Frølandselva blir det likevel betydelig reduksjon i flomstørrelser og flomhyppighet i Tysseelva. På strekningen fra inntaksdammen til fjorden vil Børdalen kraftverk redusere gjennomsnittlig vannføring fra 17.4 m³/s (nullalternativ) til 11, 0 m³/s. Vannstandsvariasjonen vil bestå, og lavvannføringene ivarettatt gjennom kravet til minstevannføring.
Fjorden	Ved nullalternativet vil alt ferskvann renne ut i fjorden fra Tysseelva, mens ved realisering av kraftverket vil vanntilførsel til fjorden fordeles mellom Tysseelva og utløpet fra kraftverket ved Haukaneset (ca. 60/40 i volum). Sesongvariasjonen i total vanntilførsel til fjorden vil ikke endres betydelig for utbygging av Børdalen kraftverk sammenlignet med nullalternativet. Vanntilførsel til fjorden fra kraftverksutløpet ved Haukaneset vil imidlertid variere mellom 51 m³/s og 0 m³/s over kortere perioder (timer/døgn).

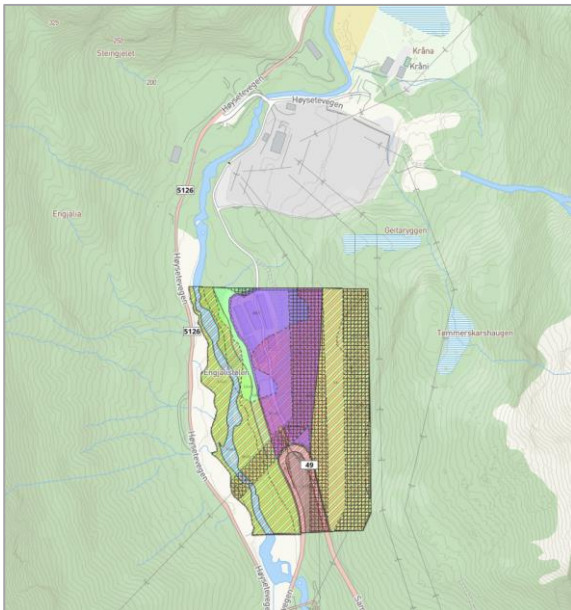
1.4 Nullalternativet

Nullalternativet er forventet situasjon i influensområdet, dersom de planlagte tiltakene ikke blir gjennomført. Alternativet tar utgangspunkt i dagens miljøtilstand og beskriver den mest realistiske utviklingen i utredningsområdet. Nullalternativet er sammenligningsgrunnlaget for vurdering av påvirkning og konsekvens av planlagt tiltak (nullalternativet har per definisjon konsekvensen 0). Nullalternativet inkluderer vedtatte planer og tiltak innenfor influensområdet for prosjektet.

De berørte arealene for Børdalen kraftverk er i kommuneplanens arealdel for Samnanger kommune i all hovedsak avsatt til LNFR (landbruk, natur, friluftsliv og reindrift), mens dagens portalbygg for Grønsdal kraftverk er regulert til «andre typer bebyggelse og anlegg». Det ventes at status for disse områdene i nullalternativet vil være likt som i dag. Et areal ved Leitet er avsatt til fritidsbolig. Området er ikke utbygd og ettersom det ikke foreligger en vedtatt reguleringsplan og ingen reguleringsplan er under arbeid, vurderes nullalternativet å være slik arealet er i dag (skogkledd).

I Børdalen er det et detaljregulert næringsområde (*Børdalen næringsområde*) like sør for Samnanger transformatorstasjon (Figur 1-14). Terrennginngrep i forbindelse med etablering av et datasenter på området er gjennomført, og bygninger har blitt satt opp. Ferdigstilling av næringsområdet inngår i nullalternativet. I Børdalen pågår det også arbeid rundt *Samnanger Transformatorstasjon*. Ingen informasjon om planene til Statnett rundt stasjonen ligger offentlig tilgjengelig. Sweco har ikke fått informasjon om hvordan arbeidet skal ferdigstilles fra Statnett eller andre. I nullalternativet er det lagt til grunn at transformatorstasjonen er noe utvidet i nord, og at arealer brukt som rigg i anleggsperioden er istandsatt til jordbruksareal, se skisse Figur 1-15.

I influensområdet for tiltaket er det flere vedtatte reguleringsplaner (en ved Haukaneset og et sør for Tysseelva) som allerede er realisert.

Figur 1-14: Kart over nedre deler av Børdalen, med Samnanger transformatorstasjon i grått, og det detaljregulerte næringsområdet sør for denne. Kart: Norkart AS/Geovekst og kommunene (kommunekart.com).

Figur 1-15. Forutsatt arealbruk ved Samnanger transformatorstasjon i nullalternativet: Grått: transformatorstasjon. Gult: jordbruksareal. Illustrasjon: Sweco.

Nullalternativet tilsvarer altså dagens situasjon for arealbruk, i tillegg til at Børdalen næringsområde er utbygd og at arbeidet rundt Samnanger transformatorstasjon er ferdigstilt, der riggområder er tilbakeført til jordbruk.

Samnangervassdraget er utbygd med flere eksisterende kraftverk. For regulerte vann og vassdrag tilsvarer nullalternativet for prosjektet dagens situasjon med eksisterende reguleringer.

Det er tidligere gitt konsesjon for kraftutbygging av Aldalselva, som renner fra Fitjavatnet til Samnangerfjorden (Figur 1-16). Opprinnelig konsesjon ble gitt i 2016. I 2025 godkjente NVE en omsøkt planendring og utsatt byggefrist til mai 2026. Inntaket til Aldalselva kraftverk skal legges i en frspeilstunnel med ca. 150 meters lengde. Vannet som tas inn vil være overflatevann, og utslippspunktet vil ligge ca. 150 meter opp i Aldalselva fra utløpet i Samnangerfjorden. Temperaturen på vannet som Aldalselva kraftverk slipper ut i elva vil derfor være ganske lik naturlig temperatur, og kraftverket vil kun ha marginale effekter på vanntemperaturen i elva. Det ventes ikke at kraftverket vil endre temperatur- eller isforhold på Samnangerfjorden. Utbygging av Aldalselva kraftverk er en del av nullalternativet.

Figur 1-16. Aldalselva kraftverk har fått konsesjon og utsatt byggefrist til mai 2026, og er en del av nullalternativet. Kilde: NVE atlas Metode

2 Metode og faglig grunnlag

2.1 Definisjon av friluftsliv

Friluftsliv er i M-1941 definert som opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden, med sikte på miljøforandring og naturopplevelse. Friluftsliv er også en viktig økosystemtjeneste som bidrar til kunnskap og opplevelse. Fagtemaet friluftsliv omfatter:

- alle områder som har betydning for allmennhetens mulighet til å drive friluftsliv
- områder for ferdsel og opphold i grøntområder inne i byer og tettsteder, som for eksempel parker og andre grønne strukturer
- områder i byen som gatealleer og grønne havnepromenader

2.2 Utredningskrav for friluftsliv

Det er ikke fastsatt eget utredningsprogram for dette tiltaket (O/U-prosjekt), men KU-forskriftens § 21 definerer krav til beskrivelse av faktorer som kan bli påvirket og vurdering av vesentlige virkninger på miljø og samfunn:

- Konsekvensutredningen skal identifisere og beskrive de faktorer som kan bli påvirket og vurdere vesentlige virkninger for miljø og samfunn.
- Beskrivelsen skal omfatte positive, negative, direkte, indirekte, midlertidige, varige, kortsiktige og langsiktige virkninger.

- Samlede virkninger av planen eller tiltaket sett i lys av allerede gjennomførte, vedtatte eller godkjente planer eller tiltak i influensområdet skal også vurderes.

NVE har veiledere for utarbeidelse av konsesjonssøknad for vannkraftanlegg (NVE, 2024) og nettanlegg (NVE, 2023). Disse viser hva en konsesjonssøknad skal inneholde med tanke på tiltakets virkninger på miljø. Denne fagutredningen tar utgangspunkt i disse veilederne, samt Miljødirektoratets KU-veileder (Miljødirektoratet, 2025).

Eviny har dermed forholdt seg til veileder for utarbeidelse av konsesjonssøknad for vannkraftanlegg (2024), hvor det fremgår at søknaden skal inneholde en vurdering av tiltakets virkninger for miljø og samfunn. For fagtema friluftsliv er følgende krav satt i NVEs veileder:

Friluftsliv er en kombinasjon av fysisk aktivitet og naturopplevelse, og er en viktig faktor for befolkningens livskvalitet. Vannkrafttiltak kan påvirke friluftsliv både gjennom direkte arealbeslag, og gjennom endringer i naturen slik at naturopplevelsen reduseres. Fagtemaet skal utredes dersom tiltaket kan påvirke friluftsliv. Se kriterier for beslutningsrelevans i håndbok M-1941 kapittel 2.4 «Friluftsliv».

Utredningen skal følge metodikken i håndbok M-1941, og kriteriene for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens skal legges til grunn. Se også generelle krav til utredningen i kapittel 5.2. **Tilleggskrav til utredningen**

Utredningen skal beskrive friluftslivet i området basert på eksisterende informasjon. Dette inkluderer bruken av området: når det benyttes, til hvilke aktiviteter og av hvem (lokale, regionale, nasjonale eller internasjonale friluftsutøvere). Her er det også relevant om området primært brukes i seg selv eller som er utfartsområde. Områdets egnethet skal også beskrives: eventuell tilrettelegging for ulike aktiviteter, tilgjengelighet fra sentrumsområder og veier.

Kartlagte friluftslivsområder, friluftslivets ferdselsårer og statlig sikrede friluftslivsområder skal vises på kart sammen med det planlagte tiltaket.

Influensområdet skal kartlegges, med mindre eksisterende informasjon er tilstrekkelig for å dekke utredningskravene i M-1941.

Koordinering med andre temaer

Friluftsliv vil ofte være tilknyttet områdets landskap, kulturmiljø og muligheter for jakt og fiske. Når det gjelder muligheter for fiske, vil dette henge sammen med påvirkning på selve fiskebestandene som utredes under fagområdet naturmiljø. I vassdrag hvor utleie av fiskerett har økonomisk betydning, vil utredningen av friluftsliv også forholde seg til fisk som naturressurs. Utredningen av friluftsliv bør derfor bygge på informasjon fra fagutredningene av disse fagtemaene. Dersom tiltaket kan føre til støy eller annen forurensning, endringer i naturmangfoldet som kan ha betydning for naturopplevelsen eller tiltaket er i et verdensarvområde, kan det være aktuelt å bygge på fagutredningene av disse temaene. Landskap og kulturminner er viktig for friluftslivets opplevelsesverdi, samt bruk.

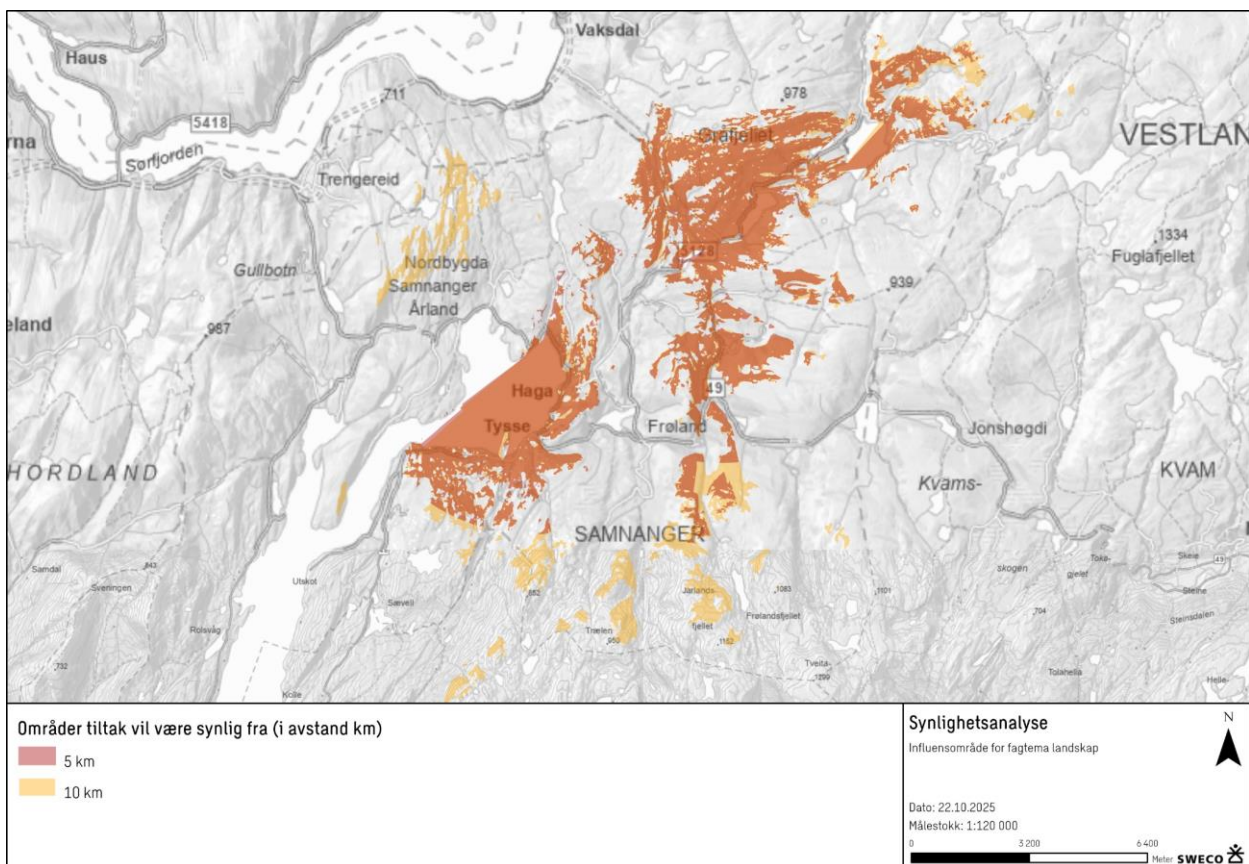
2.3 Fagkompetanse

Friluftsliv er et tema som er tett knyttet til ulike aspekter som befinner seg i landskapet. Dette knytter seg dermed opp mot natur, kulturmiljø og andre naturressurser som jakt og fiske. Utredningen av friluftsliv bygger dermed på informasjon fra fagutredningene i disse temaene. Med bakgrunn i dette ble utredningen gjennomført av juniorkonsulent Gunhild Borøchstein, master i arkeologi. Fagområdet fiskeutøvelse er utført av Per Ivar Bergan. Han er utdannet ferskvannsbioolog fra Universitetet i Trondheim. Han har 14 års erfaring fra offentlig miljøforvaltning og 27 års erfaring som utreder av miljøkonsekvenser av ulike utbyggingsprosjekter. Senior miljørådgiver Solveig Angell-Petersen (master i naturressursforvaltning) har kvalitetssikret utredningen.

2.4 Influensområde for friluftsliv

Et influensområde omfatter alle områder som blir direkte eller indirekte berørt av tiltaket. For friluftsliv omfatter influensområdet alle arealer som har betydning for allmennhetens mulighet til å drive friluftsliv som helsefremmende og trivselsskapende aktivitet i nærmiljøet og i naturen ellers. Det vil blant annet kunne inkludere elementer som nærliggende utmarksområder, registrerte friluftsområder og eventuelle ferdselsveger som sykkelruter og stinett som kan bli påvirket av tiltaket. Vassdraget som får endret vannføring er også en del av influensområdet.

Fagtema landskap har utført en synlighetsanalyse for å kartlegge hvilke områder tiltaket vil kunne være synlig fra (Figur 2-1). Analysen er teoretisk og omfatter kun hovedtiltakene tilknyttet Børdalen kraftverk (hydrologiske endringer i vassdraget er ikke inkludert). Resultatet av denne har bidratt til å definere influensområdet for friluftsliv.

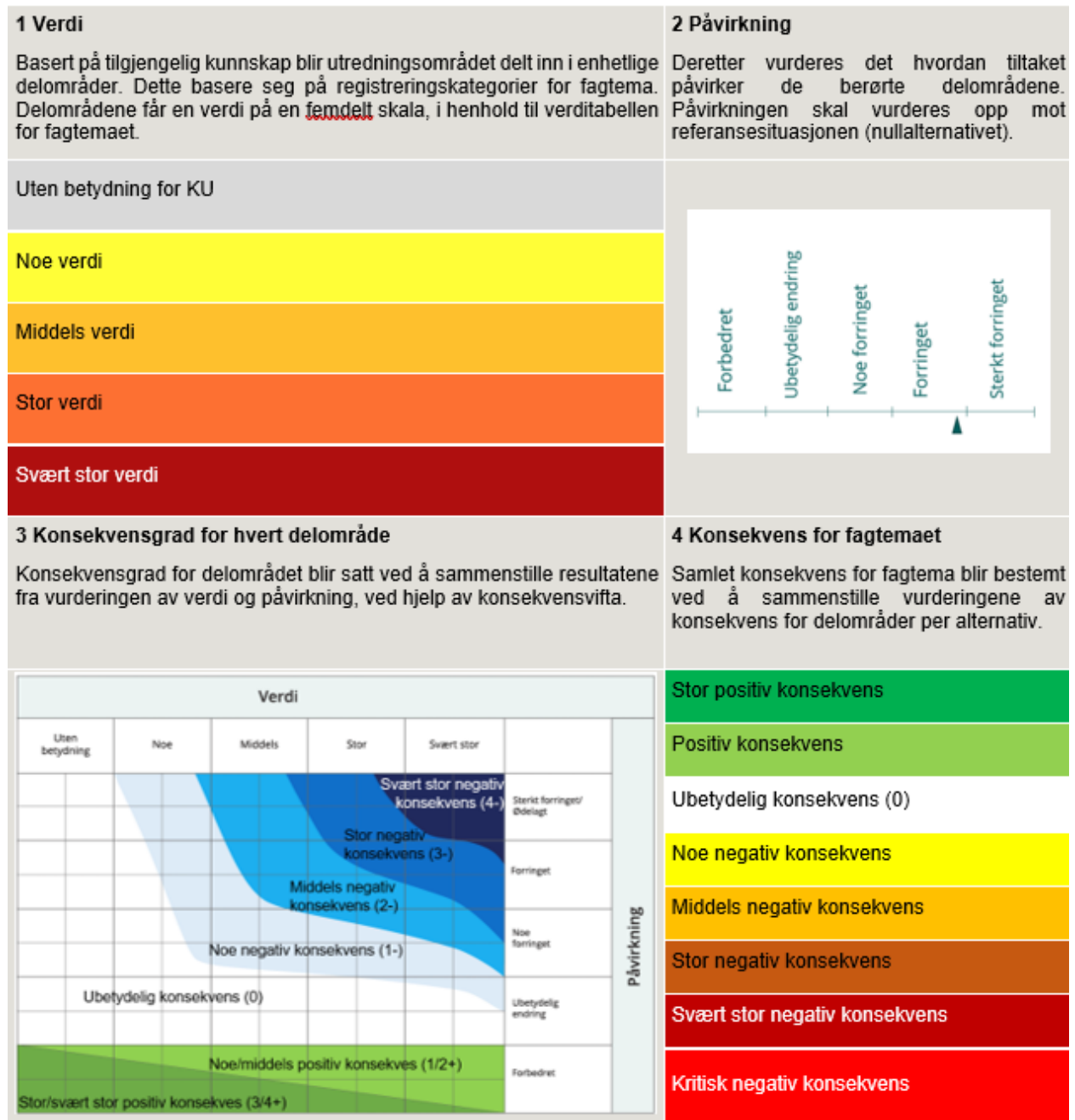

Figur 2-1. Synlighetsanalyse over Børdalen kraftverk. Kart: Sweco

2.5 Metodikk for utredning av friluftsliv

Utredningsmetoden i denne konsekvensutredningen følger Miljødirektoratets veileder M-1941 Konsekvensutredninger for klima og miljø (Miljødirektoratet, 2025), som er i samsvar med NVEs anbefaling i sine veiledere til konsesjonssøknad for vannkraftverk (NVE, 2024) og søknad om anleggskonsesjon (NVE, 2023).

Figur 2-2 oppsummerer hovedtrinnene for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens fra M-1941 (Miljødirektoratet, 2025). Det vises til veilederen for nærmere beskrivelse av metodikken.

Figur 2-2. Oversikten viser trinnene i vurderingen av de ikke-prissatte konsekvensene, slik de er definert i Miljødirektoratets veileder for konsekvensutredning for klima og miljø M-1941 (Miljødirektoratet, 2025).

Verdi og påvirkning kan nyanseres på en gradert skala innenfor hver verdi- og påvirkningskategori. Graderingen av verdi og påvirkning kan bidra til å justere konsekvensgraden opp eller ned ved sammenstilling i konsekvensvifta.

2.5.1 Verdi- og påvirkningskriterier for friluftsliv

Tabell 2-1 viser registreringskategorier for friluftsliv som er benyttet i utredningen iht. M-1941.

Tabell 2-1: Registreringskategorier for fagtema friluftsliv etter håndbok M-1941 (Miljødirektoratet, 2025).

Områdetyper	Beskrivelse
Blå-/grønnstruktur	En del av det "myke" transportsystemet og viktige forbindelseslinjer som knytter sammen boligområdet og de mest brukte og egnede friluftsområdene. Korridorene skal ha et blå/ grønt hovedpreg.
Leke- og rekreasjonsområder	Lekeplasser, ballplasser, nærmiljøanlegg, hundremeterskogen, badestrender, offentlig sikrede områder, parker og lignende som er mindre enn 200 daa.
Nærturterreng	Vegetasjonskledde områder på mer enn 200 daa. Områdene skal være tilknyttet byggeområder som f.eks. boligområder, skoler og barnehager, og ligge i gangavstand til disse. De er vanligvis naturlig avgrenset av bebyggelse eller dyrket mark.
Marka	Omfatter noen av de viktigste områdene for friluftsliv i kommunen og/ eller regionen. Grenser som regel direkte opp mot byer/ tettsteder og har direkte adkomst herfra.
Strandsone med tilhørende sjø og vassdrag	Områder langs kyst, innsjøer og vassdrag med muligheter for allment friluftsliv.
Friluftsliv i jordbrukslandskap	Områder der man etter friluftslovens bestemmelser kan ferdes i den tid marken er frosset eller snølagt (ikke i tidsrommet fra 30. april til 14. oktober). Jf. Friluftsloven. Kategorien rommer også stier, driftsveger, skiløyper i jordbruksområder.
Utfartsområde	Store og små dagstuområder som ligger utenfor den umiddelbare nærhet til byer/ tettsteder. Ofte egnet for en eller flere enkeltaktiviteter som det lokalt ikke finnes alternative områder til.
Store tuområder med tilrettelegging	Dekker de nasjonalt viktigste fjell-, skog- og heiområdene med tilrettelegging i form av merket sti- og løypenett med tilhørende overnattingssteder.
Store tuområder uten tilrettelegging	Store områder eller systemer av delområder som er "inngrepsfrie"
Særlige kvalitetsområder	Landskap, natur- eller kulturmiljø som har spesielle opplevelseskvaliteter eller som har spesielt stor symbolverdi.
Andre friluftslivsområder	Områder av betydning for friluftslivet, men som ikke lar seg plassere i noen av de øvrige områdetypene.

Kriterier for fastsettelse av verdi og påvirkning for fagtema friluftsliv er listet opp i Tabell 2-2 og Tabell 2-3. Verdi og påvirkning kan nyanseres på en gradert skala innenfor hver verdi- og påvirkningskategori. Graderingen av verdi og påvirkning kan bidra til å justere konsekvensgraden opp eller ned ved sammenstilling i konsekvensvifta.

Tabell 2-2: Verdikriterier for fagtema friluftsliv (Miljødirektoratet, 2025).

Registrerings-kategori	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Brukerfrekvens	Ikke nevneverdig bruk.	Brukes av noen.	Brukes av flere, ofte med innslag av regionale brukere.	Brukes av mange Flere regionale brukere.	Brukes av svært mange. Nasjonale brukere.
Kvalitet	Få eller ingen opplevelses-kvaliteter . Har i liten grad en funksjon som adkomstsone eller sammenheng.	Noen natur- eller kulturhistoriske opplevelses-kvaliteter . Har begrenset funksjon som adkomstsone/ sammenheng. Begrenset størrelse/ utstrekning .	Flere natur- eller kulturhistoriske opplevelses-kvaliteter . Har i noen grad en funksjon som adkomst- sone eller sammenheng. Noe tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper. Godt lydmiljø . Tilstrekkelig utstrekning for å utøve de ønskede aktivitetene.	Mange natur- eller kulturhistoriske opplevelses-kvaliteter . Har en viktig funksjon (sammenheng/ adkomst/ parkering) Godt egnet for en eller flere enkelt-aktiviteter som det ikke finnes like gode alternative områder til. Godt tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper. Godt lydmiljø . Stor nok utstrekning for å utøve de ønskede aktivitetene.	Svært mange natur- eller kulturhistoriske opplevelses-kvaliteter . Har en svært viktig funksjon (sammenheng/ adkomst/ parkering) Spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter som det ikke finnes like gode alternative områder til. Svært godt tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper. Godt lydmiljø . Svært stor utstrekning .
Betydning	Har ikke symbolverdi . Ikke brukt/egnet i undervisnings-sammenheng .	Har noe symbolverdi i lokal sammenheng. I liten grad brukt/egnet i undervisnings-sammenheng . Brukes av personer i nærområdet/ bydelen.	Har en spesiell symbolverdi i regional sammenheng. Egnet/ noe brukt i undervisnings-sammenheng . Brukes av personer fra hele kommunen.	Har en spesiell symbolverdi i regional/ nasjonal sammenheng. Godt egnet/ mye brukt i undervisnings-sammenheng . Brukes av personer fra regionen.	Har en spesiell symbolverdi i nasjonal sammenheng. Svært godt egnet / svært mye brukt i undervisnings-sammenheng . Brukes av personer fra hele Norge.
Bymarker					Alltid svært stor verdi.

Tabell 2-3: Kriterier for vurdering av påvirkning for fagtema friluftsliv (Miljødirektoratet, 2025).

Registrerings-kategori	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Ødelagt/ sterkt forringet
Endring i attraktivitet	Området blir utvidet og/ eller får positive fysiske/ visuelle endringer.	Ingen eller liten reduksjon i attraktivitet.	Redusert attraktivitet på grunn av visuelle virkninger, støy eller annen forurensning.	Svært redusert attraktivitet på grunn av visuelle virkninger, støy eller annen forurensning.	Områder mister sin attraktivitet på grunn av visuelle virkninger, støy eller annen forurensning.

Registrerings-kategori	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Ødelagt/sterkt forringet
Arealbeslag	Ingen reduksjon i areal.	Ingen eller liten reduksjon i areal.	Arealbeslag eller fysiske endringer som reduserer området.	Arealbeslag eller en fysisk endring som i stor grad reduserer området.	Friluftsområdet bygges ned og forsvinner.
Tilgjengelighet	Bedre tilgjengelighet: bedre adkomst og/ eller eksisterende barrierer/ stengsler blir fjernet.	Ingen eller lite redusert tilgjengelighet.	Noe redusert tilgjengelighet: vanskeligere adkomst til området, stengsler og/ eller barrierer.	Svært redusert tilgjengelighet: flere adkomstmuligheter til området blir fjernet. Flere barrierer og/ eller stengsler etableres i eller ved området.	Området blir utilgjengelig. Barrierer, stengsler i eller ved området gjør området utilgjengelig for bruk. Adkomstmuligheter fjernes.
Forurensning	Redusert forurensning (støy, støv, avrenning)	Ingen eller liten økning i forurensning (støy, støv, avrenning).	Noe økt forurensning (støy, støv, avrenning).	Økt forurensning (støy, støv, avrenning).	Vesentlig økt forurensning (støy, støv, avrenning).
Funksjon	Funksjon opprettholdes og underbygges.	Funksjon uendret.	Funksjon endres stort.	Redusert funksjon.	Dagens funksjon forsvinner.

2.5.2 Kilder og registreringer

Miljødirektoratets prosjekt *Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder* er et initiativ som har som mål å identifisere, vurdere og dokumentere friluftslivsverdier i Norge. Prosjektet er en viktig del av det nasjonale arbeidet med å fremme friluftsliv og sikre at verdifulle friluftsområder blir bevart og tilgjengelige for allmennheten. Det foreligger en veileder (2013) for prosjektmetoden, M98. Samnanger kommune kartla sine friluftslivsområder etter denne metodikken i 2018. Dataene er digitalisert og finnes tilgjengelig i Miljødirektoratets innsynsløsning www.naturbase.no. De kartlagte friluftsområdene er benyttet i denne konsekvensutredningen.

Med hensyn på fritidsfiske, er det i tillegg til egne befaringer og vurderinger innhentet informasjon fra elveeierlaget, Norges jeger- og fiskerforbund og lokale fiskere. Det ble arrangert et eget Teams-møte hvor alle disse var til stede.

Det er videre innhentet tilgjengelig informasjon fra offentlige databaser og innsynsløsninger. Flere registrerte kartfestede kvaliteter for fagområdet, samt en rekke rapporter og øvrige kilder offentlig tilgjengelige på nett er benyttet. Her nevnes eksempelvis:

- UT.no – en tjeneste fra Den Norske Turistforening (DNT), i samarbeid med Statskog og Friluftsrådernes Landsforbund. Innsynsløsningen viser registrerte turstier, anbefalte turruter, turmål og overnattingssteder. Innspill og innhold fra DNTs lokallag med tilknytning til utredningsområdet kommer også frem her.
- Statens Vegvesen (2002) har utarbeidet en Nasjonal verneplan for veger, bruer og vegrelaterte kulturminner. Denne bidrar til oversikt over kulturhistorisk viktige ferdselsforbindelser.
- Riksantikvarens innsynsløsning Kulturminnesøk (kulturminnesok.no) gir informasjon om kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap. Historiske ferdselsårer og veifar er ofte benyttet som turveier i dag, og kulturminner kan bidra til å øke opplevelsesverdien av et område.
- Strava heatmap (Strava.com) gir indikasjon på ulike ferdselsveiers bruksfrekvens og popularitet, og skiller mellom blant annet sykling og løping.

- Norwegian Mountainbike Map (trailguide.net) er en offentlig karttjeneste som er mye brukt for å finne anbefalte sykkelstier i Norge, og inkluderer informasjon om rutenes gradering og tilstand.
- Omaps (Omaps.net) er Norsk Orienterings kartdatabase, som blant annet gir en oversikt over områder hvor det tidligere har vært kartlagt/organisert tur-orientering i regi av o-lag. Kartdatabasen kan bidra med indikasjon på bruksfrekvens og viktige nærturterrengområder.
- Skisporet.no angir kartfestet oversikt over skispor i Norge.
- I Natur (inatur.no), Norske Lakseelver (lakseelver.no) og Elveguiden (elveguiden.no) er benyttet for å supplere kunnskapsgrunnlaget om fiskemuligheter og -interesse i utredningsområdet.

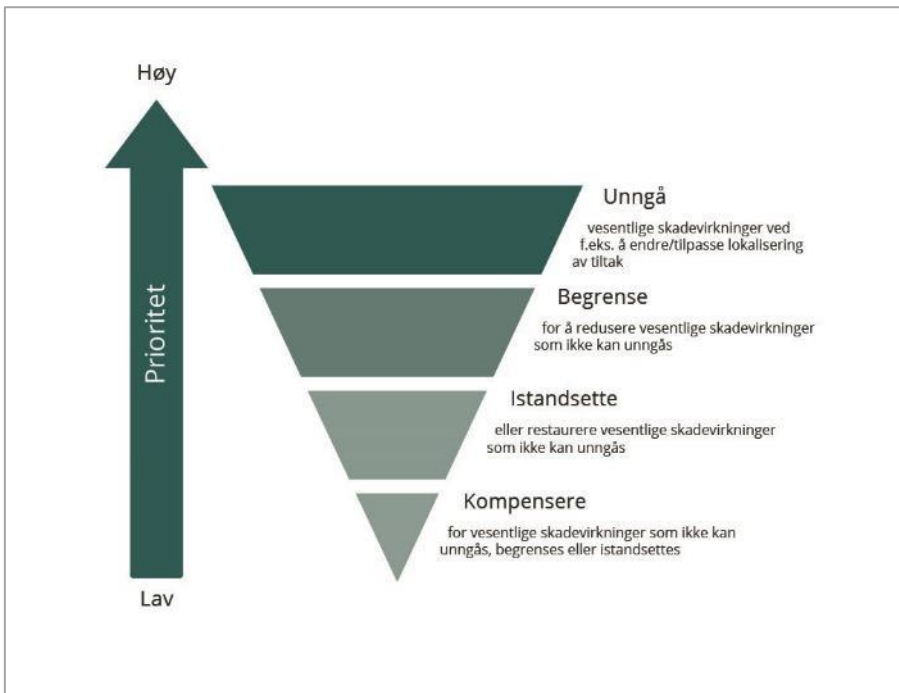
Muntlige kilder:

- Tone Tysseland Holmefjord, arrangør Regndans festival 17.september 2025
- Vibeke Raae, Samnanger Turlag 7. oktober 2025
- Per Ove Hisdal, Ove Gåsdaal. Samnanger Jeger og Fiskerlag 29. oktober 2025.
- Alv Arne Lyse. NJFF 29. oktober .2025
- Olav Holmefjord. Samnanger Jeger og Fiskerlag 25. november 2025
- Carl Petter Haatuft Hetleøen. styreleder Grønsdal gamle skulehus 22. januar 2026

Fagutreder for friluftsliv i Sweco befarte området 2. september 2025. Fagutreder for fiskeutøvelse befarte området 4. august 2025.

2.5.3 Tiltakshierarkiet

Planer som legger til rette for utbygging skal som overordnet prinsipp i størst mulig grad unngå negative virkninger for miljø og samfunn (Konsekvensutredningsforskriften, 2017). I de tilfeller dette ikke er mulig, skal skaden begrenses, eller de ødelagte områdene skal istandsettes. Som siste utvei kan kompensasjon vurderes. Dette systemet blir omtalt som tiltakshierarkiet og skal ligge til grunn for arbeid med skadereduserende tiltak under planlegging, bygging og drift av et tiltak, jf. Figur 2-3

Figur 2-3 Tiltakshierarkiet definerer de overordnede prinsippene for å forebygge skadevirkninger for miljø og samfunn i utbyggingsprosjekter (Miljødirektoratet, 2025).

2.6 Overordnede føringer for friluftsliv

Statlige mål og føringer

Gjennom Stortingsmeldingen om friluftsliv (St.meld 18, 2015-2016 *Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet*) legger regjeringen frem føringer og tiltak for å fremme friluftsliv som kilde til bedre helse og høyere livskvalitet (Klima- og miljødepartementet, 2016). Barn og unge er prioriterte målgrupper. Friluftsliv skal blant annet ivaretas gjennom allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftslivsområder og stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle. Herunder er lett tilgang til turområder, bevaring av eksisterende grønnstrukturer og ferdselslinjer som gang-, sykkel- og turveinett sentralt for å opprettholde og øke friluftslivsdeltakelse.

På bakgrunn av stortingsmeldingen ble det utarbeidet en handlingsplan for friluftsliv i 2018 (Klima- og miljødepartementet, 2018). Formålet med handlingsplanen er å forsterke regjeringens satsing på friluftsliv, der friluftsliv løftes frem som et viktig folkehelseperspektiv, og en sentral del av norsk kulturarv og nasjonale identitet. Handlingsplanen konkretiserer en rekke av tiltakene og føringene angitt i stortingsmeldingen, samt inneholder nye tiltak og føringer for å styrke friluftslivsarbeidet.

Ytterligere mål og føringer for temaet forankres i Handlingsplan for fysisk aktivitet for perioden 2020-2029 (Helse- og omsorgsdepartementet, 2020) og Folkehelsemeldinga: *Gode liv i eit trygt samfunn* (Meld. St. 19 (2018-2019) (Helse- og omsorgsdepartementet, 2019). Et mer aktivitetsvennlig samfunn med tilrettelegging for alle funksjonsnivå og muligheter for bevegelse og fysisk aktivitet for alle står sentralt. Friluftsliv, fritidsarenaer, idrettsanlegg mm. er blant innsatsområdene.

Følgende rammer og premisser er aktuelle for fagtemaet, listen er ikke uttømmende:

- Plan- og bygningsloven (LOV-2008-06-27-71): Loven skal blant annet fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og fremtidige generasjoner.
- Friluftslivloven (Lov om friluftslivet) (LOV-1957-06-28-16): Lovens formål er å verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre allmenhetens rett til ferdsel, opphold mv. i naturen, slik at muligheten til å

utøve friluftsliv som en helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet bevares og fremmes.

- Naturmangfoldloven (Lov om forvaltning av naturens mangfold) (LOV-2009-06-19-100): Naturmangfoldlovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, samt som grunnlag for samisk kultur.
- Motorferdselloven (Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag) (LOV-1977-06-10-82): Formålet med motorferdselloven er ut fra et samfunnsmessig helhetssyn å regulere motorferdselen i utmark og vassdrag med sikte på å verne om naturmiljøet og fremme trivselen.
- Kulturminneloven (Lov om kulturminner) (LOV-1978-06-09-50): Kulturminneloven har som formål å verne kulturminner og kulturmiljøer med deres egenart og variasjon, både som del av vår kulturarv og identitet og som ledd i en helhetlig miljø- og ressursforvaltning.
- Viltloven (Lov om jakt og fangst av vilt) (LOV-1981-05-29-38): Formålet med viltloven er å sikre at viltet og viltets leveområder forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares. Innenfor denne rammen kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.
- Lakse- og innlandsfiskloven (Lov om laksefisk og innlandsfisk mv.) (LOV-1992-05-15-47): Formålet med lakse- og innlandsfiskloven er å sikre at naturlige bestander av anadrome laksefisk, innlandsfisk og deres leveområder, og andre ferskvannsorganismer, forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens mangfold og produktivitet bevares. Innenfor disse rammene skal loven gi grunnlag for utvikling av bestandene med sikte på økt avkastning, til beste for rettighetshavere og fritidsfiskere.
- Forskrift om rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (FOR-1994-11-10-1001): Forskriften gjelder vernede vassdrag og skal blant annet sikre mot inngrep som reduserer verdien for landskapsbilde, naturvern, friluftsliv, vilt, fisk, kulturminner og kulturmiljø.

Regionale planer

Planprogram regional plan for kultur, idrett og friluftsliv, Vestland Fylkeskommune, 2023–2035: Planprogrammet er retningslinjen for arbeidet med å lage en god regional plan for kultur, idrett og friluftsliv i Vestland. Planperioden er på 12 år. Planen vil gjelde for kommunene, fylkeskommunen og staten, og setter retningen for samhandlingen mellom det offentlige og sivilsamfunnet: lag og organisasjoner, kunst- og kulturinstitusjoner, idretten, friluftslivet og annen frivillig virksomhet.

"Kultur bygger samfunn", Regional plan for kultur 2023–2035, vedtatt av Vestland fylkesting 15.03.23: Regional plan for kultur er en plan for kulturfeltet og retningsgivende for statlig, fylkeskommunal og kommunal planlegging og virksomhet, jf. plan- og bygningsloven. Realiseringen av planen er et felles ansvar for staten, fylkeskommunen, kommunene, privat sektor og sivilsamfunnet. Planen skal bidra til å samordne sprikende sektormyndigheter og være et koblingspunkt mellom kommunene, fylkeskommunen og staten. Godt samarbeid mellom det offentlige og et stort og omfangsrikt kulturliv er en forutsetning for å utvikle kulturtilbudene i samsvar med planens ambisjoner.

Kommunale planer

Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv, Samnanger 2014-2024: Kommunedelplanen har som mål å være et overordnet politisk styringsdokument for utviklingen av idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i Samnanger. Kommunedelplanen redegjør for behov, mål og løsninger for dette området på kort og lang sikt. Kommunedelplanen er utgangspunktet for rådmannens administrative arbeid og forvaltning av oppgaver innen idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Planen skal, i henhold til fylkeskommunale føringer, sees i sammenheng med utviklingen av det forebyggende folkehelsearbeidet i kommunen og skal ikke ha et ensidig fokus på anlegg. En forutsetning for folkehelsearbeidet er at vi skal tenke folkehelse i alt vi gjør. For de områdene denne planen dekker, er det i hovedsak fordelene ved fysisk aktivitet som trekkes frem, men det finnes andre områder innen folkehelsearbeidet der idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv er en bidragsyter.

3 Beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget for friluftsliv

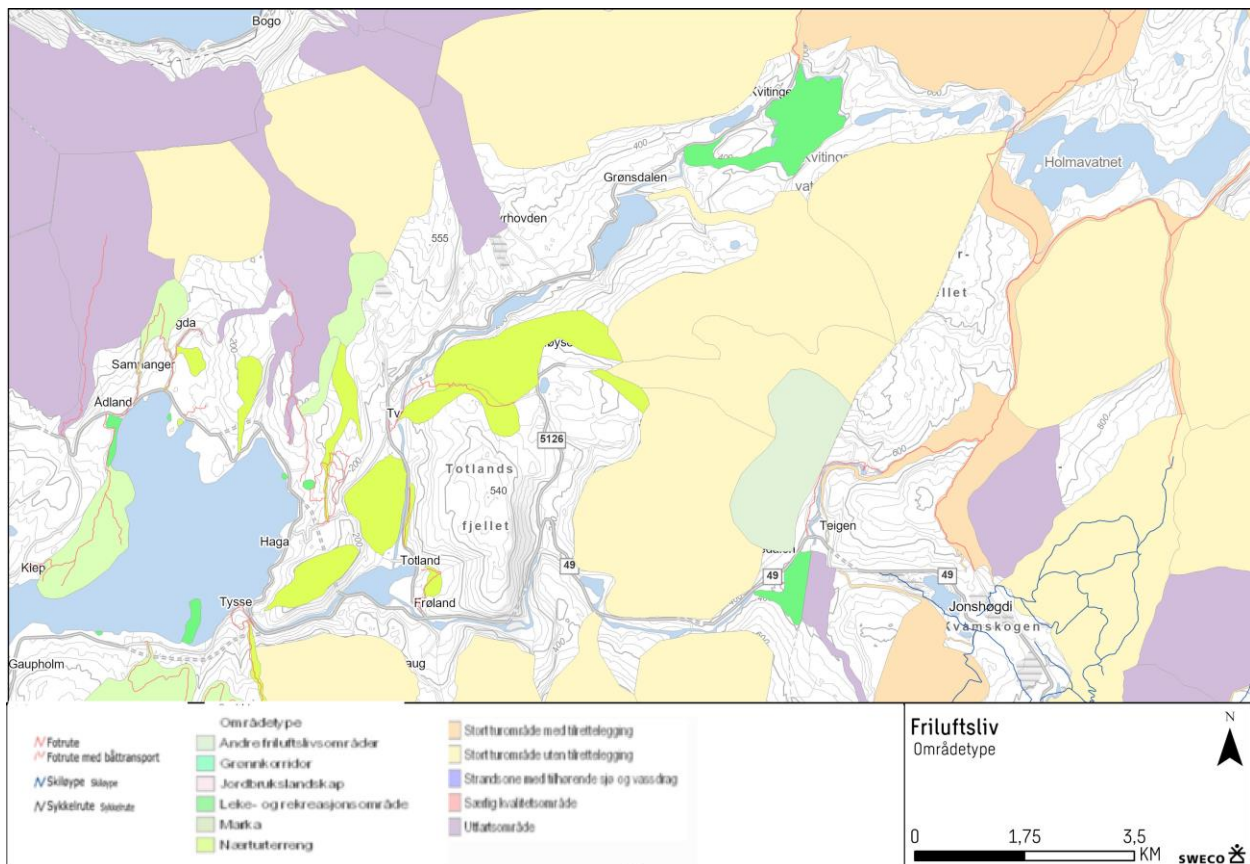
I dette kapittelet gjennomgås kunnskapsgrunnlaget (dagens status) for friluftsliv i influensområdet. Dette gir grunnlag for verdivurdering og vurdering av påvirkning og konsekvens (kapittel 0). Friluftslivet og hyttebygging på fjellet fikk fra slutten av 1800 og utover 1900-tallet en stor økende interesse. Antallet besøkende i fjellet og innmeldte i turistforeningen økte kraftig i etterkrigsårene (Gjerstad, 2005). Dette førte med seg at fjellet ble hyppig tatt i bruk både i sommer og vintersesong. Bruken av fjellet og andre friluftslivsområder er også hyppig tatt i bruk i dag. Bergsdalen og de omliggende fjellpartiene er også i dag populære friluftslivsmål for lokale og tilreisende. Samnanger kommune rommer både høyfjell, lavland, elver og fjorder. Området legger med dette opp til muligheten til en varierte opplevelser i naturen. Området tas hyppig i bruk for toppturer, utmarksturer, fjellturer og skisport. Det befinner seg her både merkede stier og umerkede stier som leder til ulike DNT-hytter som gjør det mulig å overnatte i fjellet. Ulike aktiviteter som fiske, ski, løping og sykling finner sted innenfor ulike området. Det befinner seg også kulturminner som er med på å øke områdets opplevelsesverdi. Det er etablert flere gapahuker, benker, og rundturer som tilrettelegger for både barn, voksne og eldre. Rundturer som blant annet turveg Tysse, Gjerdet eller Svendsdalåsen/Høyseter er eksempler på dette. Det befinner seg i området kulturhistoriske merkede stier, eldre stølsbygg, spor etter tidlig kraftutbygging og 2.verdenskrig, samt deler av militærveien som strekker seg fra Kvitingen til Småbrekke, som alle er med på å øke opplevelsesverdien til området.

Det forekommer friluftaktiviteter som jakt og fiske innenfor delområdene. Dette tas med inn i beregningen for de ulike friluftslivsområdene. I Samnanger kommune befinner det seg særlig mye hjort, men det er også en reinstamme. Det er fisk i de ulike vannene, men det er kun ved Kvittingsvatnet det er behov for å kjøpe fiskekort for å fiske, mens det ved Grønsdalvatnet og Fiskevatnet ikke er fiskekort, samt at det foregår fritidsfiske i fjorden.

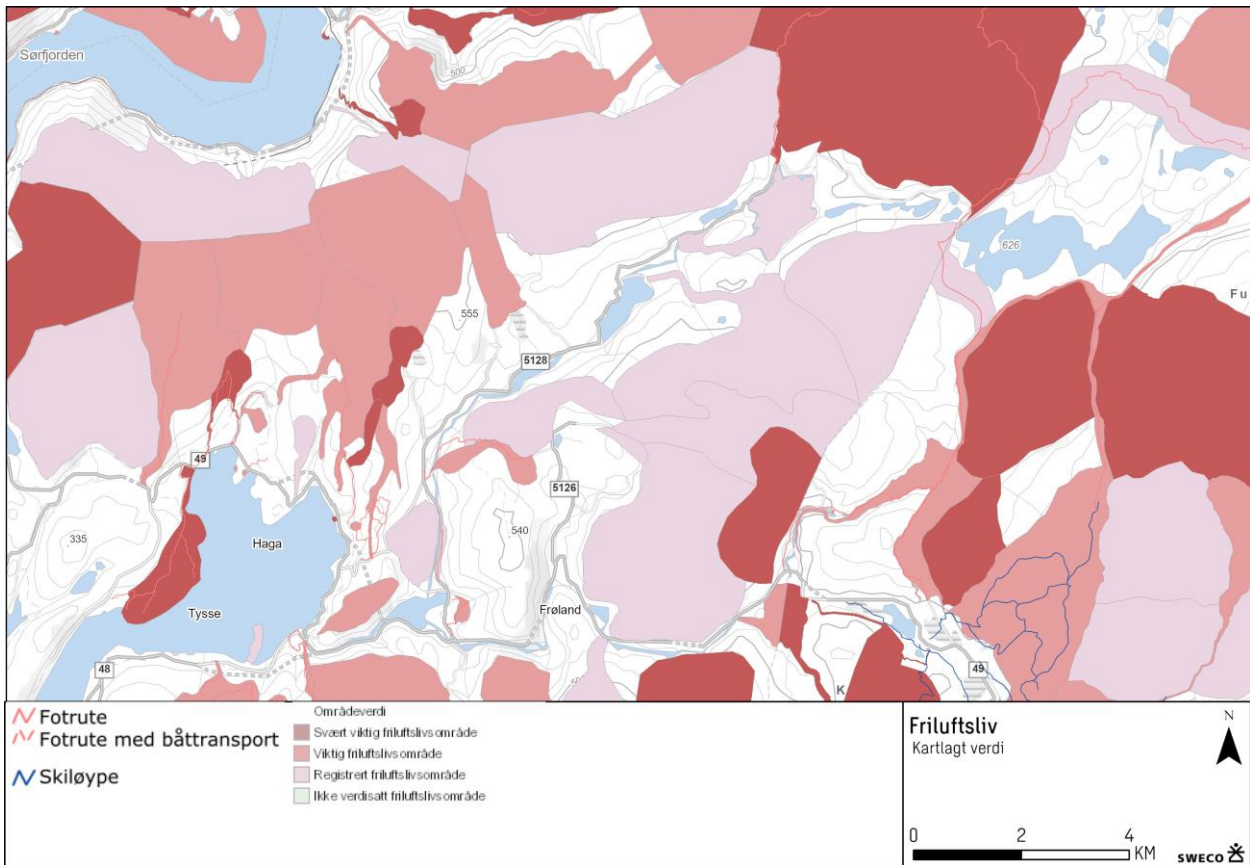
Jaktkort til småviltjakt har ikke forekommet de siste årene, men hjortejakt skjer i hele kommunen. Hjorten kan regnes som den viktigste viltressursen i Samnanger kommune. Det ble i perioden 2022-2024 felt gjennomsnittlig 222 hjort i året. Hjorten har faste sesongtrekk som inkluderer noen av delområdene.

Det foregår noe reinjakt i randsonen av utredningsområdet. Det drives en form for ikke-samisk reindrift basert på avskyting av rein på konsesjon. Flokken forvaltes av Hardanger og Voss Reinsdyrlag SA. Det var i 2023 lagt til rette for å felle 25 dyr. De største reinsflokkene holder seg i hovedsak vest og øst for Fylkessundet og vest for Bordalen. Reinen trekker tidvis inn i fjella i Samnanger i vinterhalvåret. I tillegg til dette finnes det mindre flokker i områder som Bergsdalen/Halmagrø, Bolstadfjorden/Evanger og øst for Boredal (Hardanger og Voss reinsdyrlag SA, 2023; Statforvalteren i Vestland, 2024).

Jakt og fiske som næringsvirksomhet omtales i konsekvensutredning for naturresurser. Samnanger kommune har kartlagt og verdisett friluftsområder etter M98-2013 (se kap. 2.5.2 Kilder og registreringer, samt Figur 3-1 og Figur 3-2).

Figur 3-1. Kartlagte områdetyper for fagtema friluftsliv i tiltakets influensområde. Kilde: Naturbase.no/Miljødirektoratet.

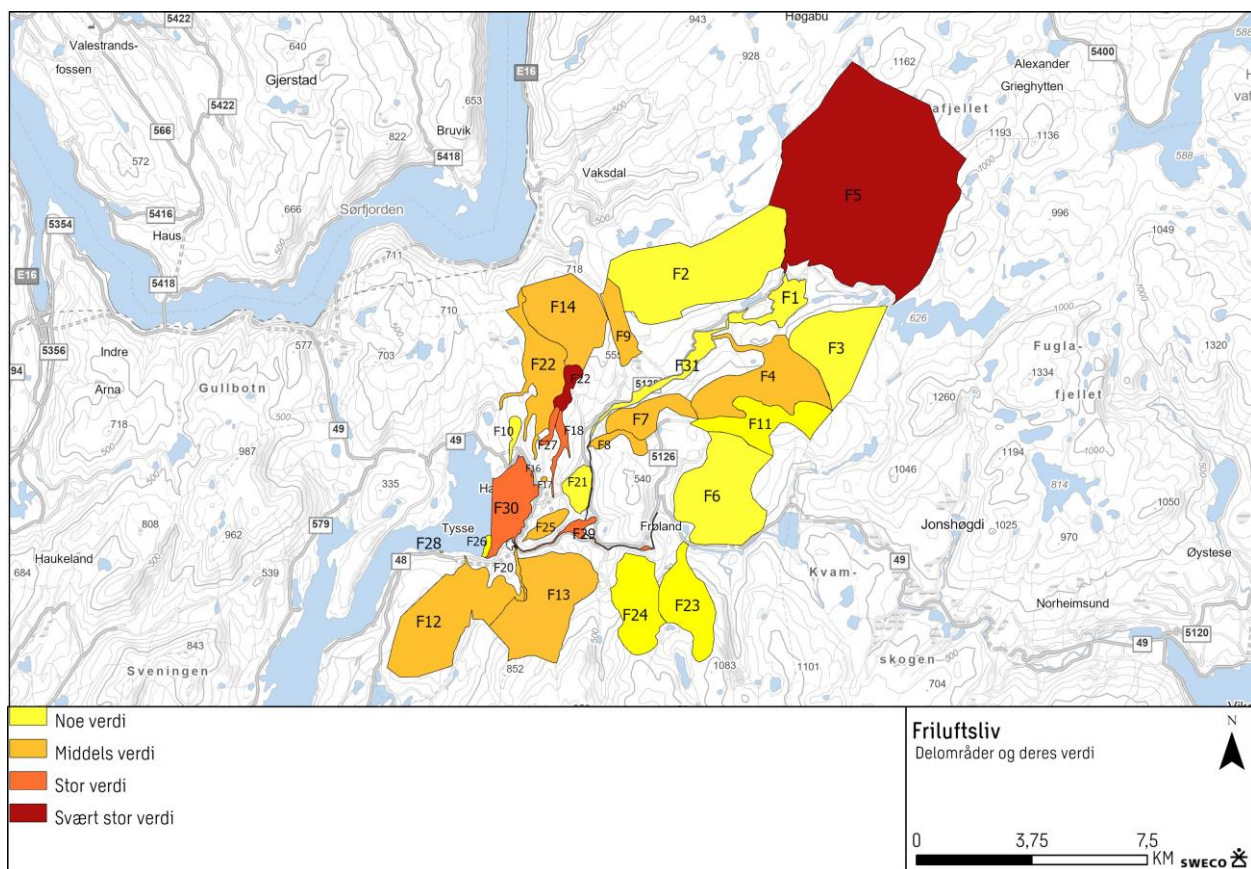
Figur 3-2. Kartlagte verdier for fagtema friluftsliv i tiltakets influensområde. Kilde: Naturbase.no/Miljødirektoratet.

Lokale utøver friluftaktiviteter lokale langs Samnangervassdraget også utenom der det er kartlagte friluftsområder også. Eksempler på aktiviteter er jakt, fiske, bærplukking, hundelufting, nærturer, mm. Aktiviteten er ikke av et slikt omfang at det avgrenses egne delområder for friluftsliv.

4 Konsekvensanalyse for delområder

Konsekvensutredningen for delområdene er gjort i henhold til metodikken beskrevet i kap. 3. Konsekvensutredningen beskriver både permanente og midlertidige påvirkninger i anleggs- og driftsfasen. Virkninger i anleggsperioden blir imidlertid kun vektlagt i fastsettelsen av påvirkning for delområdet, hvis de gir varige endringer for friluftsliv.

Influensområdet for Børdalen kraftverk er delt inn i 31 delområder for friluftsliv (F). Figur 4-1 og Tabell 4-1 gir en oversikt over de definerte delområdene for friluftsliv. Mer detaljerte kart følger under hvert delområde. Utstrekningen av F1-F28 er definert av Samnanger kommuner gjennom deres kartlegging. F29, F30 og F31 er definert i forbindelse med denne konsekvensutredningen.

Figur 4-1. Kart over delområder (F) og deres verdi.

Tabell 4-1: Oversikt delområder for friluftsliv (F) og deres verdi.

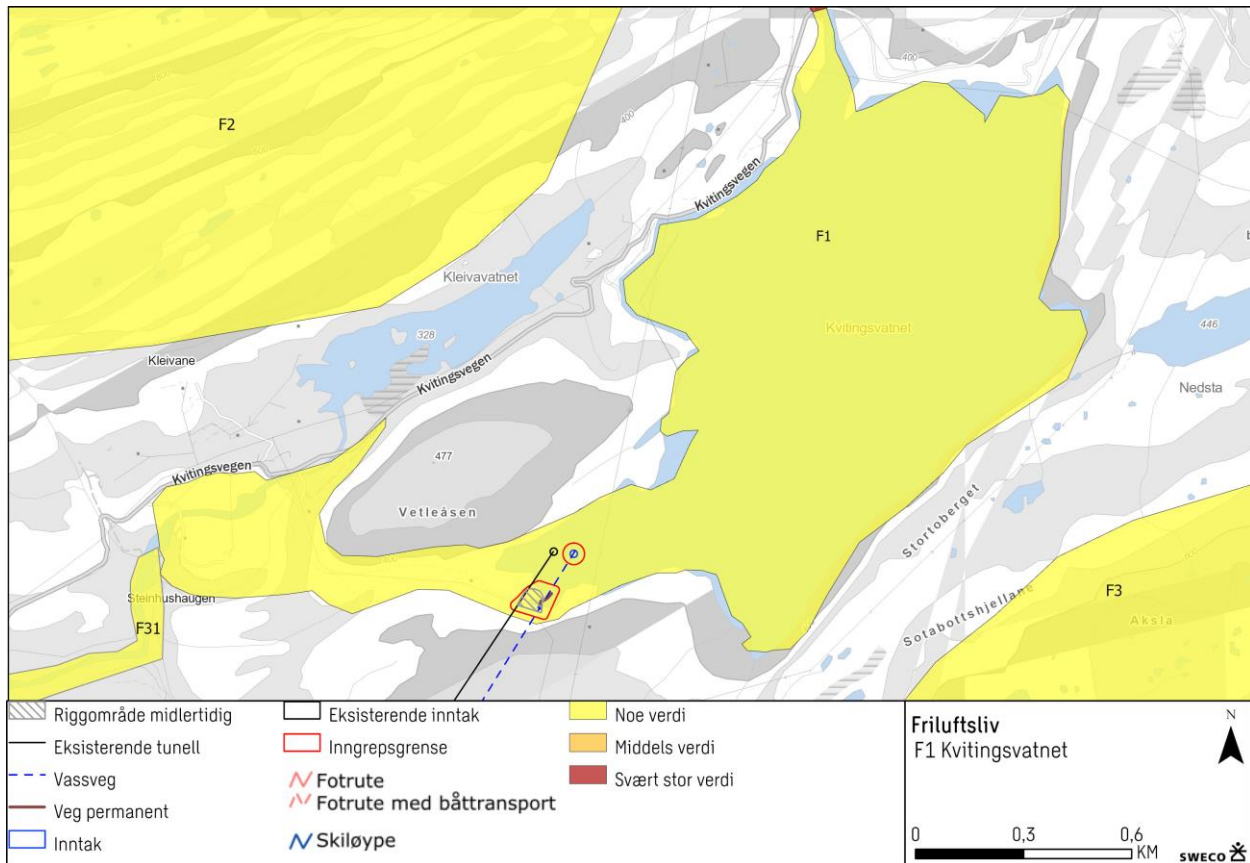
Delområde	Verdi	Områdetype
F1 Kvittingsvatnet	Noe verdi	Leke- og rekreasjonsområde
F2 Gråfjellet	Noe verdi	Stort turområde uten tilrettelegging
F3 Røyrfjellet	Noe verdi	Stort turområde uten tilrettelegging
F4 Kvannadalen	Middels verdi	Stort turområde uten tilrettelegging
F5 Bergdalsfjellene	Svært stor verdi	Stort turområde uten tilrettelegging
F6 Børdalsfjellet	Noe verdi	Stort turområde uten tilrettelegging

Delområde	Verdi	Områdetype
F7 Svendsdalåsen/Høyseter	Middels verdi	Nærturterreng
F8 Svendsdalen	Middels verdi	Nærturterreng
F9 Bogaskaret	Middels verdi	Utfartsområde
F10 Merkeåsen	Noe verdi	Nærturterreng
F11 Grøet	Noe verdi	Stort turområde uten tilrettelegging
F12 Nymark til Smådalen	Middels verdi	Marka
F13 Burlifjellet N	Middels verdi	Stort turområde uten tilrettelegging
F14 Storsnuten	Middels verdi	Stort turområde uten tilrettelegging
F15 Turveg Tysse	Stor verdi	Grønkorridor
F16 Gjerde	Stor verdi	Leke-rekreasjonsområde
F17 Steinsland	Middels verdi	Leke-rekreasjonsområde
F18 Åsen-Totræna	Stor verdi	Nærturterreng
F19 Gjerdsåta/Fitjarvatnet	Middels verdi	Utfartsområde
F20 Tyssereriane til Smådalen	Middels verdi	Nærturterreng
F21 Solåsen	Noe verdi	Nærturterreng
F22 Totræna vinterpark	Svært stor verdi	Marka
F23 Storagrønova	Noe verdi	Stort turområde uten tilrettelegging
F24 Storenipen	Noe verdi	Stort turområde uten tilrettelegging
F25 Hagåsen	Middels verdi	Nærturterreng
F26 Førøyna	Noe verdi	Leke- og rekreasjonsområde
F27 Myra-Totræna	Stor verdi	Marka
F28 Ospevika	Noe verdi	Leke- og rekreasjonsområde
F29 Fiske etter laks og sjøørett	Stor verdi	Andre friluftslivsområder
F30 Fjordaktiviteter	Stor verdi	Andre friluftslivsområder
F31 Grønsdalsvatnet-Fiskevatnet	Noe verdi	Andre friluftslivsområder

4.1 Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens

4.1.1 F1 Kvittingsvatnet

Områdetype: Leke- og rekreasjonsområde.

Figur 4-2. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F1 Kvittingsvatnet.

Delområdet omfatter Kvittingsvatnet og område rundt kjerrevei/sti fra Gavlen til sørenden av Kvittingsvatnet. Vannet fremheves av Samnanger jeger og fiskerlag som ett av flere vann i området hvor man kan fiske ørret, og det selges fiskekort til bruk her (inatur u. d.). F1 Kvittingsvatnet er imidlertid ikke tilrettelagt og benyttes først og fremst av lokale brukere, samt noen bobilturister. Vannet er regulert, noe som kan medføre utrygg is (Miljødirektoratet 2018a).

Sotafossene som renner fra Sotabotnen til Kvittingsvatnet blir også kalt Tvillingfossene. Ved større vannføringer blir fossene synlige og utgjør et fotopunkt.

I august 2024 og 2025 ble musikkfestivalen *Regndans* arrangert utendørs på Kvitingen gård. Besøktallet var ca. 200 (Regndans 2025).

Det ligger noe helårsbebyggelse og flere hytter på nordvestsiden av Kvittingsvatnet. Det er også to hytter ved sørenden av vannet.

Figur 4-3. Kvitingvatnet og Tvillingfossene sett fra luften. Foto: Sweco.

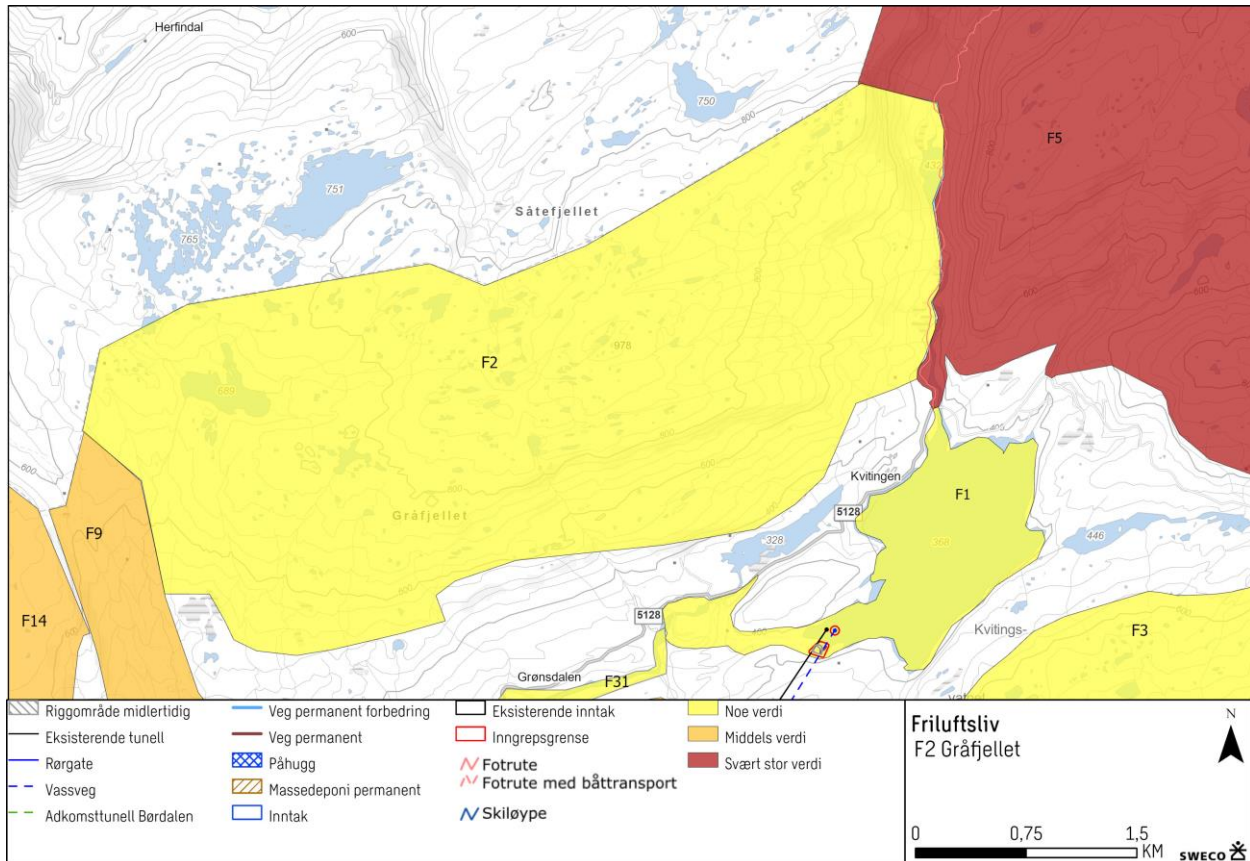
Figur 4-4. Nærbilde av Tvillingfossene/Sotafossene. Foto: Sweco.

Tabell 4-2: Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F1 Kvittingsvatnet.

Verdivurdering: F1 Kvittingsvatnet							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
Begrunnelse: F1 Kvittingsvatnet har noe lokal bruksfrekvens. Delområdet egnethet for fiske ut fra liknende alternativer i nærheten er vurdert til å være dårlig (Miljødirektoratet 2018a). F1 Kvittingsvatnet har noen kunnskapsverdier knyttet til undervisning av Samnangers vannkraftshistorie. Tvillingfossene/Sotafossene bidrar til å gi delområdet noe opplevelseskvalitet.							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Børdalen kraftverk	▲						
	Begrunnelse: Det planlegges nytt inntak og tilhørende lukehus, med kort veistubb opp fra vannet samt riggområde, i sørvestenden av Kvittingsvatnet (Breivika). Endringer vil gi lite varig redusjon i attraktivitet, da vei og lukehus vil befinne seg i lavtliggende terreng, samt i et område som allerede er påvirket av tidligere aktivitet forbundet med vannkraft (inntaket for Grønsdal kraftverk). Det er forventet støy og ulempe i nærområdet under anleggsarbeidet med inntaket. Dette vil påvirke 2 hytter og andre brukere.						
	Dagens reguleringsgrenser opprettholdes etter utbygging, men det ventes raskere vannstandsendringer og større variasjon i høyde enn tidligere med en tydeligere sesongvariasjon. Dette vil bli en merkbar endring for dem som oppholder seg rundt vannet. Isforholdene på vannet er påvirket av dagens regulering, men ventes etter utbygging å få ytterligere svekkelse, oppsprekking, blokkis rundt kantene, etc., pga. de hurtigere endringene opp og ned gjennom vinteren. Vannet vil ikke egne seg til ferdsel på is.						
	Det forventes å forekomme noen endringer i magasinmanøvreringen som vil medføre noe endringer i næringsgrunnlaget for fisk. Dette i hovedsak tilknyttet økt og hyppigere vannstandsvariasjon. Det ventes likevel ikke å påvirke fiskeutøvelse i vannet (se fagrapport for naturmangfold i vann og vannmiljø).						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Noe negativ konsekvens for friluftsliv (-).						

4.1.2 F2 Gråfjellet

Områdetype: Stort turområde uten tilrettelegging

Figur 4-5. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F2 Gråfjellet.

F2 Gråfjellet karakteriseres av snaufjell. Utsiktstoppen ligger på ca. 630 meter og er en relativt enkel tur fra Kvitingen. Delområdet egner seg godt for fjellski, randonee og telemark, men har enkelte bratte parti (Miljødirektoratet 2018b). I Strava heatmap (2025) er det registrert rundturer over Gråfjellet med Kvitingen som start og målpunkt.

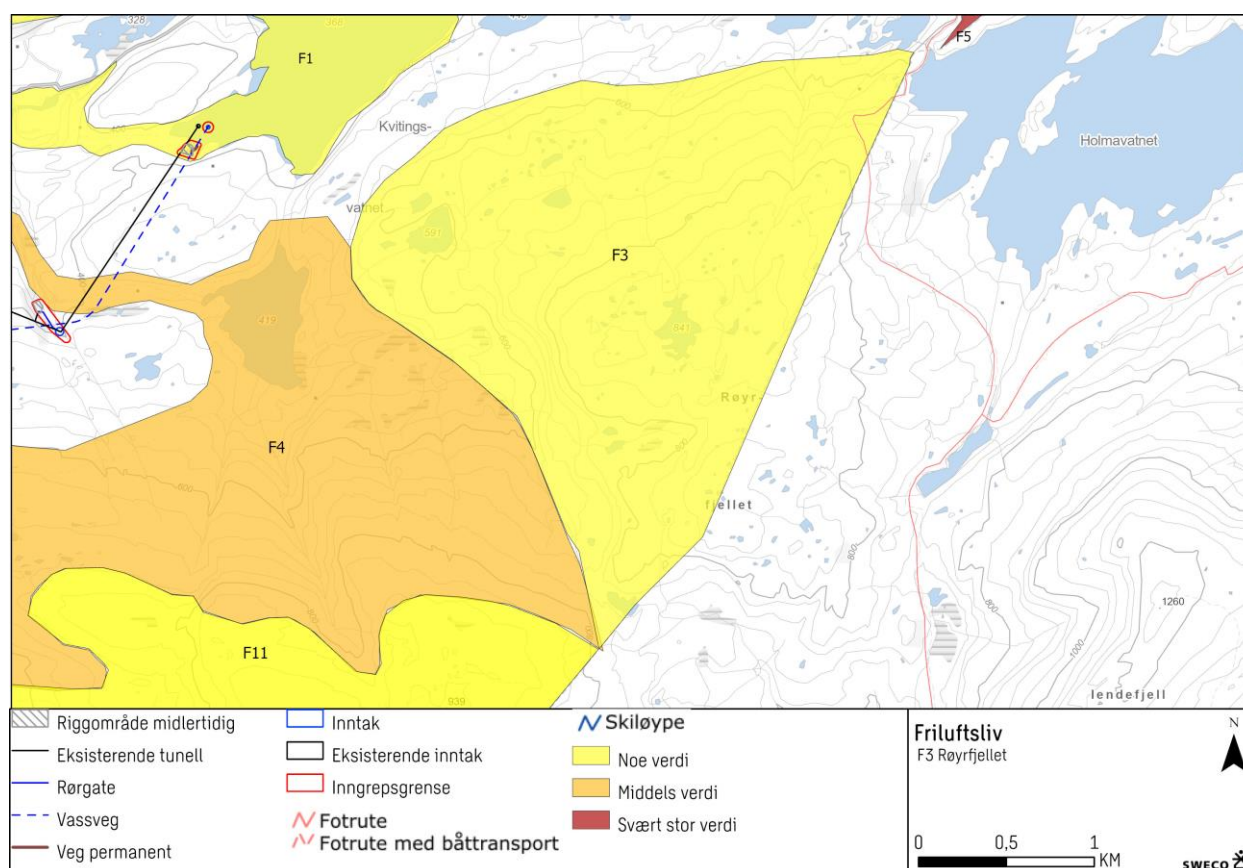
Tabell 4-3: Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F2 Gråfjellet

Verdivurdering: F2 Gråfjellet					
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi	
▲					
Begrunnelse: F2 Gråfjellet har noe lokal bruksfrekvens. Det er ikke tilrettelagt og innehar få kunnskapsverdier. Opplevelseskvaliteten er satt til «litt» (Miljødirektoratet 2018b). Gråfjellets topp er en del av fjelltoppjakten, samt en del av konsesjonsområdet for reinstammen i Samnanger (Hardanger og Voss reinsdyrlag AS, 2023; Fjelltoppjakten, 2025).					
Tiltakets påvirkning					
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet

Børdalen kraftverk	▲						
	Begrunnelse: Delområdets sørøstlige del ligger ca 0,7 km fra Kvittingsvatnet som får hurtigere vannstandsendringer, og 1 km til inntak/lukehus i Kvittingsvatnet. Det vurderes å bli ubetydelige forstyrrelser og visuelle virkninger av dette i driftsfasen på delområdet. Tiltaket vil ikke påvirke attraktiviteten til delområdet.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.3 F3 Røyrfjellet

Områdetype: Stort turområde uten tilrettelegging

Figur 4-6. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F3 Røyrfjellet.

F3 Røyrfjellet er et snauffjellsområde sør og vest for Svartavatnet. Det er lett å finne en god rute opp både sommer og vinter (Miljødirektoratet 2018d)

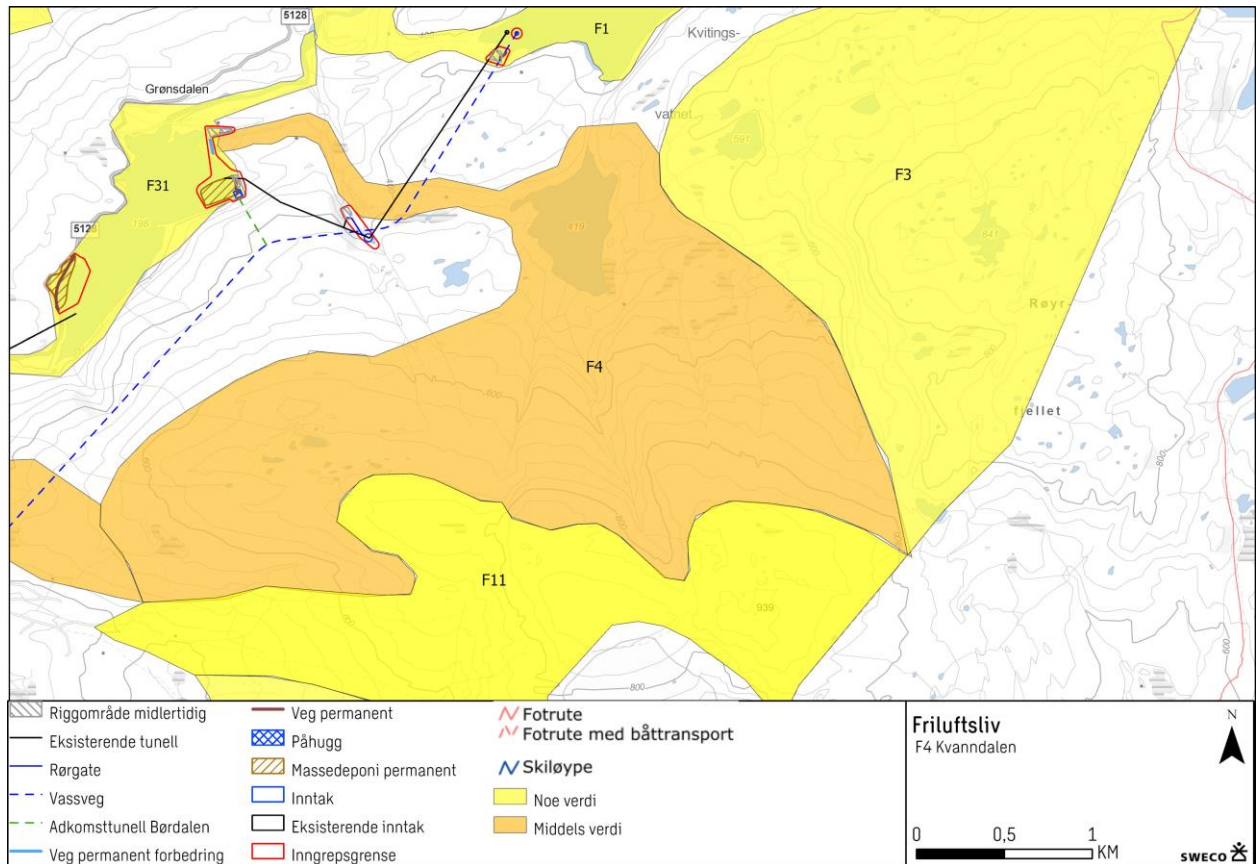
Tabell 4-4 Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F3 Røyrfjellet

Verdivurdering F3 Røyrfjellet

Uten betydning		Noe verdi		Middels verdi		Stor verdi		Svært stor verdi							
▲															
Begrunnelse: F3 Røyrfjellet har liten brukerfrekvens. Det er andre høyere fjell i området som gir mer utsikt, noe som kan være en årsak til at Røyrfjellet er mindre besøkt (Miljødirektoratet 2018d). Delområdet er med i Fjelltoppjakten (Fjelltoppjakten, 2025).															
Tiltakets påvirkning															
Alternativ		Forbedret		Ubetydelig endring		Noe forringet		Forringet		Sterkt forringet					
Børdalen kraftverk		▲													
		Begrunnelse: Delområdet befinner se ca. 1km øst for tiltaket som finner sted i Kvitingen. Det vurderes dermed å bli ubetydelige forstyrrelser og visuelle virkninger av dette i driftsfasen på delområdet. Tiltaket vil ikke påvirke attraktiviteten til delområdet.													
Tiltakets konsekvens															
Alternativ		+++/ ++++		+ / ++		0		-		--		---		----	
Børdalen kraftverk		▲													
		Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).													

4.1.4 F4 Kvanndalen

Områdetype: Stort turområde uten tilrettelegging

Figur 4-7. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F4 Kvanndalen

F4 Kvanndalen er en setergrend. Ifølge Sekretariatet for registrering av faste kulturminner (SEFRAK) lå det her et felles seteranlegg for brukene på Høyseter. Det lå 6-7 setre i Kvanndalen, samt et meieri. Det går sti fra Høyseter til Kvanndalsvatnet. En del lokale brukere går tur inn hit og det kan være fint og telte ved Kvanndalsvatnet (Miljødirektoratet 2018e).

Figur 4-8. Det gamle stølsanlegget sør for Kvanndalsvatnet er i dag fritidsboliger. Foto: Samnanger Turlag.

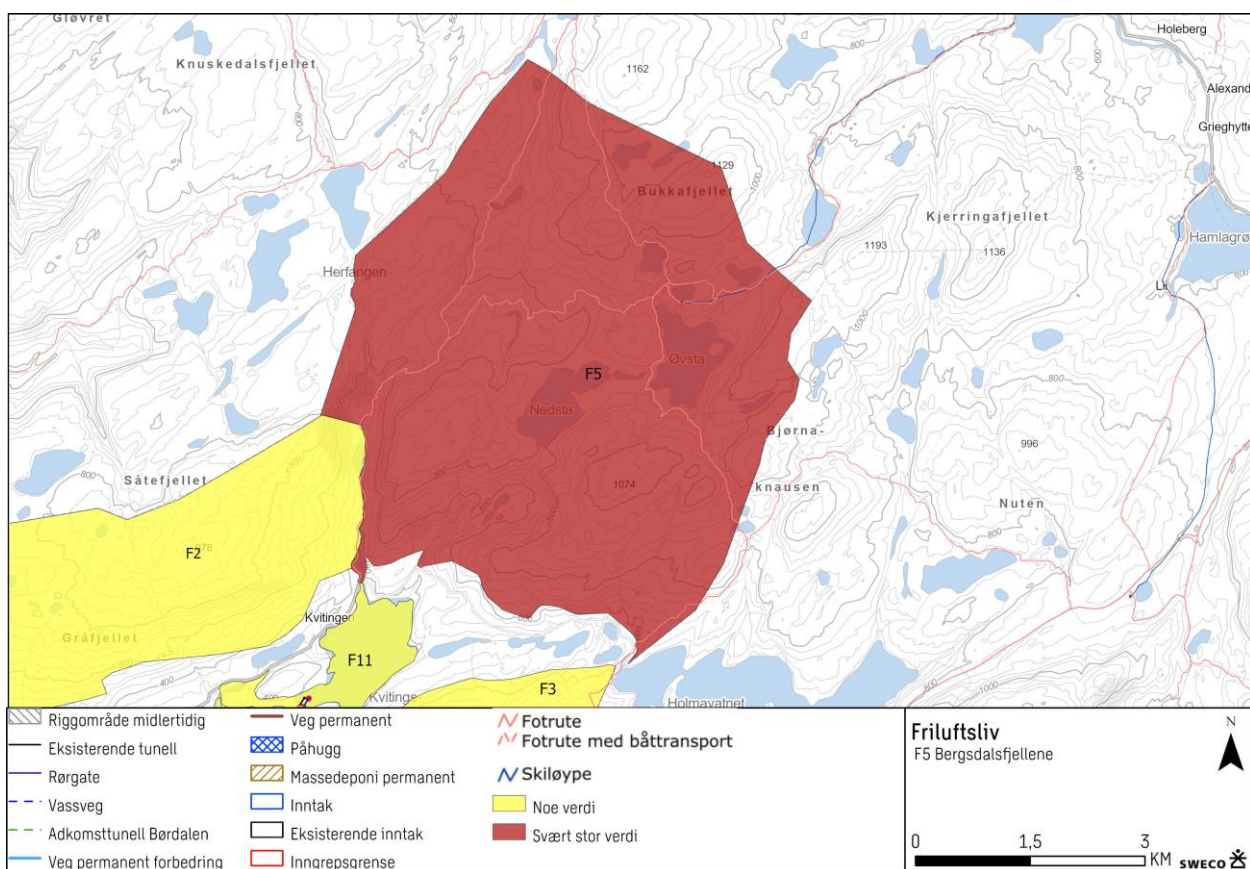
Tabell 4-5. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F4 Kvanndalen

Verdivurdering: F4 Kvanndalen					
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi	
▲					
Begrunnelse: F4 Kvanndalen har noe lokal bruksfrekvens. Det er litt tilrettelagt og innehar har noen kunnskapsverdier i form av gammel seterdrift.					
Tiltakets påvirkning					
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Børdalen kraftverk	▲				
	Begrunnelse: Bekkeinntaket i Tverrligjelet kommer tett på og det vil bli redusert vannførling i bekken nedstrøms. Dette vil være synlig, men vurderes til å ikke påvirke attraktiviteten til området i driftsfasen. I anleggsfasen ventes noe ulempe og forstyrrelser for brukere i området i form av blant annet redusert framkommelighet og støy.				
Tiltakets konsekvens					

Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲ Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.5 F5 Bergdalsfjellene

Områdetype: Stort turområde med tilrettelegging

Figur 4-9. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F5

F5 Bergdalsfjellene er et tilrettelagt høyfjellsområde. Det tar ca. en og en halv time å nå delområdet fra Bergen, og omkring en halvtime fra Voss. Terrenget er variert og samtidig lettgått. Rutene i delområdet er T-merket og skiltet. Mellom 1926 og 1929 ble det bygget en ca. 20 km lang oppmuret vei fra Kvitingen til Småbrekke i Bergsdalen. Militæret bekostet arbeidet for å gjøre det fremkommelig med hester og vogn over fjellet (Bergen Turlag 2011:13). Vaksdal kommunes faste villmarksleir ligger langs militærvegen, og har lokalhistorie og Bergdalsfjellene innlemmet i undervisningsopplegget. Militærveien benyttes i dag som tursti, og passerer DNTs selvbetjente hytte på Gullhorgabu. F5 Bergdalsfjellene er også svært godt egnet for turer med telt og fiskestang (Miljødirektoratet 2018c). Om vinteren blir skiruter merket med kvist, som turen fra Småbrekke til Gullhorgabu. Ruten fra Kvitingen til Høgabu selvbetjente hytte byr også på en krevende skitur (ut.no u.d.). Bergsdalens geologi preges av bergartskomplekset Bergsdalsdekkene

(Bergen Turlag 2011:19). Det er laget en geologisk natursti i Bergsdalsfjellene med en tilhørende brosjyre utgitt av Vaksdal kommune.

Figur 4-10. Turistforeningens informasjonsskilt på Kvitingen omtaler turmulighetene innover i Bergsdalsfjellene. Foto: Sweco.

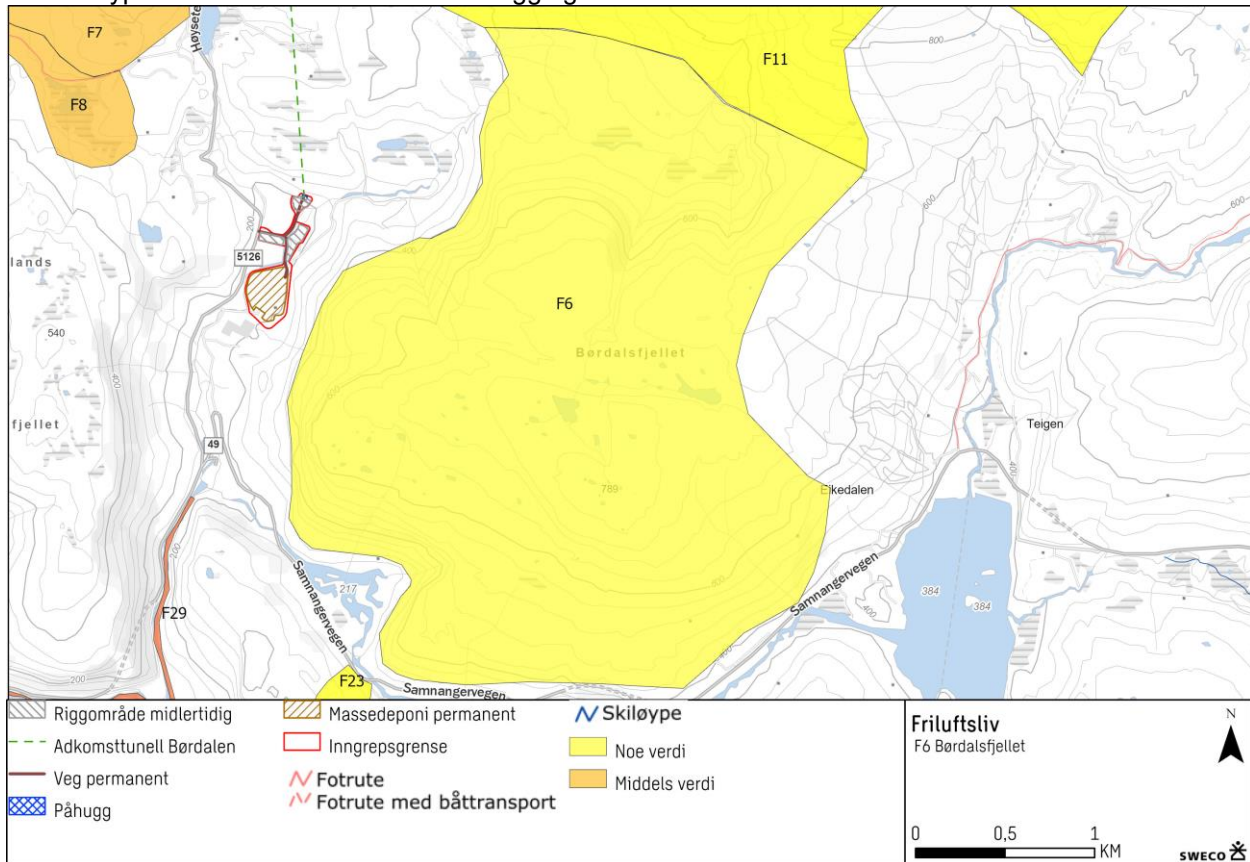
Figur 4-11. Til venstre: Villmarksleir for skoleklasser. Til høyre: Skilt til turløyper ved starten av militærvegen. Begge foto: Sweco.

Tabell 4-6. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F5 Bergdalsfjellene

Verdivurdering: F5 Bergdalsfjellene							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
Begrunnelse: F5 Bergsdalsfjellene er av Miljødirektoratet (2018c) vurdert til å være et svært viktig friluftslivsområde. Delområdet har stor brukerfrekvens med regionale og nasjonale brukere. Delområdet har god nok utstrekning til å utføre de ønskede aktivitetene. Det er ganske godt tilrettelagt og har symbolverdi som et tradisjonelt turmål. F5 Bergsdalsfjellene har en rekke opplevelsesverdier i form av landskapsformasjoner og fugle- og dyreliv. Det innehar også kunnskapsverdier blant annet i form av den gamle militærveien, en særegen geologi. I området holdes også en villmarksleir som har Bergsdalsfjellene som utgangspunkt for mange aktiviteter.							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Børdalen kraftverk	▲						
	Begrunnelse: Det vil ikke bli vesentlige virkninger av tiltaket i driftsfasen. I anleggsfasen kan anleggstrafikk/-arbeid tidvis medføre noe ulempe for de som skal ta seg fram til utgangspunkt for turer ved Kvitingen.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.6 F6 Børdalsfjellet

Områdetype: Stort turområde uten tilrettelegging.

Figur 4-12. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F6 Børdalsfjellet

F6 Børdalsfjellet grenser til Eikedalen skisenter. Dette gjør at det foregår en god del løssnøkjøring i området da det er mulig å ta skiheis opp. Området er litt tilrettelagt (Miljødirektoratet 2018h). Børdalsfjellet inngår i fjelltoppjakten. I tillegg til selve toppen av Børdalsfjellet inkluderer delområdet også to andre topper som fjelltoppjakten: Utløbottsfjellet og Huldabottafjellet (fjelltoppjakten.no). Børdalsfjellet ligger innenfor konsesjonsområdet for reinstammen i Samnanger (Hardanger og Voss reinsdyrlag AS, 2023).

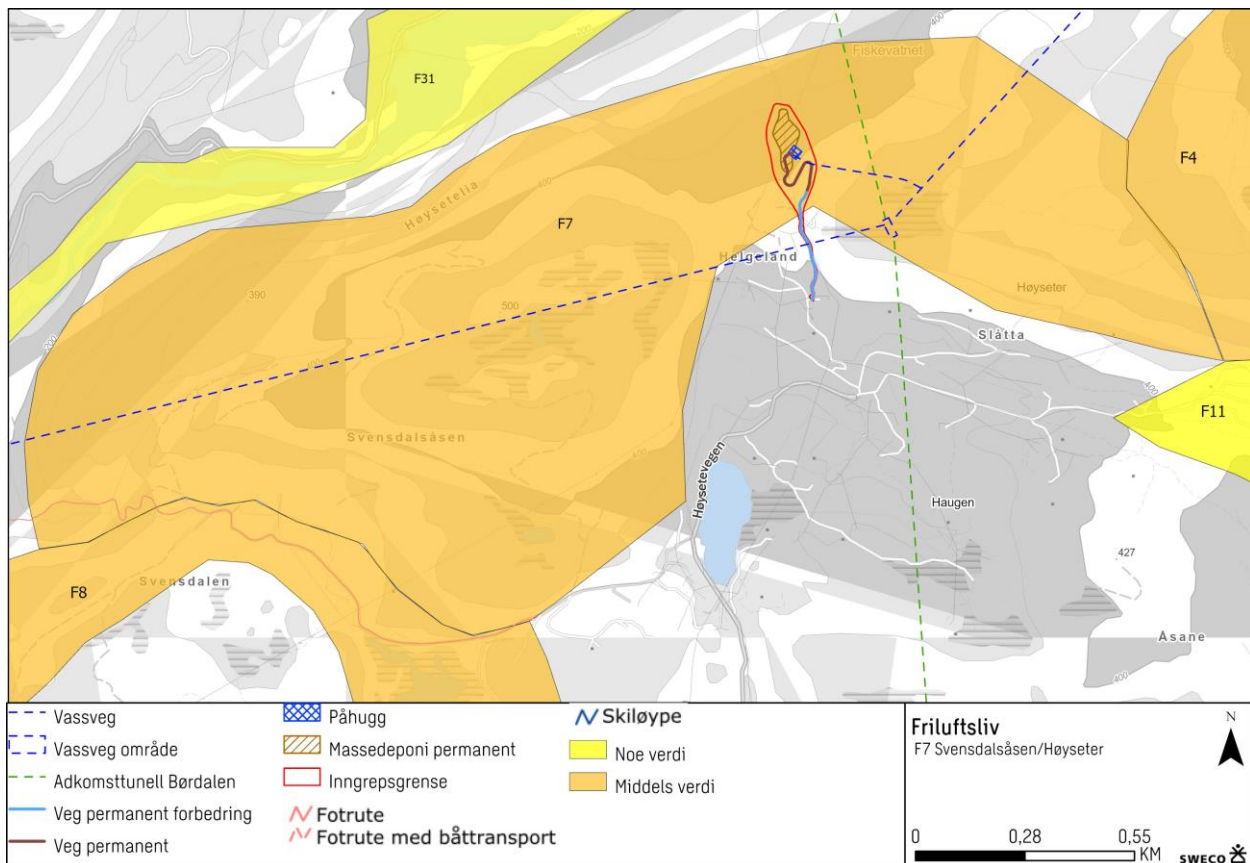
Tabell 4-7. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F6 Børdalsfjellene

Verdivurdering: F6 Børdalsfjellet					
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi	
▲					
Begrunnelse: Børdalsfjellet er vurdert til å ha middels brukerfrekvens. Området brukes mest av lokale, og blir nesten aldri tatt i bruk av regionale eller nasjonale brukere (Miljødirektoratet 2018h). Fjellet inngår i fjelltoppjakten, samt at det er innenfor konsesjonsområdet for reinsjakt.					
Tiltakets påvirkning					
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
	▲				

Børdalen kraftverk	Begrunnelse: Tiltaket vil ikke endre attraktiviteten til delområdet, men til en viss grad kunne påvirke selve opplevelsen. Børdalsfjellet ligger øst for tiltaket i selve Børdalen, og tiltaket i Børdalen vil dermed påvirke delområdet visuelt i form massedeponi, samt påhugg. I anleggsperioden vil det under anleggsperioden kunne bli visuell forstyrrelse og støy.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Noe negativ konsekvens for friluftsliv (-).						

4.1.7 F7 Svendsdalsåsen/Høyseter

Områdetype: Nærturterreng

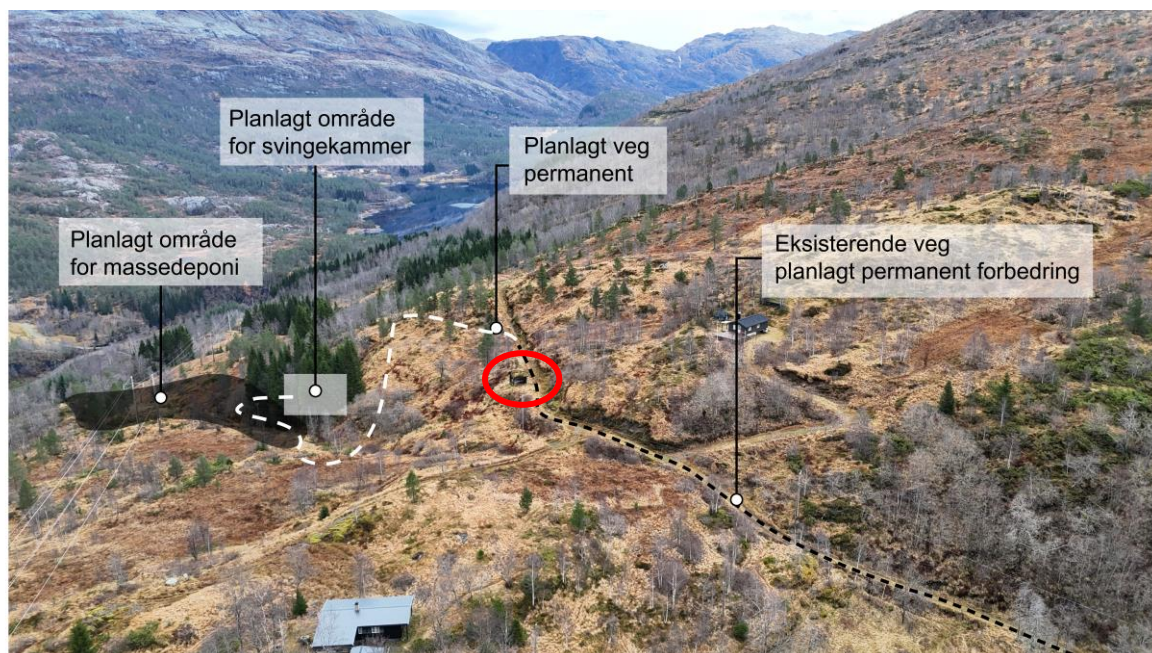

Figur 4-13. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F7 Svendsdalsåsen/Høyseter

F7 Svendsdalsåsen/Høyseter har først og fremst funksjon som nærturterreng for hyttefeltet og fastboende på Høyseter og fastboende i ormdået. Det går en turløype gjennom Svendsdalen. Det leder en sti fra Høyseter og opp til toppen Lyingen. Denne er en del av fjelltoppjakten og har gjentatte registrerte besøk på appens ledertavle i 2025. Det går også stier fra Høyseter mot Røyrfjellet. Ved Leitet finnes gapahuk, bålpanne og sittebenk. Herfra er det fin utsikt ned mot Fiskevatnet og Grøndalsvatnet. Området er snørikt om vinteren.

Figur 4-14. Skilt til lokale turstier på Høyseter. Foto: Sweco.

Figur 4-15. Visualisering på Leitet etter gjennomført tiltak, gapahuk markert med rød sirkel. Foto: Sweco

Figur 4-16. Nyautløa gapahuk. Foto: Sweco.

Figur 4-17. Områdebilde tatt fra gapahuk mot planlagt svingesjakt. Foto: Sweco.

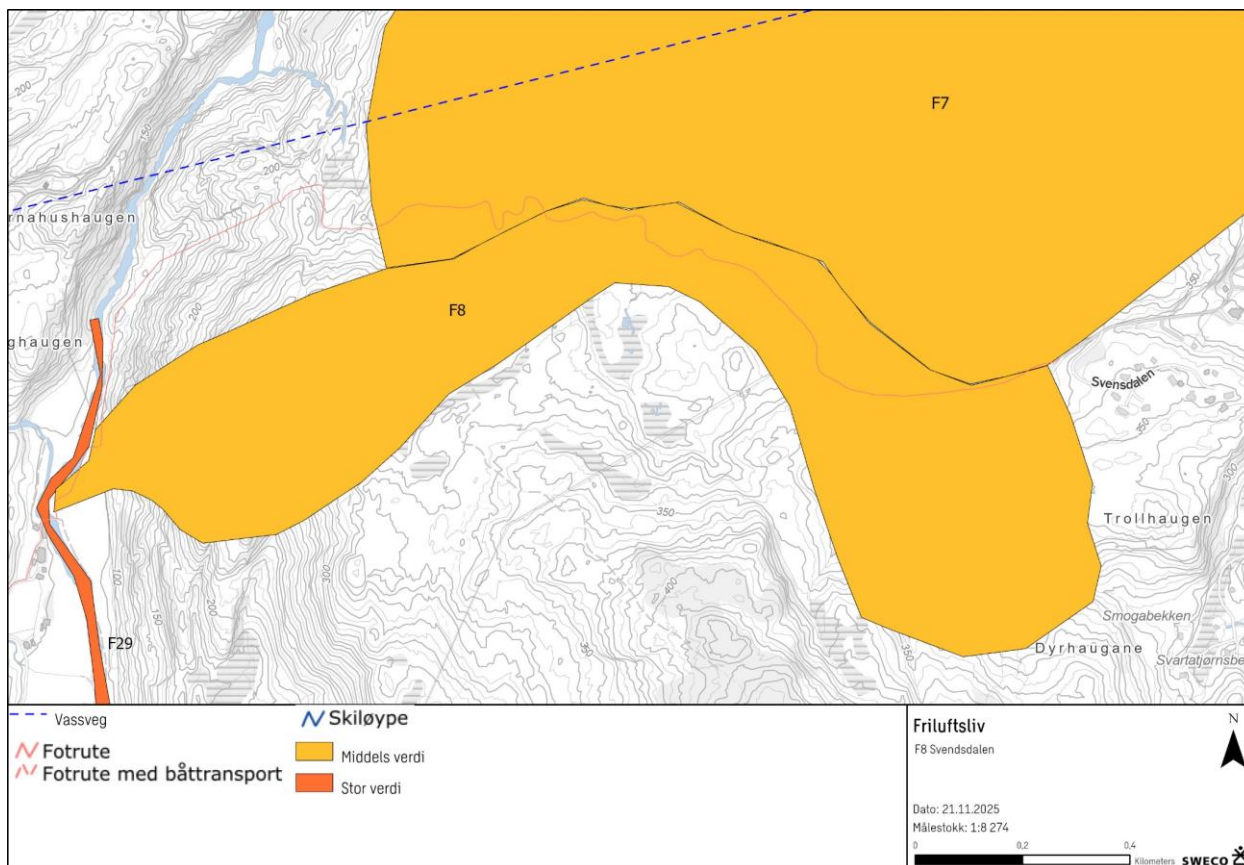
Tabell 4-8. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F7 Svensdalåsen/Høyseter.

Verdivurdering: F7 Svensdalåsen/Høyseter				
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
▲				
Begrunnelse: Svensdalåsen/Høyseter har middels brukerfrekvens av lokale brukere. Området er middels tilrettelagt og kan sies å ha noe symbolverdi og opplevelseskvalitet (Miljødirektoratet 2018g).				
Tiltakets påvirkning				

Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Børdalen kraftverk	▲						
	Begrunnelse: Svingekammer og massedeponi og vei i forbindelse med dette vil føre til arealbeslag og en endring i opplevelsen av området. Det er særlig stiene ved Leitet og rastepalss i form av Nyautlø gapahuk som vil påvirkes direkte, og denne delen av delområdet attraktivitet ventes å påvirkes negativt av tiltaket. Dagens sti/traktorvei vil bli utbedret, noe som gjør området lettere fremkommelig for brukere som er dårlig til beins, men på samme tid vil det endre opplevelsen og være et synlig inngrep. I anleggsperioden ventes betydelig ulempe i form av redusert framkommelighet, støy og forstyrrelser.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Noe negativ konsekvens for friluftsliv (-).						

4.1.8 F8 Svensdalen

Områdetype: Nærturterreng.

Figur 4-18. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F8 Svensdalen.

F8 Svensdalen er et nærturterreng med stier og veier, og er med dette litt tilrettelagt (Miljødirektoratet 2018i). Det går en turløype gjennom Svensdalen. Området er snørikt om vinteren.

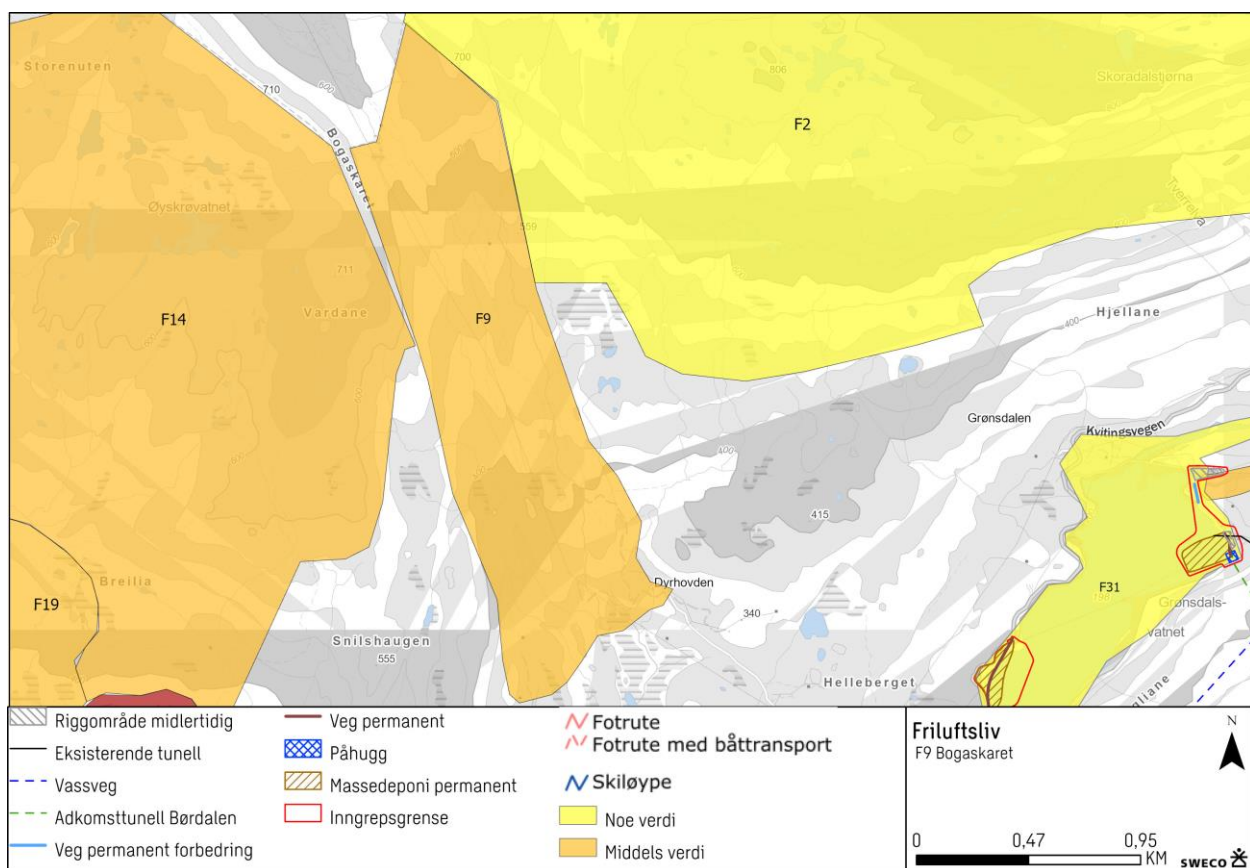
Tabell 4-9. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F8 Svensdalen.

Verdivurdering: F8 Svensdalen					
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi	
▲					
Begrunnelse: F8 Svensdalen er vurdert til å ha ganske stor lokal brukerfrekvens. Delområdet har ganske god tilgjengelighet og noen opplevelseskvaliteter (Miljødirektoratet 2018i).					
Tiltakets påvirkning					
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Børdalen kraftverk	▲				
	Begrunnelse: Delområdet befinner ca. 1km nordvest for tiltaket i Børdalen og det vurderes med dette å bli ubetydelige forstyrrelser og visuelle virkninger av dette i driftsfasen på delområdet.				

Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.9 F9 Bogaskaret

Områdetype: Utfartsområde

Figur 4-19. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F9 Bogaskaret.

F9 Bogaskaret defineres som et utfartsområde for flere turer i området. Skaret fungerer også som en ferdselsåre til Vaksdal (Miljødirektoratet 2018j). I Strava heatmap er det registrert løping og turgåing i F9 Bogaskaret (Strava 2025). Bogaskaret befinner seg innenfor konsesjonsområdet for reinstammen i Samnanger (Hardanger og Voss reinsdyrlag SA, 2023).

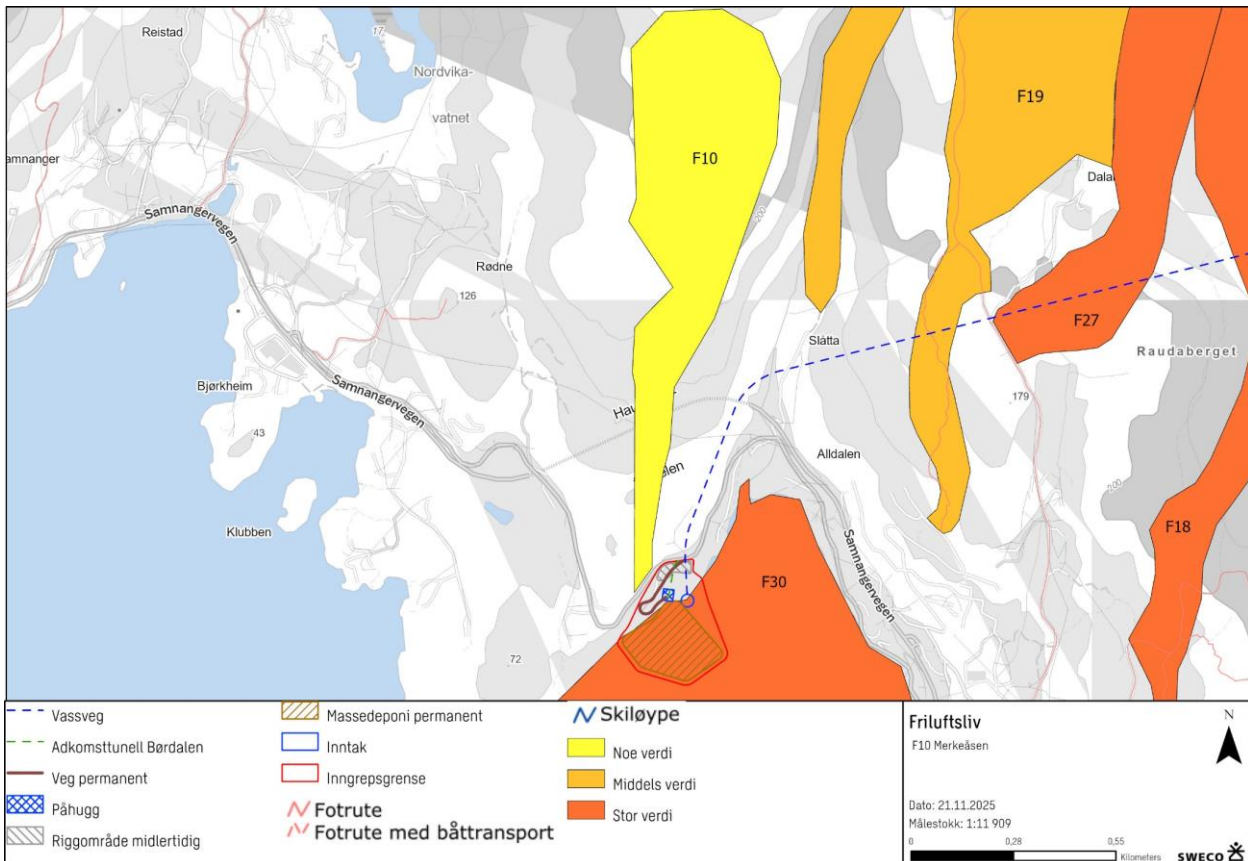
Tabell 4-10. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F9 Bogaskaret.

Verdivurdering: F9 Bogaskaret				
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi

▲							
Begrunnelse: F9 Bogaskaret er vurdert av Miljødirektoratet som et viktig friluftslivområde. Dette gjennom sin rolle som ferdselsåre til Vaksedal som fører til at delområdet har en ganske stor brukerfrekvens. Dette i hovedsak bestående av lokale brukere. Området har noen opplevelseskvaliteter med ganske god tilgjengelighet (Miljødirektoratet 2018j). Området befinner seg innenfor konsesjonsområdet for jakt på rein (Hardanger og Voss reinsdyrlag SA, 2023).							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Børdalen kraftverk	▲						
	Begrunnelse: Delområdet befinner seg ca. 1km nordvest for tiltaket ved Myra kraftverk. Det vurderes dermed å bli ubetydelige forstyrrelser og visuelle virkninger av dette i driftsfasen på delområdet. Tiltaket vil ikke påvirke attraktiviteten til delområdet.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.10 F10 Merkeåsen

Områdetype: Nærturterreng

Figur 4-20. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F10 Merkeåsen

Delområdet omfatter Merkeåsen som utgjøres av et nærturterreng. Området befinner seg nordøst for Bjørkheim på ca. 292 moh. Selve åsen omtales som et spillområde for fugl og et beiteområde for hjort. Merkeåsen fungerer som en av veialternativene for å komme seg fra Haukaneset og opp til Fitjavatnet (ut.no, u.d.; Miljødirektoratet, 2018k).

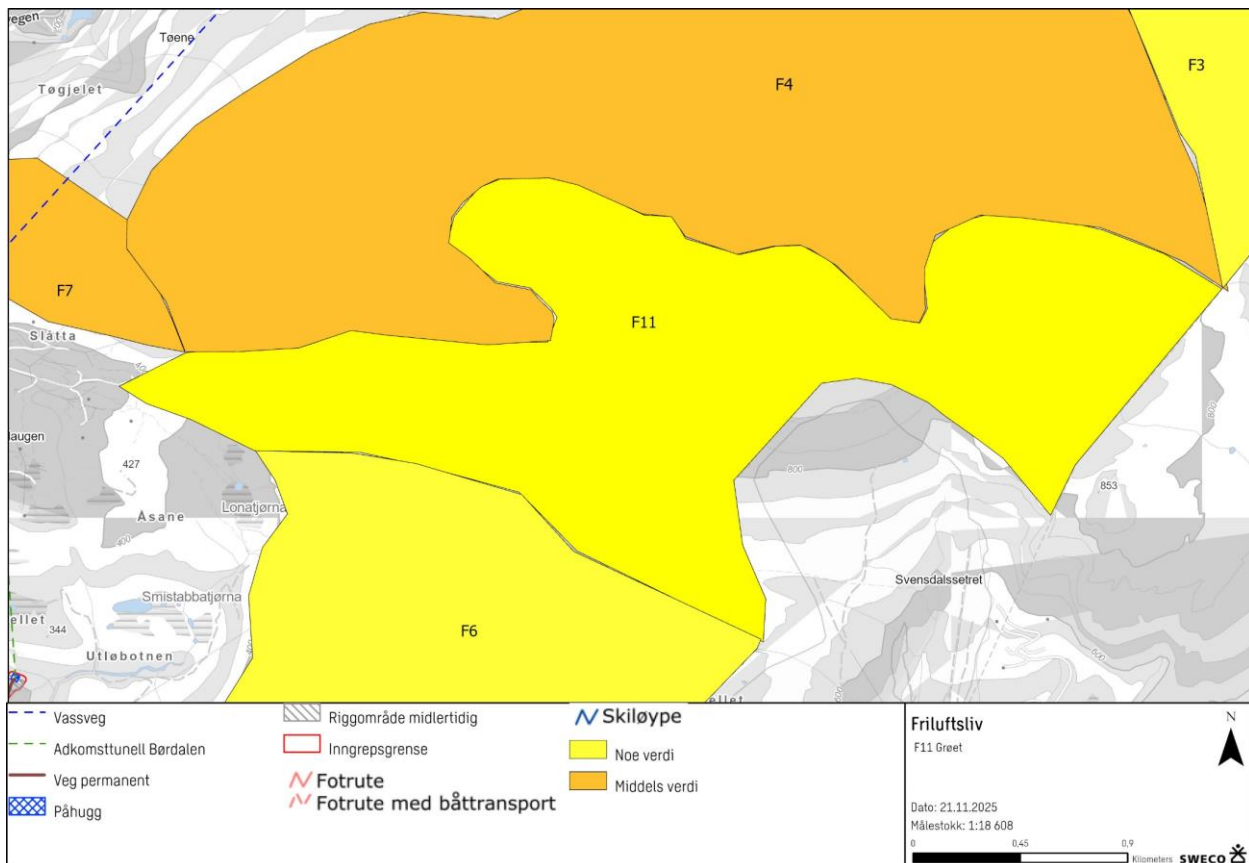
Tabell 4-11. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F10 Merkeåsen.

Verdivurdering: F10 Merkeåsen					
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi	
▲					
Begrunnelse: F10 Merkeåsen er et registrert friluftslivsområde. Delområdet innehar noe brukerfrekvens, da i hovedsak av lokale. Området inngår i beiteområdet for hjort, samt spillområdet for storfugl. Det er lite tilrettelagt og inneholder få kunnskapsverdier (Miljødirektoratet, 2018k).					
Tiltakets påvirkning					
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
	▲				

Børdalen kraftverk	Begrunnelse: Delområdet befinner seg rett nord for tiltak ved Haukaneset, men grunnet topografi og vegetasjon vuredes det å bli ubetydelige forstyrrelser og visuelle endringer i driftsfasen på delområdet. I anleggsfasen ventes noe ulempe og forstyrrelser for brukere i området i form av blant annet redusert framkommelighet og støy. Tiltaket vil ikke føre til endringer for friluftsliv i området.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.11 F11 Grøet

Områdetype: Stort turområde uten tilrettelegging

Figur 4-21. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F11 Grøet

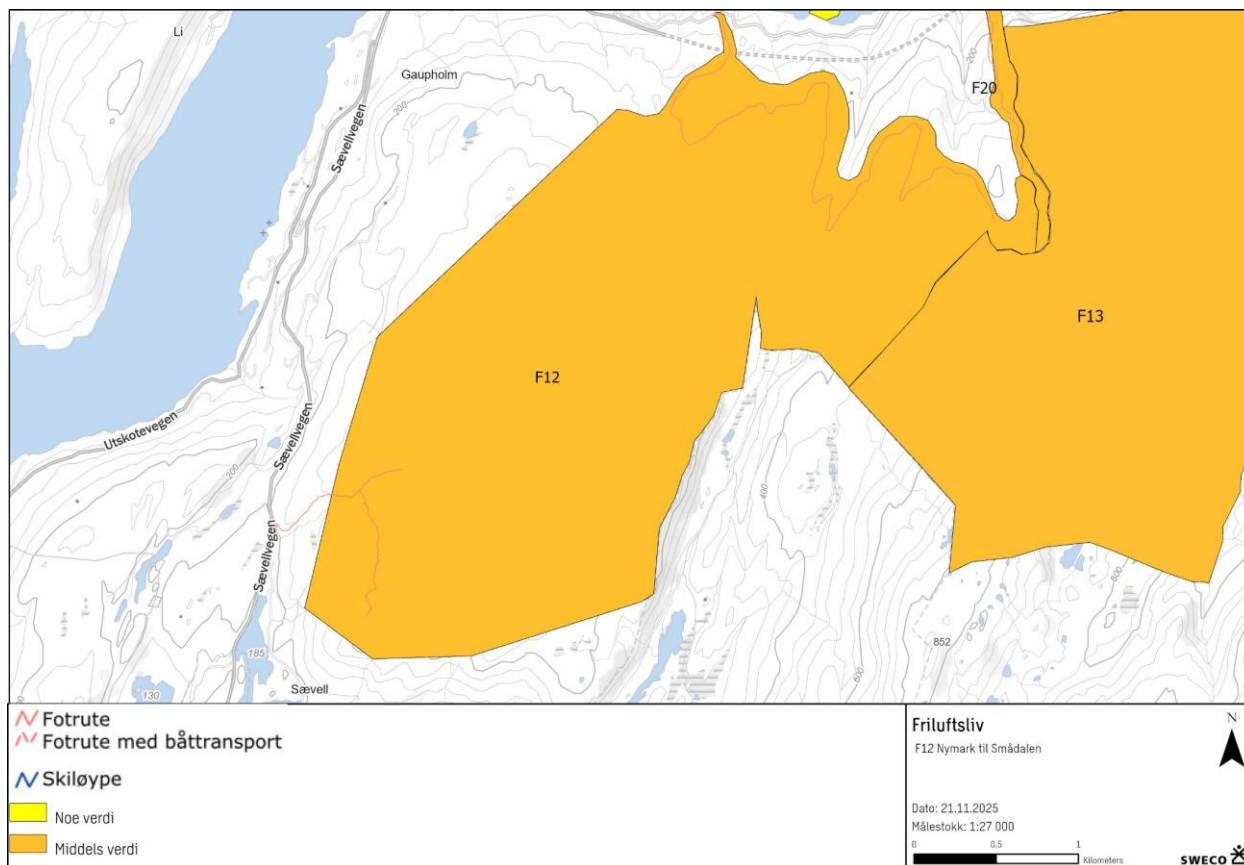
F11 Grøet er et snau fjellsområde som grenser til Eikedalen skisenter. Området er først og fremst benyttet til skiturer om vinteren da man kan få enkel tilkomst med skiheis. Det går også en sommerrute mellom Svensdalssetret og Høyseter, men denne er det færre som benytter seg av (Miljødirektoratet 2018). F11 befinner seg innenfor konsesjonsområdet for reinstammen i Samnanger (Hardanger og Voss reinsdyrlag SA, 2023).

Tabell 4-12. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F11 Grøet

Verdivurdering: F11 Grøet							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
Begrunnelse: F11 Grøet har noe lokal brukerfrekvens. Det finnes noe tilrettelegging for friluftsliv i området, men tilgjengeligheten er ikke spesielt god (Miljødirektoratet 2018l).							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Børdalen kraftverk	▲						
	Begrunnelse: Delområdet befinner seg 0,9km øst for tiltaket ved Høyseter og 1,2km nord for Børdalen vurderes det å bli ubetydelige forstyrrelser og visuelle virkninger av dette i driftsfasen på delområdet. Tiltaket vil ikke påvirke attraktiviteten til delområdet.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.12 F12 Nymark til Smådalen

Områdetype: Marka

Figur 4-22. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F12 Nymark til Smådalen.

F12 Nymarka til Smådalen er et område med en tur med start ved Nymark og som går til Smådalen. Turens første del går på skogsvei og siste del frem til Smådalsvatnet på sti. Turen kan gjøres til en rundtur ved å gå ned til Tyssereiane og ytre Tysse, men man kan også gå videre oppover til Burlifjellet. Det befinner seg en skytebane innenfor delområdet (Miljødirektoratet, 2018m)

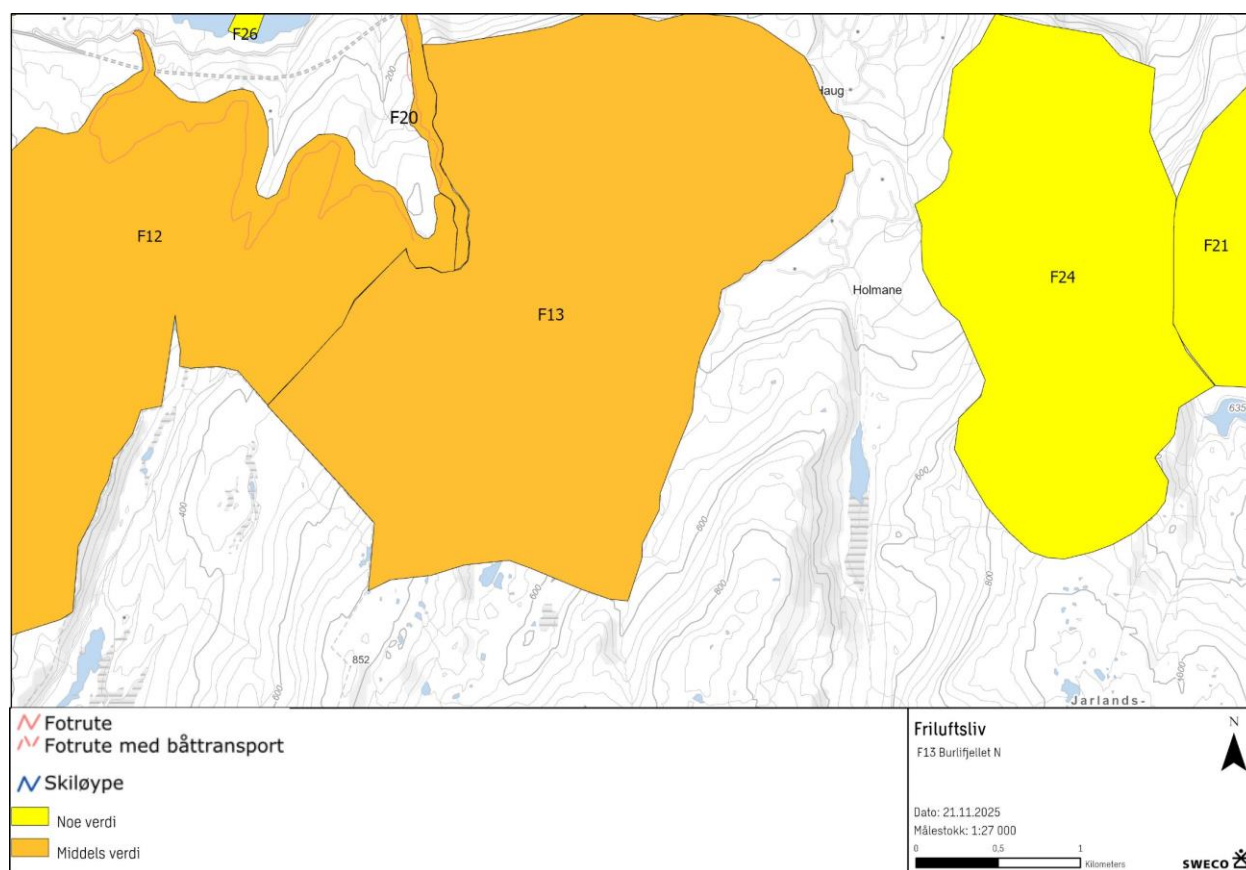
Tabell 4-13. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F12 Nymark til Smådalen

Verdivurdering: F12 Nymark til Smådalen					
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi	
▲					
Begrunnelse: F12 Nymark til Smådalen er vurdert som et viktig friluftslivsområde av Miljødirektoratet. Delområdet er vurdert til å inneha middels brukerfrekvens og opplevelseskvaliteter. Området har ganske stor symbolverdi og er middels tilrettelagt. Delområdet kan enten tas i bruk som en rundtur eller for å komme seg videre oppover Burlifjellet (Miljødirektoratet, 2018m).					
Tiltakets påvirkning					
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
	▲				

Børdalen kraftverk	Begrunnelse: Det blir ingen direkte, og svært begrensede visuelle virkninger av planlagt tiltak på delområdet. Tiltaket vil ikke føre til endringer for friluftsliv i området.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.13 F13 Burlifjellet N

Områdetype: Stort turområde uten tilrettelegging.

Figur 4-23. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F13 Burlifjellet N.

F13 Burlifjellet N utgjøres av et fjell med utsikt ut mot andre fjellområder i Samnanger, Os og Bergen. Delområdet er middels tilrettelagt, turen starter som regel ved ungdomskolen i Tysse for å så gå videre til Smådalen og deretter til Burlifjellet. Det eksisterer et eldre sagn og overtro om at man her bør ofre en kvist, blad eller lignende til det som omtales som «underbukse mannen» for en uproblematisk tur. (Miljødirektoratet, 2018n; ut.no, u.d).

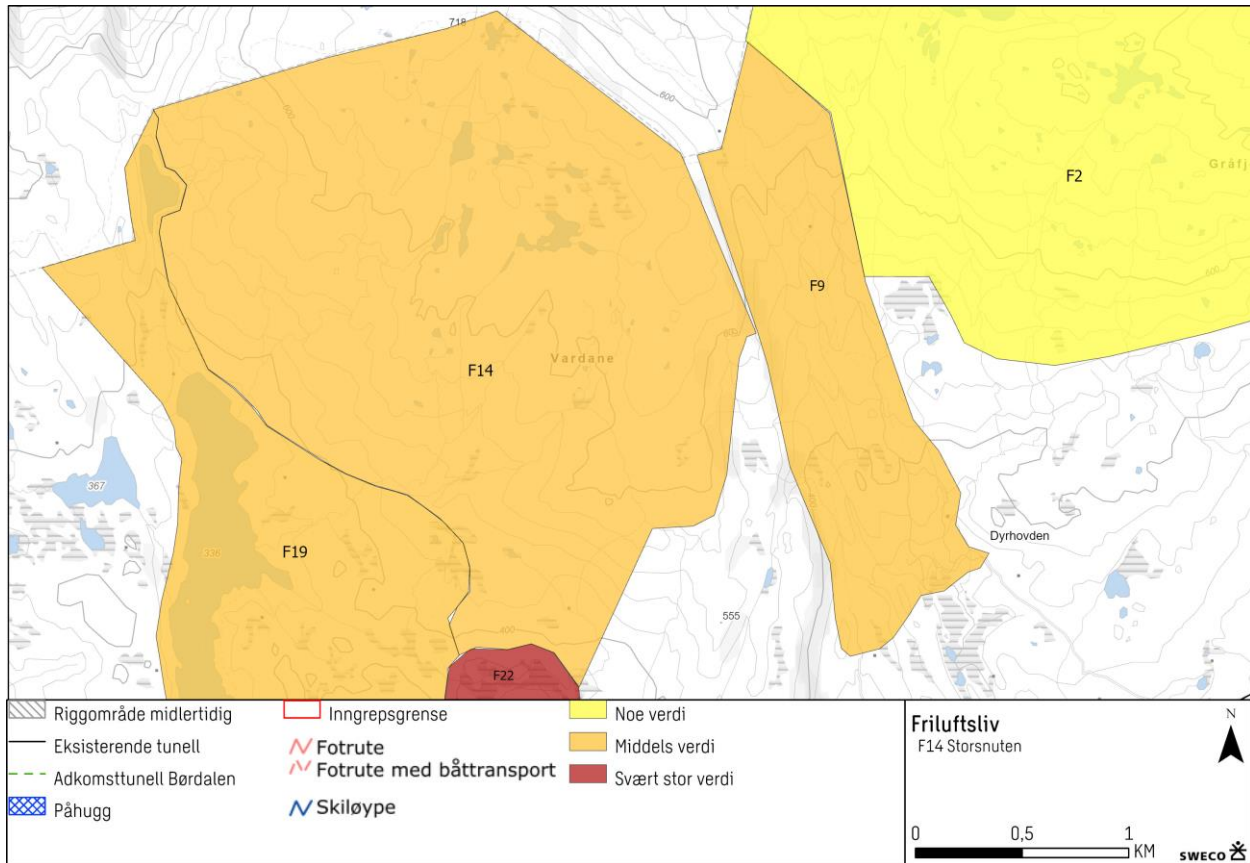
Figur 4-24. Utsikt mot Samnanger. Foto: Ronny Lønnebakken, Ut.no

Tabell 4-14. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F13 Burlifjellet N

Verdivurdering: F13 Burlifjellet N							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
Begrunnelse: F13 Burlifjellet N er vurdert til å ha middels brukerfrekvens i hovedsak av lokale brukere. Det er registrert ganske få kunnskapsverdier, men å inneha litt opplevelseskvaliteter og symbolverdi.							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Børdalen kraftverk	▲						
	Begrunnelse: Det blir ingen direkte, og svært begrensede visuelle virkninger av planlagt tiltak på delområdet. Tiltaket vil ikke føre til endringer for friluftsliv i området.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.14 F14 Storsnuten

Områdetype: Stort turområde uten tilrettelegging.

Figur 4-25. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F14 Storsnuten

F14 Storsnutet karakteriseres av et snaufjellsområde. Vardane er populært turmål. Fra Storsnutens topp er det god utsikt til Sørfjorden og Osterøy. Ved gode snøforhold er det fint å gå til Storsnuten fra Totræna lysløype (Miljødirektoratet, 2018o). Delområdet er en del av konsesjonsområdet for reinstammen i Samnanger (Hardanger og Voss reinsdyrlag SA, 2023).

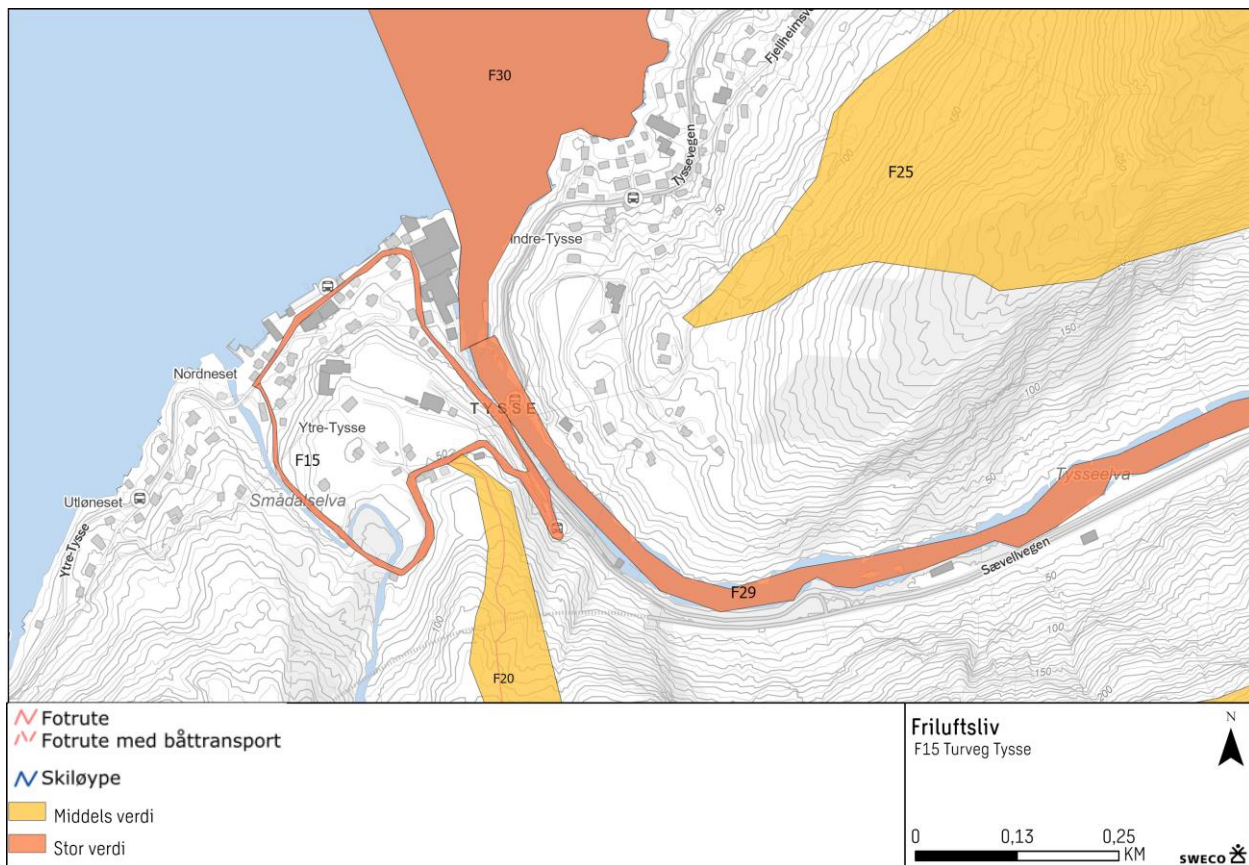
Tabell 4-15. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F14 Storsnuten

Verdivurdering: F14 Storsnuten					
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi	
▲					
Begrunnelse: F14 Storsnuten er vurdert til å ha ganske stor brukerfrekvens, da i hovedsak av lokale brukere. Området er middels tilrettelagt med ganske god tilgjengelighet. Delområdet innehar middels symbolverdi og litt opplevelseskvaliteter (Miljødirektoratet, 2018o).					
Tiltakets påvirkning					
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
	▲				

Børdalen kraftverk	Begrunnelse: Det blir ingen direkte, og svært begrensede visuelle virkninger av planlagt tiltak på delområdet. Tiltaket vil ikke føre til endringer for friluftsliv i området.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.15 F15 Turveg Tysse

Områdetype: Grønnkorridor.

Figur 4-26. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F15 Turveg Tysse.

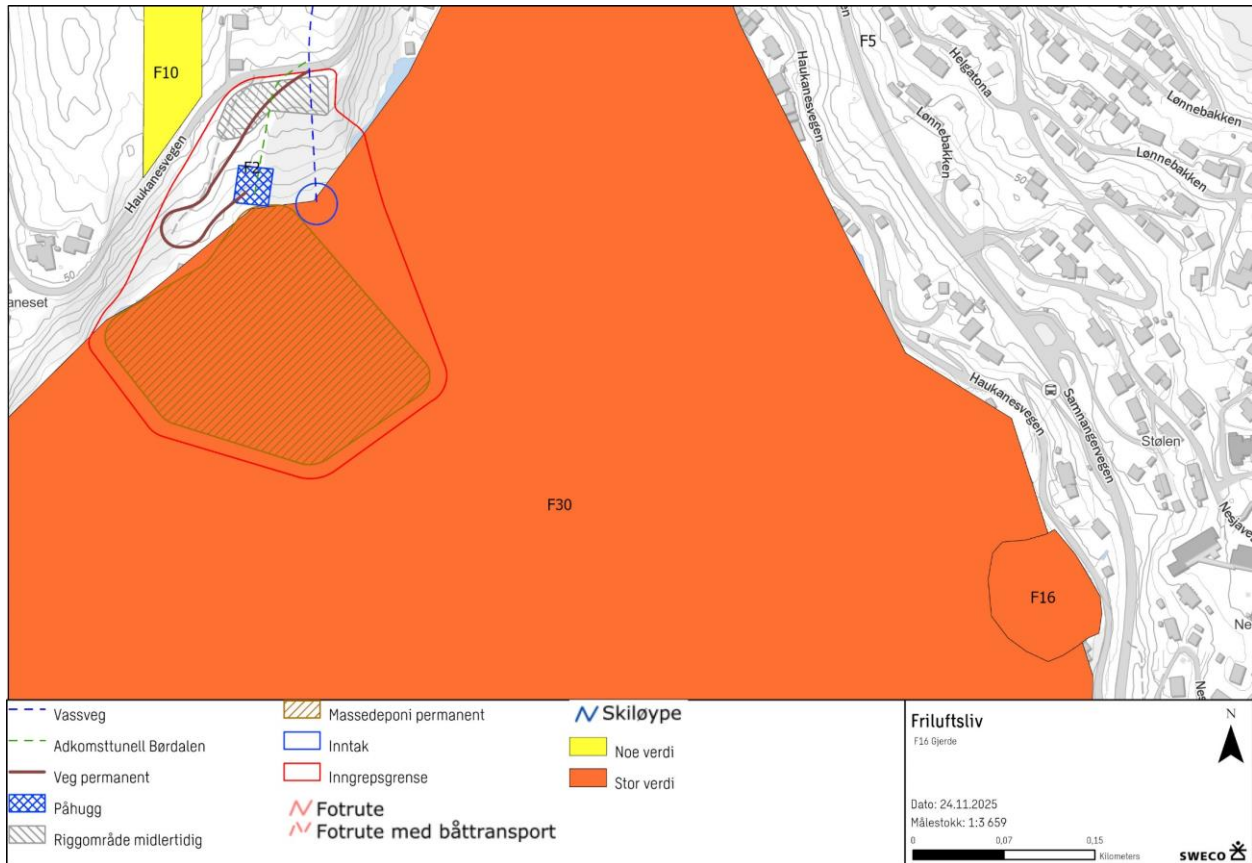
Delområdet utgjøres av turveien som går fra Ytre Tysse langs Smådalselva og Tysseelva. Det befinner seg her både grillplass og badekulp. Stien består av en god grusvei, samt at den har kulturhistorisk merking da det befinner seg kvernhus og tunneller fra 2. verdenskrig ved stien. Parkering er etablert både ved kaien ved Ytre-Tysse eller ved Samnanger ungdomsskole. Stien er universalt utformet, og da godt egnet for rullestolbrukere (Miljødirektoratet, 2018p).

Tabell 4-16. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F15 Turveg Tysse

Verdivurdering: F15 Turveg Tysse							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
Begrunnelse: F15 Turvei Tysse har stor brukerfrekvens med mange opplevelseskvaliteter. Delområdet innehar middels kunnskapsverdier, deriblant gjennom tilstedeværelsen av kulturhistoriske verdier fra blant annet 2.verdenskrig. Turvegen har en høy grad av tilrettelegging, og tas i bruk av både lokale, men også regionale. (Miljødirektoratet, 2018p)							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Børdalen kraftverk	▲						
	Begrunnelse: Det vurderes at endret vannføring i Tysseelva eller visuelle virkninger fra tiltaket ved Haukaneset (2,3 km unna) ikke vil påvirke delområdets attraktivitet.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.16 F16 Gjerde

Områdetype: Leke-rekreasjonsområde.

Figur 4-27. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F16 Gjerde.

F16 Gjerde friluftsområde ble tilrettelagt av Bergen og Omland Friluftsråd. Delområdet befinner seg på nedsiden av Haukanesvegen, og omtales som et idyllisk område med strandareal og spredt løvskog. Det er etablert en gangvei fra bilveien ned til selve området, samt en gangbro over elven. Det befinner seg en parkering ca. 200m fra området. Området egner seg godt til bading, da det i den nordre badefjæra befinner seg både svaberg og stupebrett (Miljødirektoratet, 2018q).

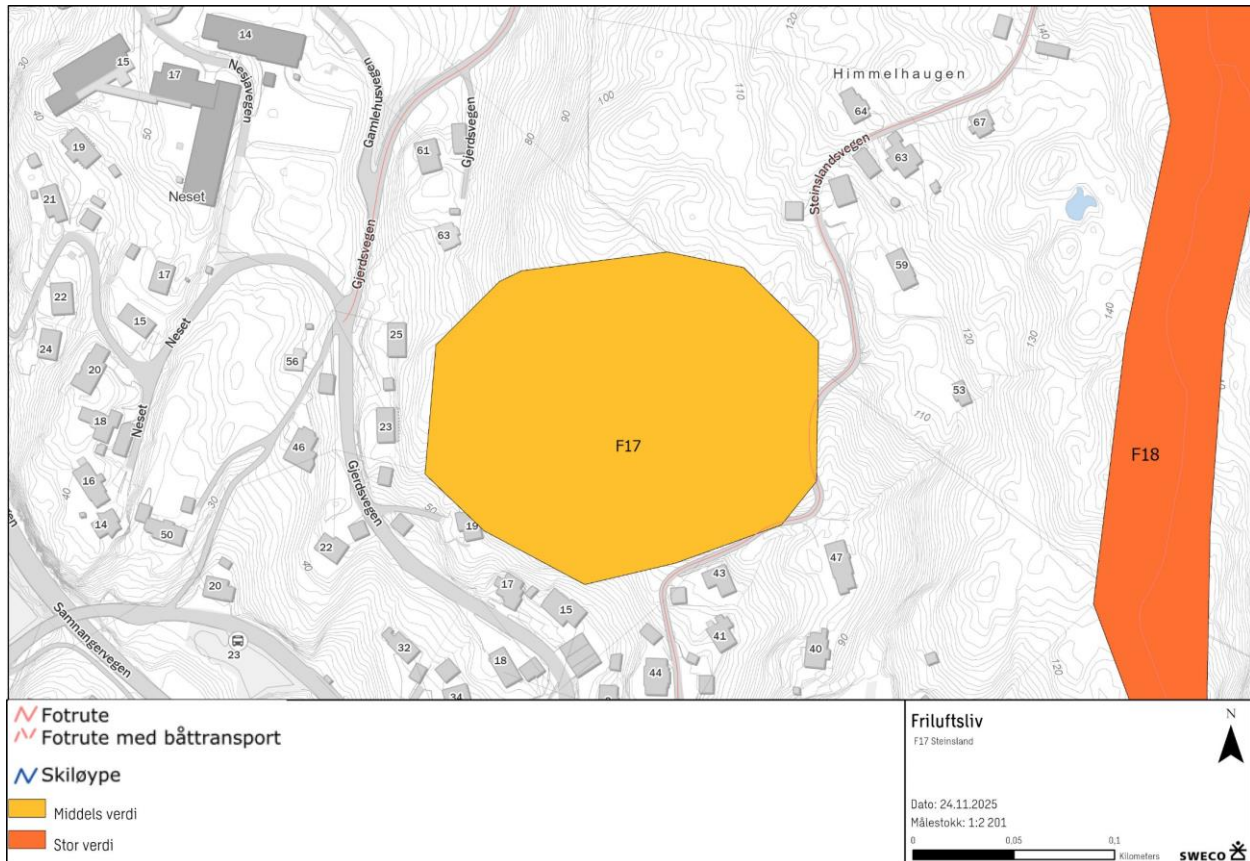
Figur 4-28. F16 Gjerde. Foto: Bergen og Omland Friluftsråd, Friluftsrådernes Landsforbund, Ut.no.

Tabell 4-17. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F16 Gjerde.

Verdivurdering: F16 Gjerde							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
Begrunnelse: F16 Gjerde er vurdert til å ha stor brukerfrekvens, da både lokale og regionale brukere. Delområdet vurderes å inneha ganske mange opplevelseskvaliteter og middels symbolverdi. Området har en høy grad av tilrettelegging og tilgjengeligheten er ganske god (Miljødirektoratet, 2018q).							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Børdalen kraftverk	▲						
	Begrunnelse: Tiltakene vil ikke påvirke delområdet direkte. Området fremstår til å være hyppigst tatt i bruk om sommeren og vil grunnet sin beliggenhet et stykke unna Haukaneset trolig ikke påvirkes av mulige endringer som kan forekomme om vinteren med tanke på isforhold. Det ventes svært begrenset påvirkning på delområdet i driftsfasen.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.17 F17 Steinsland

Områdetype: Leke- og rekreasjonsområde

Figur 4-29. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F17 Steinsland.

Steinsland friluftslivsområde tas i hovedsak i bruk som skog og lekeområde for skolen som befinner seg i nærområdet (Miljødirektorene, 2018r). Samnanger barneskole befinner seg like nordvest for området, noe som gjør dette til et av de nærmeste skogs og lekeområder for skolebarna.

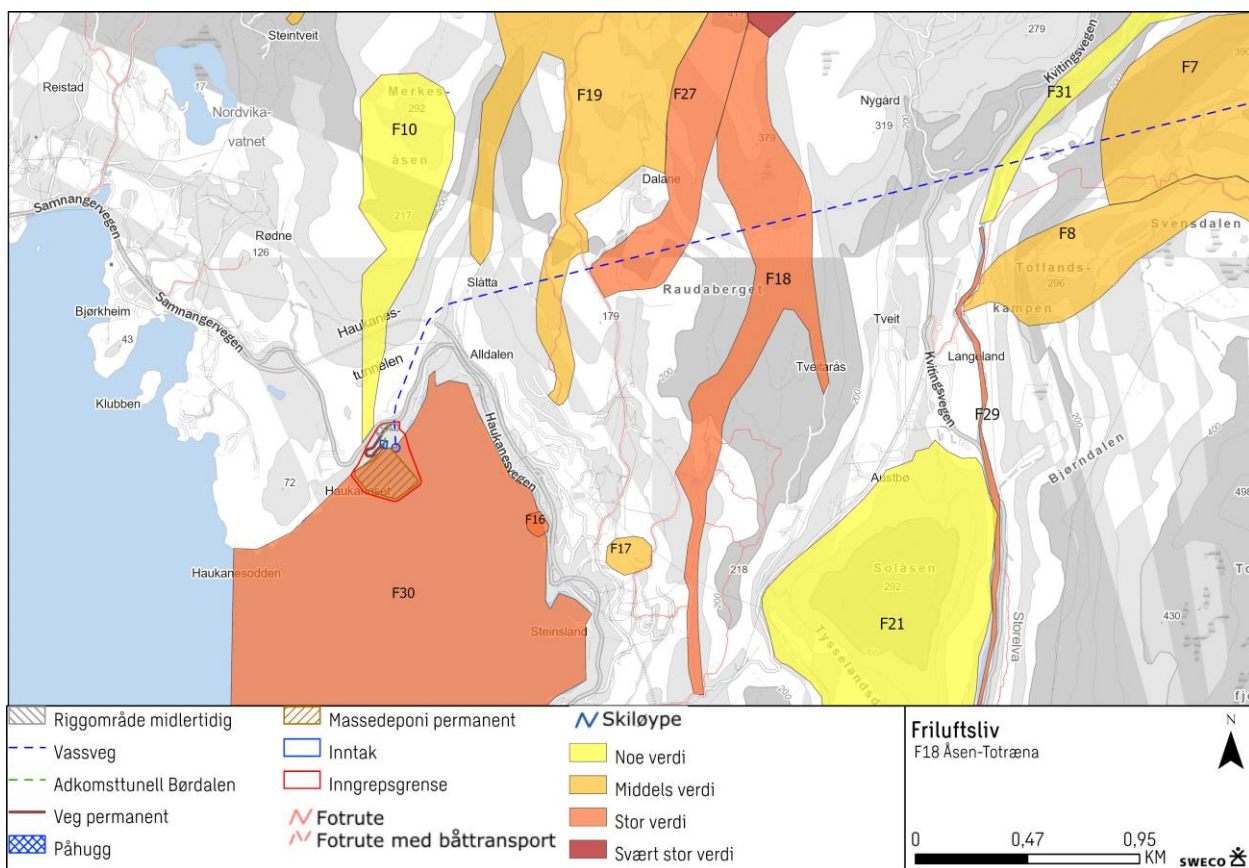
Tabell 4-18. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F17 Steinsland.

Verdivurdering: F17 Steinsland					
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi	
▲					
Begrunnelse: F17 Steinsland er i hovedsak tatt i bruk av barn som skog og lekeområde for skolen. Området er ganske godt tilgjengelig med noen opplevelseskvaliteter. Området befinner seg rett øst for Samnanger barneskole, og vil med dette fungere som et av de nærmeste lekeområde for skolen. Bruken er i hovedsak registrert som middels (Miljødirektoratet, 2018r).					
Tiltakets påvirkning					
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
	▲				

Børdalen kraftverk	Begrunnelse: Det blir ingen direkte eller betydelige visuelle virkninger av planlagt tiltak på delområdet. Tiltaket vil ikke føre til endringer for friluftsliv i området.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.18 F18 Åsen-Totræna

Områdetype: Nærturterreng.

Figur 4-30. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F18 Åsen-Totræna.

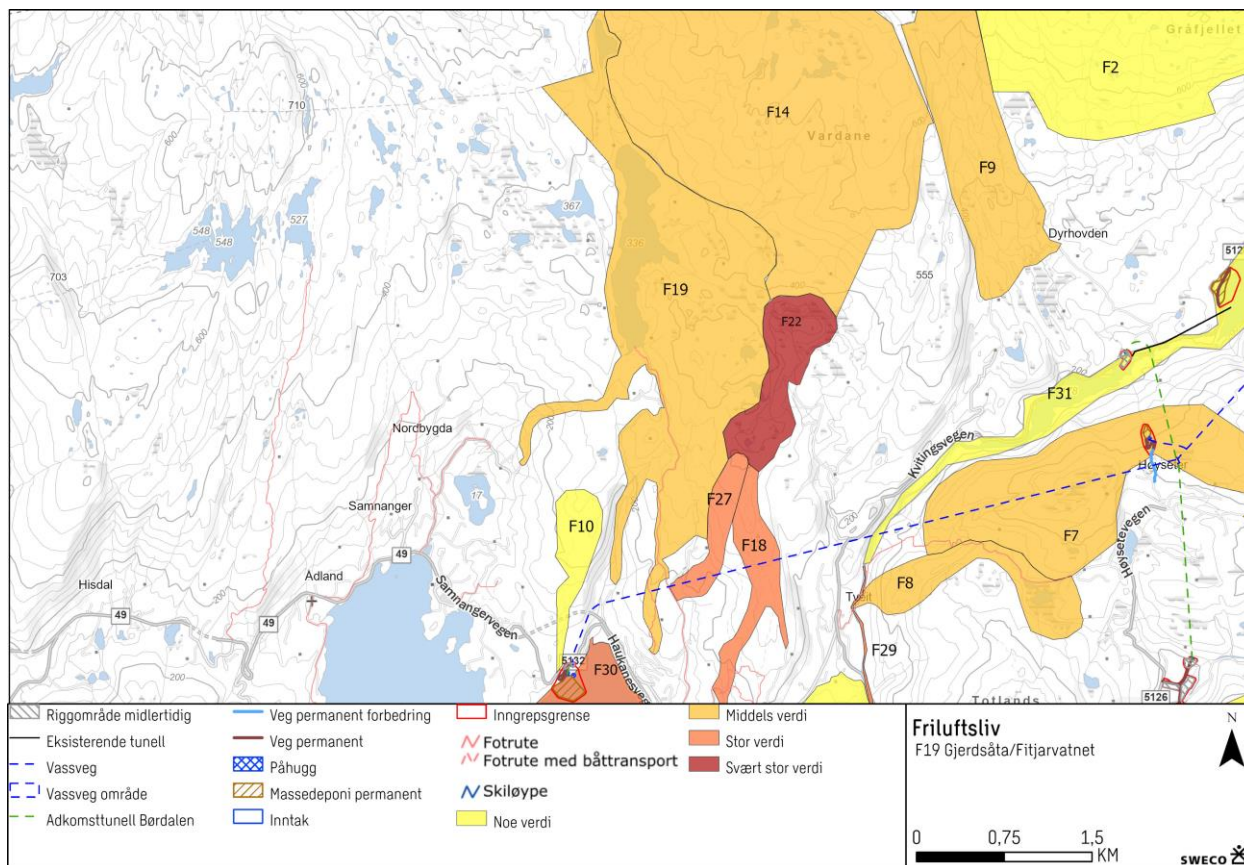
Åsen-Totræna er en rundtur som går mellom Åsen og Totræna. Rundturen er godt tilrettelagt da turen går på skogsvei og sti, samt at turruten er skiltet. Ved Tovegtjørna befinner det seg benker som er satt opp av grunneierne. Fra åskammen er det god utsikt utover Samnangerfjorden (Miljødirektoratet, 2018s).

Tabell 4-19. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F18 Åsen-Totræna.

Verdivurdering: F18 Åsen-Totræna							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
Begrunnelse: F18 Åsen-Toræna er godt tilrettelagt med stier, traktorvei, skilt og benker. Brukerfrekvensen er stor, men da i hovedsak med lokale brukere. Delområdet er registrert til å inneha en ganske spesiell funksjon, samt middels opplevelseskvaliteter og symbolverdi (Miljødirektoratet, 2018s). Rundturen kan startes nede i Samnanger sentrum og det er mulig å følge stiene opp mot Hogåsen.							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Børdalen kraftverk	▲						
	Begrunnelse: Det blir ingen direkte, og svært begrensede visuelle virkninger av planlagt tiltak på delområdet grunnet dets avstand til tiltakene. Tiltaket vil ikke føre til endringer for friluftsliv i området.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.19 F19 Gjerdsåta/Fitjarvatnet

Områdetype: Utfartsområde.

Figur 4-30: Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F19 Gjerdsåta/Fitjarvatnet.

F19 består av skogsterreng som grenser til snaufjellet. Området er godt egnet for kortere turer eller som utgangspunkt for turer av lengre karakter til omliggende områder. Området innehar mange turstier, og har tilkomst fra både Haukaneset, Gjerde eller Hagabotnane. Det befinner seg også her flere eldre støler, som i dag brukes som hytter, rundt Fitjavatnet. Området er tatt svært mye i bruk (Miljødirektoratet, 2018t). Det er i Strava registrert løpe og gåturer opp mot Fitjavatnet (Strava, 2025).

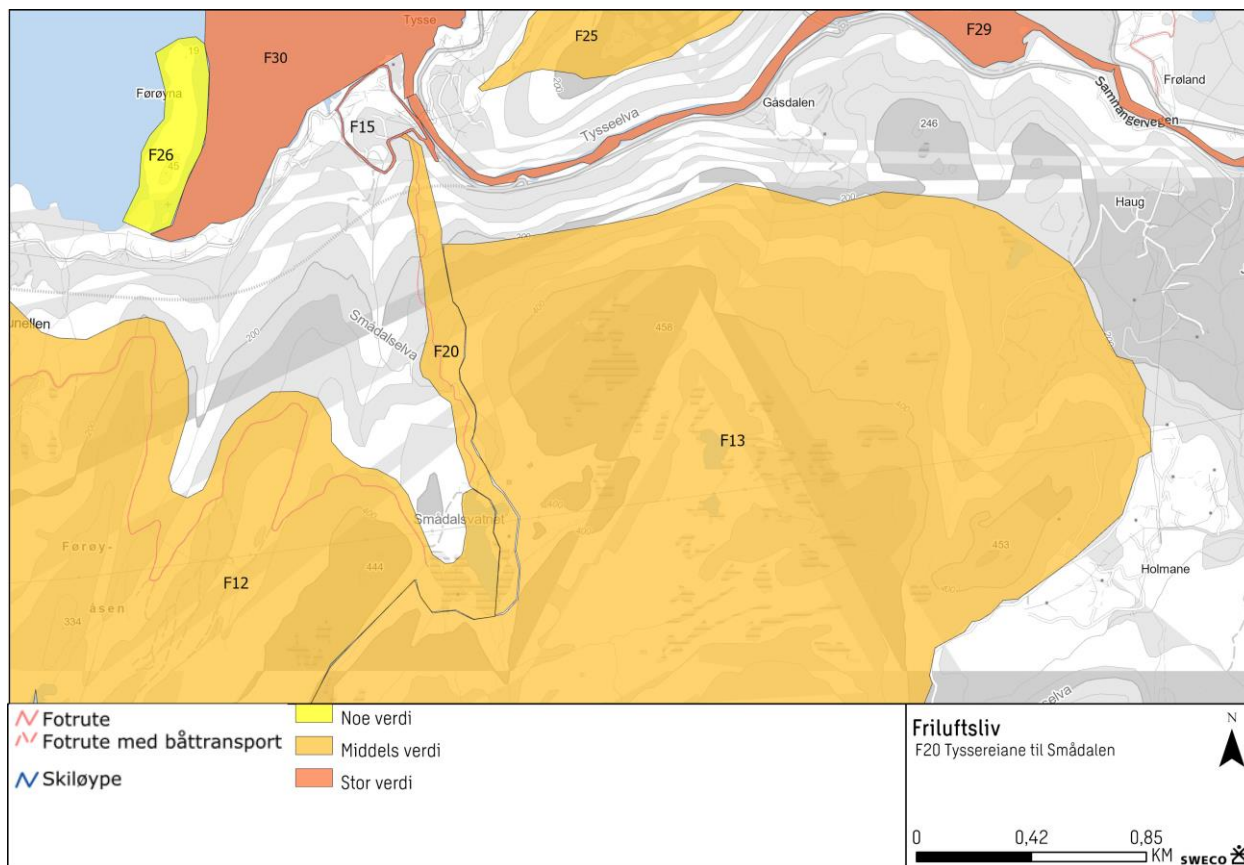
Tabell 4-20. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F19 Gjerdsåta/Fitjavatnet

Verdivurdering: F19 Gjerdsåta/Fitjavatnet					
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi	
▲					
Begrunnelse: F19 Gjerdsåta/ Fitjarvatnet er vurdert som et viktig friluftslivsområde av kommunen (Miljødirektoratet, 2018t). Delområdet omtales som mye brukt, deriblant med middels bruk deriblant av regionale. Området er litt tilrettelagt og med ganske god tilgjengelighet, deriblant med flere stier. Delområdet innehar tilstedeværelsen av flere eldre støler, noe som bidrar til opplevelseskvaliteten som beskrives som litt (Miljødirektoratet, 2018t)					
Tiltakets påvirkning					
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet

Børdalen kraftverk	▲						
	Begrunnelse: Det blir ingen direkte, og svært begrensede visuelle virkninger av planlagt tiltak på delområdet grunnet dets avstand til tiltakene. Tiltaket vil ikke føre til endringer for friluftsliv i området.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.20 F20 Tyssereiane til Smådalen

Områdetype: Nærturterreng

Figur 4-31. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F20 Tyssereiane til Smådalen.

F20 Tyssereiane til Smådalen består av det som omtales som en flott tur, men med bratt terreng som leder til utsiktspunktet *Sjåheim* underveis i turen. I likhet med omliggende områder forekommer den lokale historien om *underbuksemannen* også her. Landskapet flater ut ved Smådalen og en kommer til Smådalsvatnet. Det er en bratt og merket sti opp til vannet. Det står en informasjonstavle ved parkeringsplassen (Miljødirektoratet, 2018u).

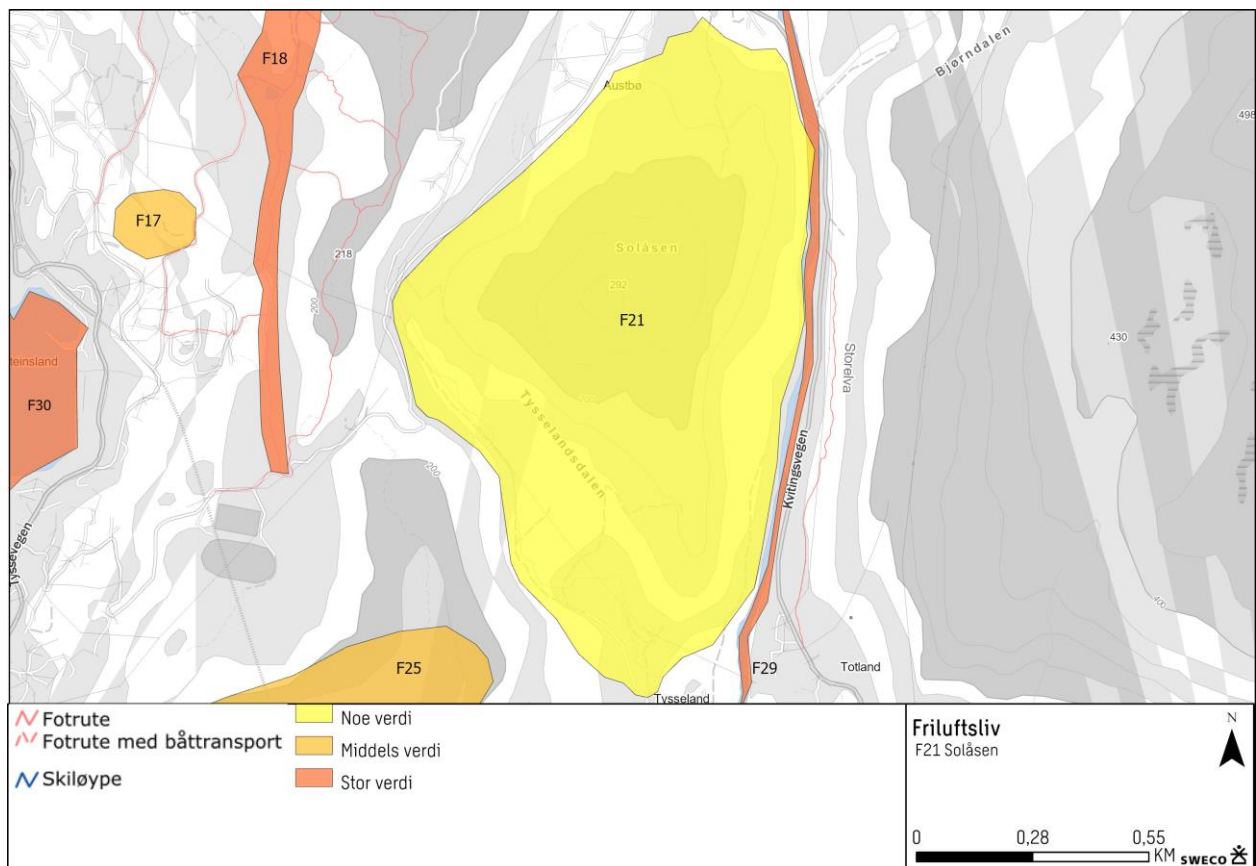
Tabell 4-21. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F20 Tyssereiane til Smådalen.

Verdivurdering: F20 Tyssereiane til Smådalen					
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi	
▲					
Begrunnelse: F20 Tyssereiane til Smådalen er ansett som et viktig friluftslivsområde av kommunen (Miljødirektoratet, 2018u). Delområdet har middels brukerfrekvens bestående i hovedsak av lokale. Det er mulig å gå fra turvegen Tyssse via delområdet og oppover mot Smådalsvatnet. Delområdet er litt tilrettelagt, ganske godt egnet og med middels symbolverdi og opplevelseskvaliteter (Miljødirektoratet, 2018u).					
Tiltakets påvirkning					
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet

Børdalen kraftverk	▲						
	Begrunnelse: Det blir ingen direkte, og svært begrensede visuelle virkninger av planlagt tiltak på delområdet grunnet dets avstand til tiltakene. Tiltaket vil ikke føre til endringer for friluftsliv i området.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.21 F21 Solåsen

Områdetype: Nærturterreng

Figur 4-32. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F21 Solåsen.

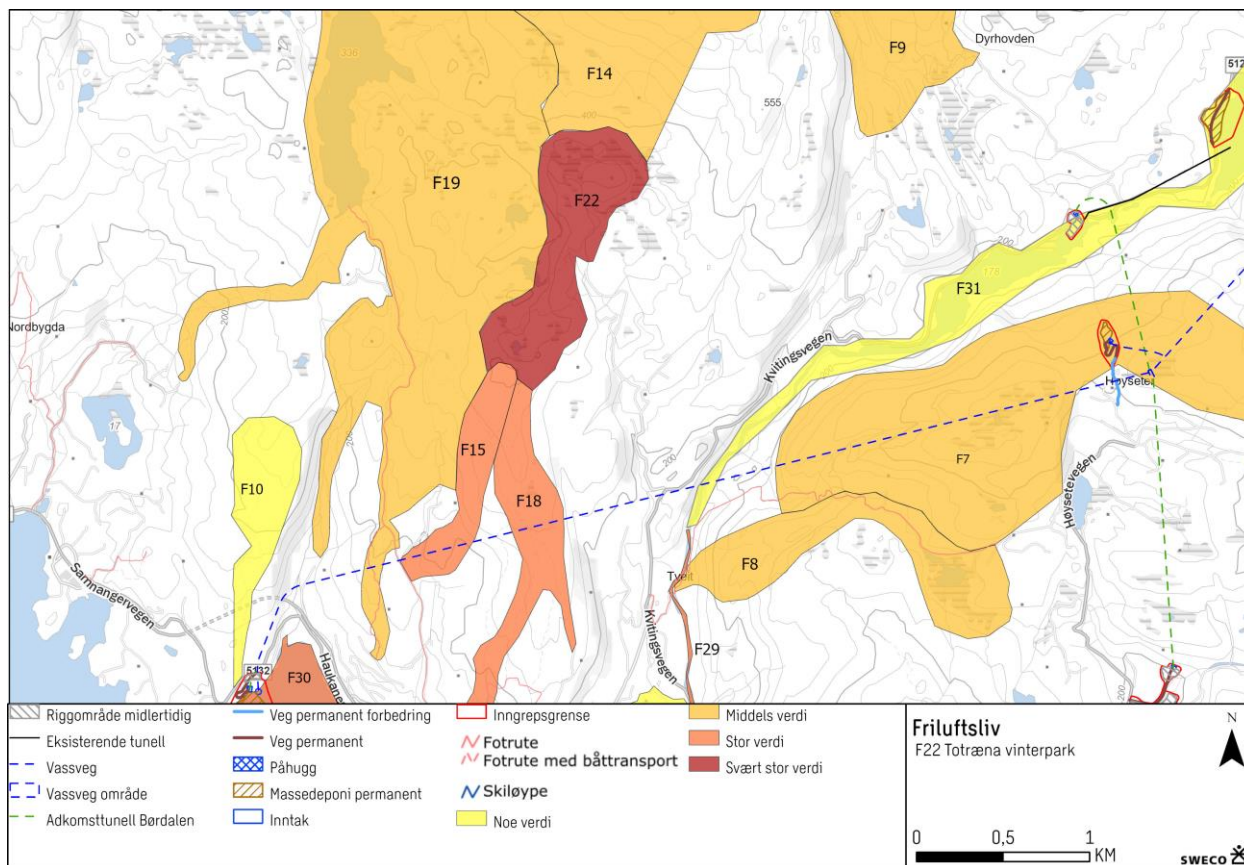
Delområdet består av en skogkledd ås som er bratt med tett skog. Solåsen er også beiteområdet for hjort (Miljødirektoratet, 2018v).

Tabell 4-22. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F21 Solåsen

Verdivurdering: F21 Solåsen							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
Begrunnelse: F21 Solåsen vurderes som et registrert friluftslivsområde kommunen. Delområdet har noe brukerfrekvens og er litt tilrettelagt. Området er registrert til å inneha litt opplevelseskvaliteter og få kunnskapsverdier. (Miljødirektoratet, 2018v)							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Børdalen kraftverk	▲						
	Begrunnelse: Det blir ingen direkte, og svært begrensede visuelle virkninger av planlagt tiltak på delområdet grunnet dets avstand til tiltakene. Tiltaket vil ikke føre til endringer for friluftsliv i området.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.22 F22 Totræna vinterpark

Områdetype: Marka.

Figur 4-33. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F22 Totræna vinterpark.

Totræna er Samnanger sitt langrennsanlegg. Det befinner seg her løyper som varierer fra en til fem kilometer, samt en tre kilometer lang lysløype. Delområdet befinner seg på 350 moh. i et område som omtales som et av de mest snøsikre langrennsanlegga i Bergensområdet. Anlegget fungerer også som utgangspunkt for turer utenfor løypene. Fra anlegget er det mulig å komme seg til Vardane, Storsnuten og Fitjarvatnet. Delområdet er tilrettelagt med parkering, toalett, varmetue, smørebu, samt ake og hoppbakke (Miljødirektoratet, 2018w; ut.no. u.d). Det arrangeres her årlige skirenn, treninger/kurs og skilek for barn gjennom Samnanger IL (Samnanger IL, u.d).

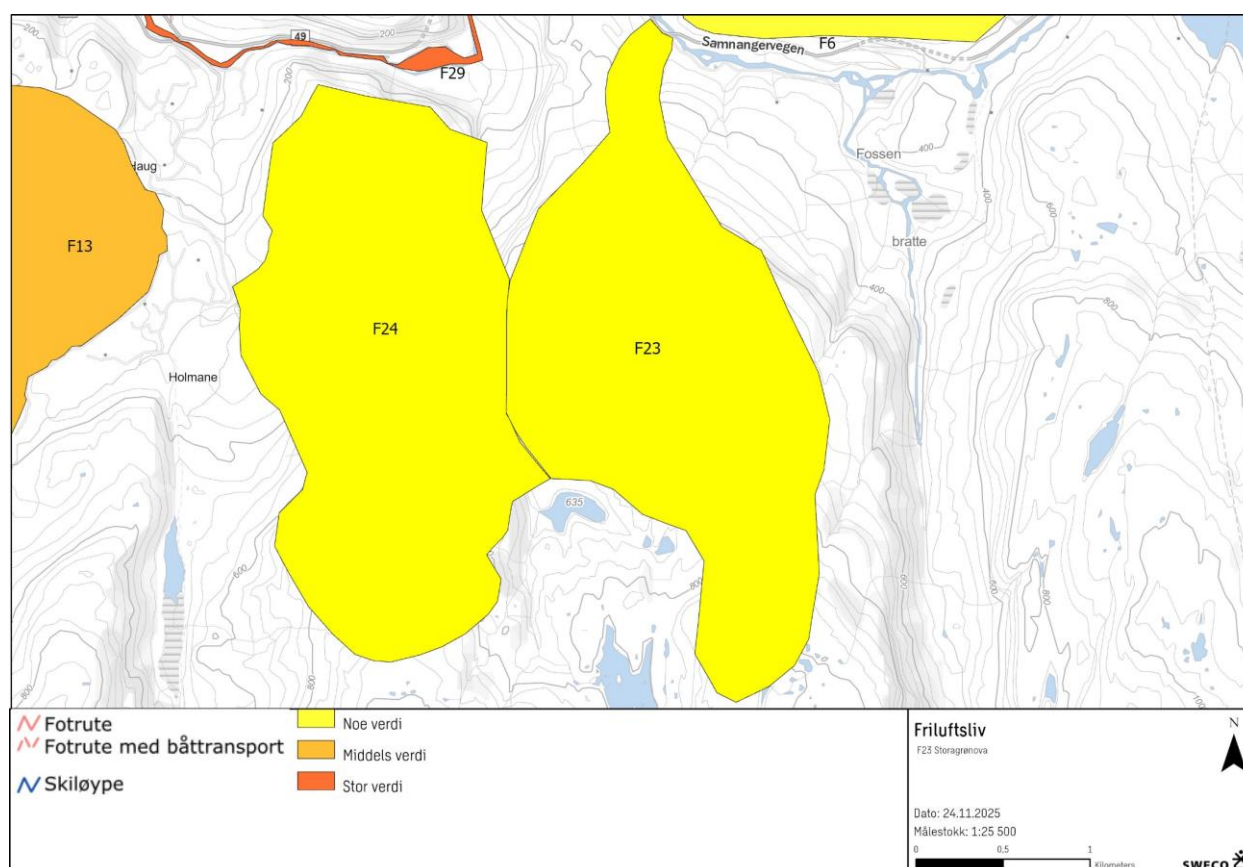
Tabell 4-23. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F22 Totræna vinterpark.

Verdivurdering: F22 Totræna vinterpark				
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
▲				
Begrunnelse: F22 vurderes som et svært viktig friluftslivsområde av kommunen. Delområdet har stor brukerfrekvens og ganske og ofte besøk fra regionale og nasjonale brukere. Området har høy grad av tilrettelegging, god tilgjengelighet og en noe spesiell funksjon. Det er her registrert middels opplevelseskvaliteter, få kunnskapsverdier, litt symbolverdi, godt lydmiljø og en utstrekning som er stor nok (Miljødirektoratet, 2018w). Det er her mulig å gå kun i Totræna vinterpark eller bruke området som en måte å komme seg videre inn i fjellområdet. Delområdet er tilrettelagt og kan tas i bruk av alle aldre.				
Tiltakets påvirkning				

Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Børdalen kraftverk	▲						
	Begrunnelse: Det vil bli lang avstand og begrenset synlighet av tiltakene fra delområdet. Det vurderes å bli ubetydelig endring for delområdet.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.23 F23 Storarørnova

Områdetype: Stort turområde uten tilrettelegging

Figur 4-34. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F23 Storarørnova.

F23 Storarørnova er karakterisert som er krevende tur. Turen går gjennom skogsterreng opp til topplatået. Området er ikke tilrettelagt da det er dårlig skiltet, bratt og stien varierer fra dårlig til umerket til ingen sti. Toppunktet befinner seg på høyden 1025 moh., og man har god utsikt fra topplatået (Miljødirektoratet, 2018x; Ut.no).

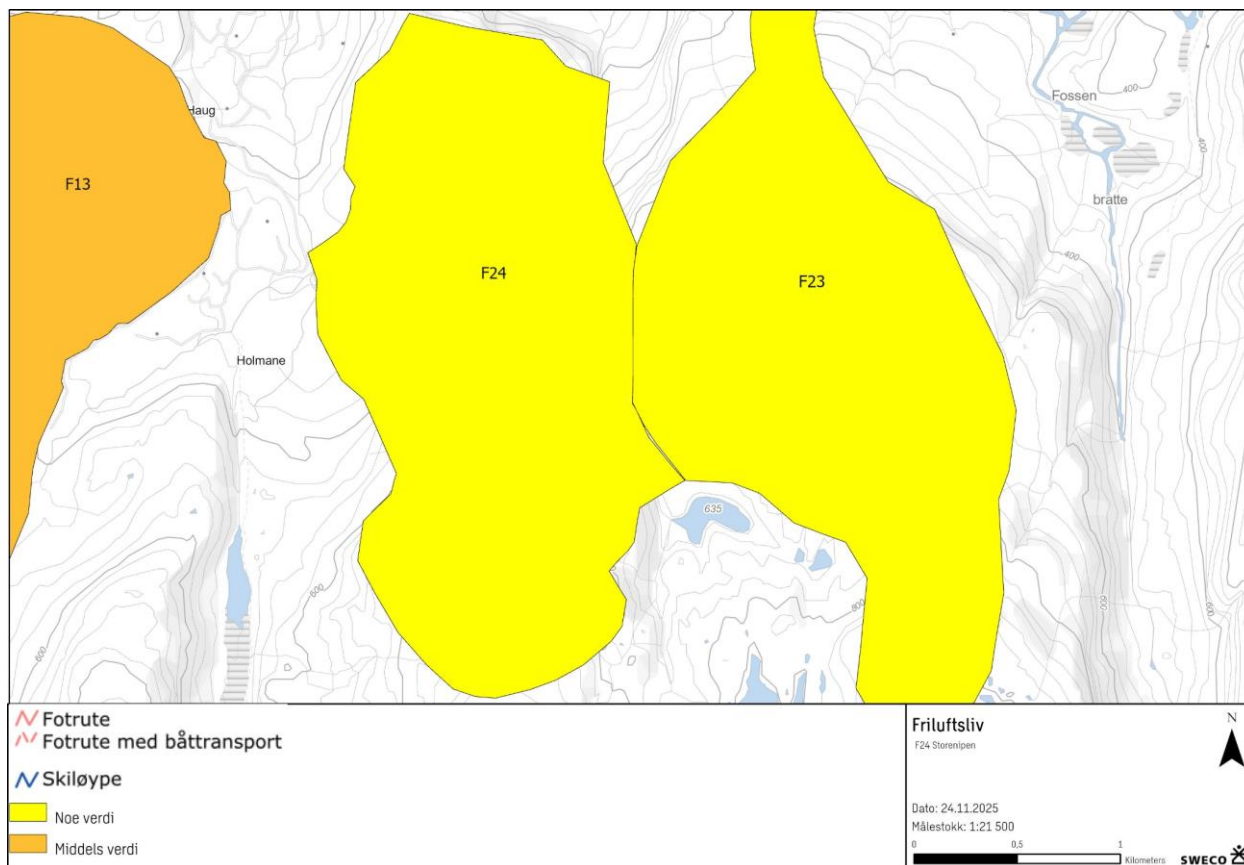
Figur 4-35. Utsikt fra toppen av Storagrønova. Foto: Thomas Ellingsen, Ut.no.

Tabell 4-24. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F23 Storagrønova.

Verdivurdering: F23 Storagrønova							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
Begrunnelse: F23 er et registrert friluftslivsområde av kommunen. Delområdet har noe brukerfrekvens av lokale. Det er registrert litt opplevelseskvaliteter, middels symbolverdi og noe spesiell funksjon. Storagrønova er ganske inngrepsfritt. Området omtales som krevende med lite markeringer samt dårlig og tidvis ingen sti. Bruk og ferdsel i området er anbefalt i sesongen juni-oktober for voksne (Miljødirektoratet, 2018x; ut.no.u.d).							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Børdalen kraftverk	▲						
	Begrunnelse: Tiltakene i Børdalen vil være synlige for delområdet (1,8km avstand), men vurderes til å ha ubetydelig endring for delområdet.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.24 F24 Størenipen

Områdetype: Stort turområde uten tilrettelegging.

Figur 4-36. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F24 Størenipen.

Det arrangeres turer opp til Størenipen gjennom turlaget. Det er etablert god sti til en kommer over tregrensen. Delområdet fungerer som et godt utgangspunkt for videre turer innover i Jarlandsfjellet, samt at fjellet er en del av opptur i Hordaland. Det befinner seg en avgiftparkering plassert like før Holmane (Miljødirektoratet, 2018y).

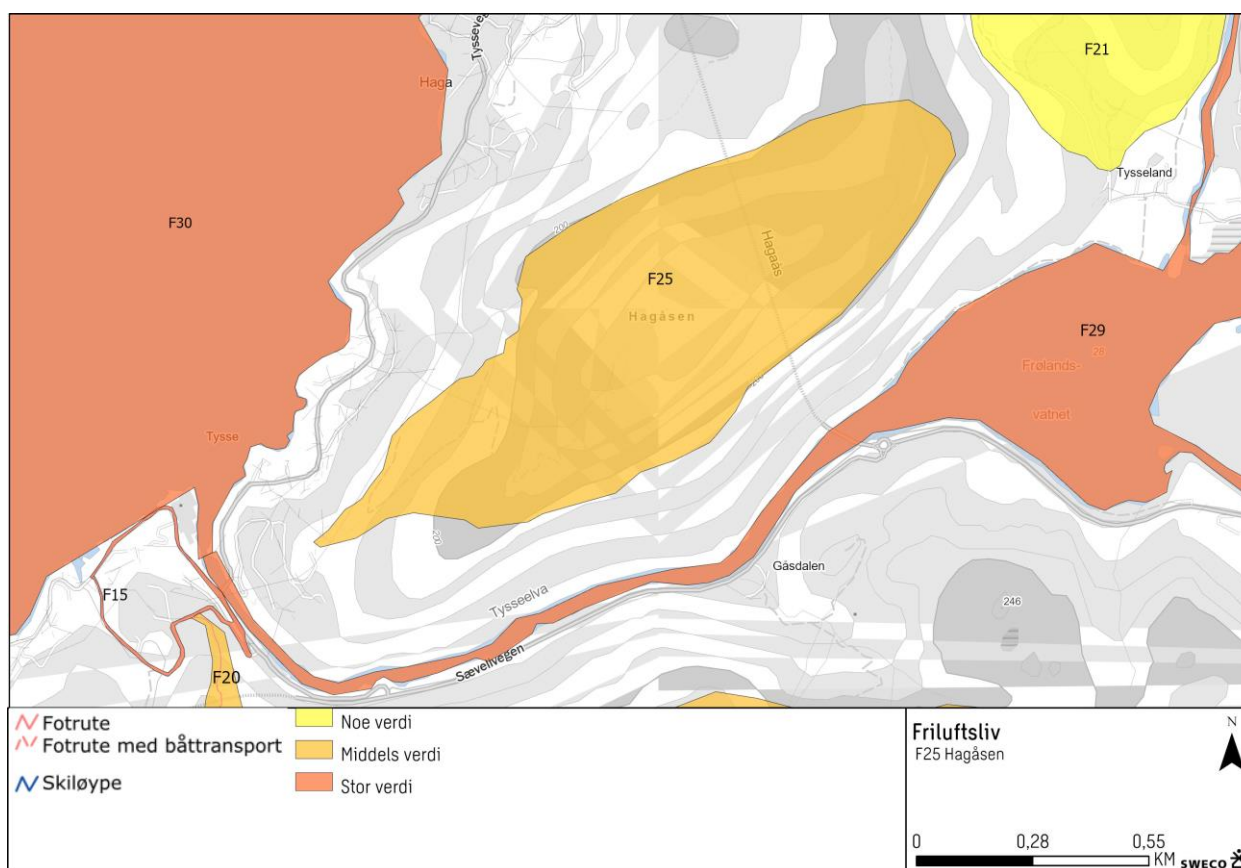
Tabell 4-25. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F24 Størenipen.

Verdivurdering: F24 Størenipen					
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi	
▲					
Begrunnelse: F24 Størenipen er vurdert som et viktig friluftslivsområde av kommunen. Delområdet er vurdert til middels brukerfrekvens av lokale. Området har middels symbolverdi, litt opplevelseskvaliteter samt en noe spesiell funksjon da blant annet som utgangspunkt for videre turer. Området er ikke tilrettelagt og egnetheten er ganske dårlig (Miljødirektoratet, 2018y).					
Tiltakets påvirkning					
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
	▲				

Børdalen kraftverk	Begrunnelse: Tiltakene vil være synlige for delområdet, men vurderes til å ha en ubetydelig endring for delområdet grunnet avstand.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.25 F25 Hagåsen

Områdetype: Nærturterreng.

Figur 4-37. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F25 Hagåsen.

Hageåsen består av en skogkledd ås. En grusvei som går opp til ca. 300 moh., videre går det sti. Det er mulig å gå åsen fra flere sider (Miljødirektoratet, 2018z).

Tabell 4-26. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F25 Hagåsen.

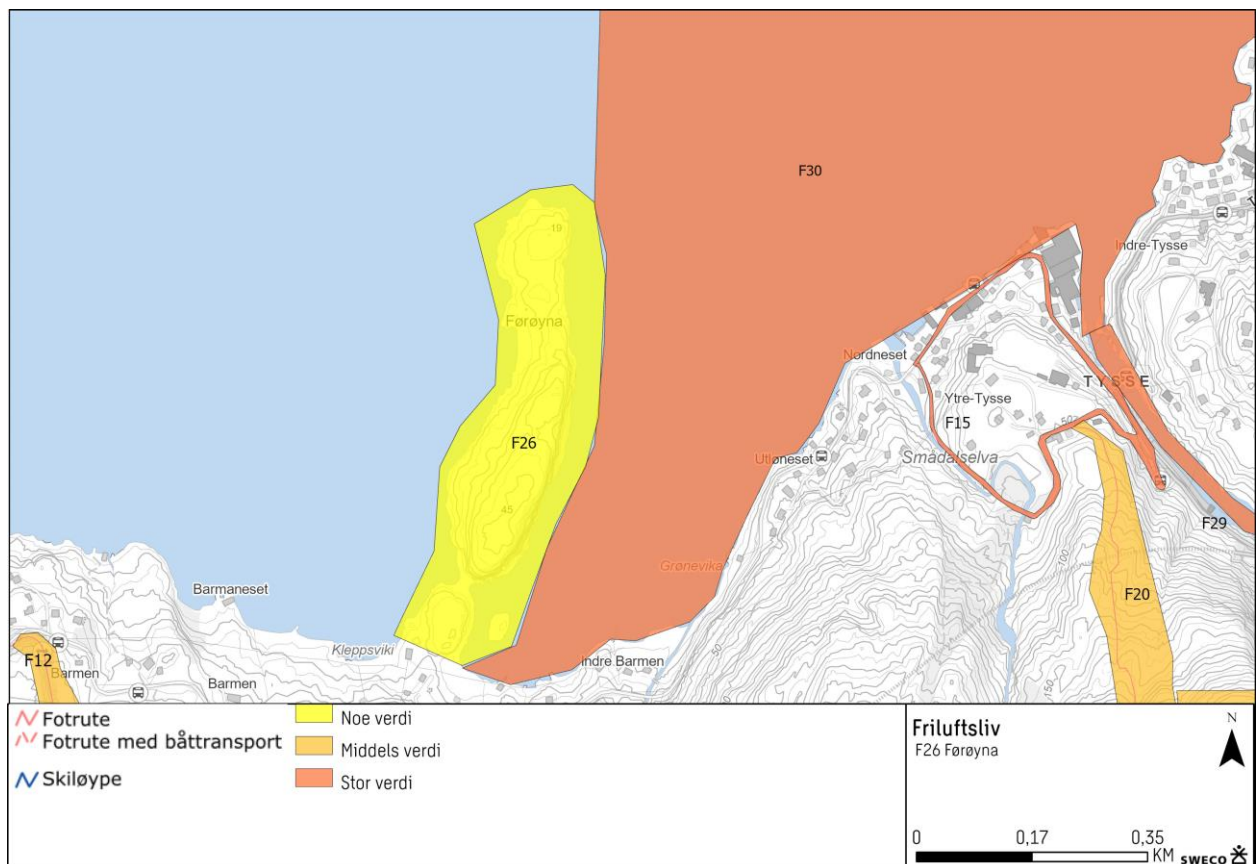
Verdivurdering: F25 Hagåsen				
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
▲				

Begrunnelse: F25 Hagåsen er vurdert som et viktig friluftslivsområde kommunen. Delområdet har ganske stor brukerfrekvens, da av lokale. Tilgjengeligheten og egnetheten er ganske god på samme tid er området er middels tilrettelagt. Delområdet har litt opplevelsesverdier og symbolverdi (Miljødirektoratet, 2018z).

Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Børdalen kraftverk	▲						
	Begrunnelse: Tiltakene ved Haukaneset vil være synlige for delområdet (1,9 km avstand), men vurderes til å ha en ubetydelig endring for delområdet.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.26 F26 Førøyna

Områdetype: Leke- og rekreasjonsområde.

Figur 4-38. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F26 Førøyna.

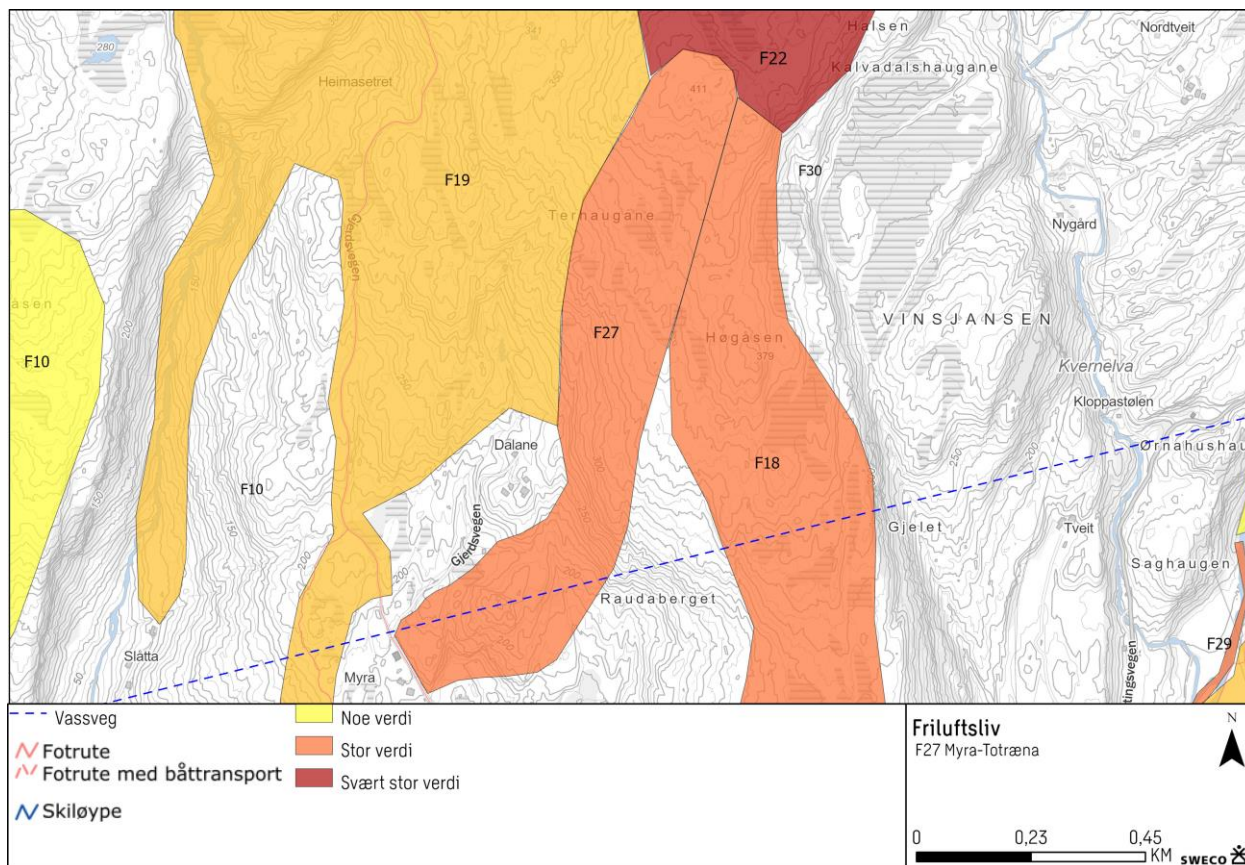
Ytterkanten av Førøyna er tatt i bruk som badeplass. Tilkomst er enten til fots ved bruk av sti som starter ved riksvei eller med båt. Området skal også være tatt i bruk som beite til villsau (Miljødirektoratet, 2018æ).

Tabell 4-27. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F26 Førøyna.

Verdivurdering: F26 Førøyna							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
Begrunnelse: F26 er vurdert til et registrert friluftsområde av kommunen. Delområdet har noe brukerfrekvens av lokale. Området er litt tilrettelagt, men ganske dårlig tilgjengelig. Det er litt opplevelseskvaliteter i området (Miljødirektoratet, 2018æ).							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Børdalen kraftverk	▲						
	Begrunnelse: Tiltakene ved Haukaneset vil være synlige fra delområdet (2,4 km avstand), men vurderes til å ha en ubetydelig endring for delområdet.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.27 F27 Myra-Totræna

Områdetype: Marka.

Figur 4-39. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F27 Myra-Totræna.

Delområdet F27 fungerer som et tilkomstområde til Totræna vinterpark. Dette gjør at området er mye brukt. Utsikten i området omtales som flott (Miljødirektoratet, 2018å).

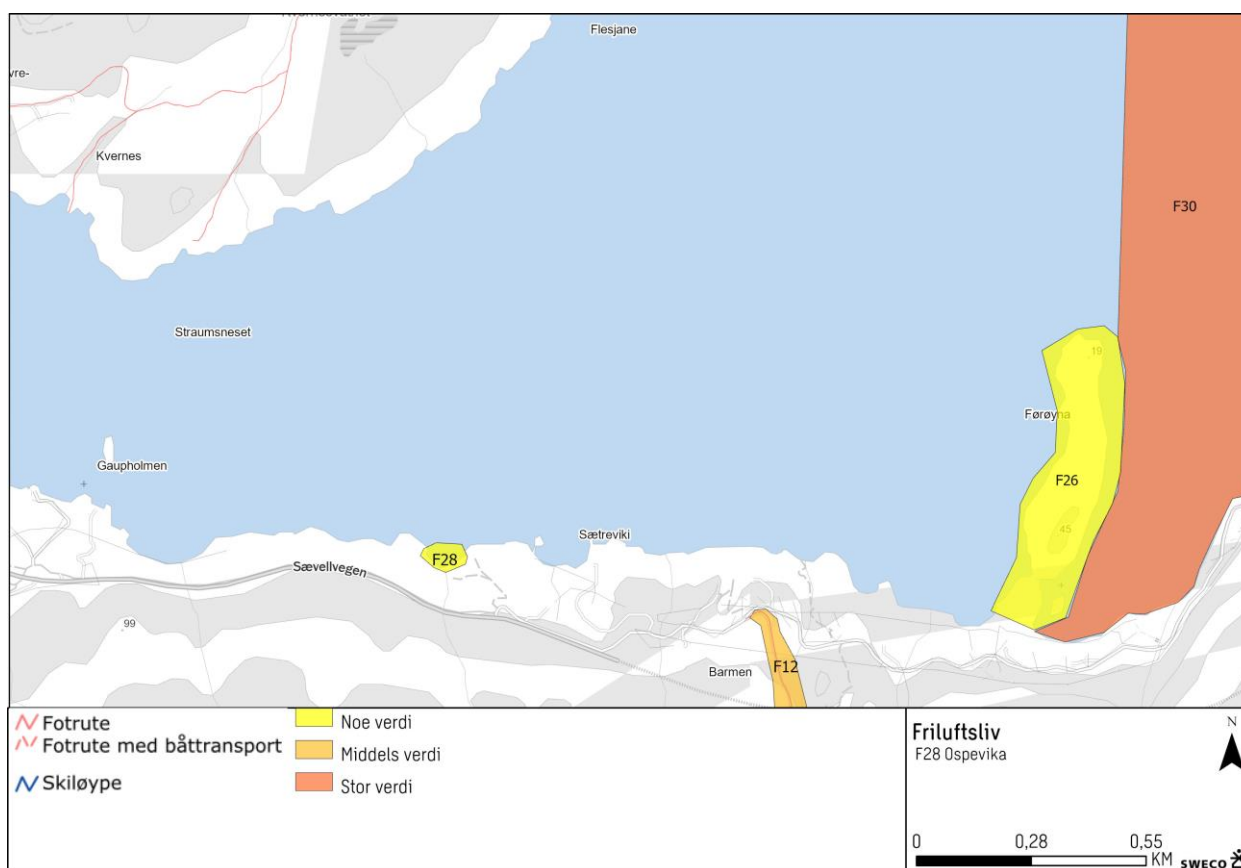
Tabell 4-28. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F27 Myra-Totræna.

Verdivurdering: F27 Myra-Totræna					
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi	
▲					
Begrunnelse: F27 er vurdert til svært viktig friluftslivsområde av kommunen. Delområdet har ganske stor brukerfrekvens av lokale. Området har en ganske spesiell funksjon, er godt egnet, ganske godt tilrettelagt og med ganske god tilgjengelighet. Myra-Totræna er registret til å inneha litt symbolverdi og middels opplevelseskvaliteter (Miljødirektoratet, 2018å).					
Tiltakets påvirkning					
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
	▲				

Børdalen kraftverk	Begrunnelse: Det blir ingen direkte, og svært begrensede visuelle virkninger av planlagt tiltak på delområdet. Tiltaket vil ikke føre til endringer for friluftsliv i området.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.28 F28 Ospevika

Områdetype: Leke- og rekreasjonsområde

Figur 4-40. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F28 Ospevika.

Delområde 28 Ospevika består av en badeplass. Det er her mulig å gå langs sti fra parkeringsplassen langs riksveien mellom Gaupholmen og avkjørselen til Sætervika. Hovedtransportmiddel til badeplassen er båt da det er et stykke å gå (Miljødirektoratet, 2018ø).

Tabell 4-29. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F28 Ospevika.

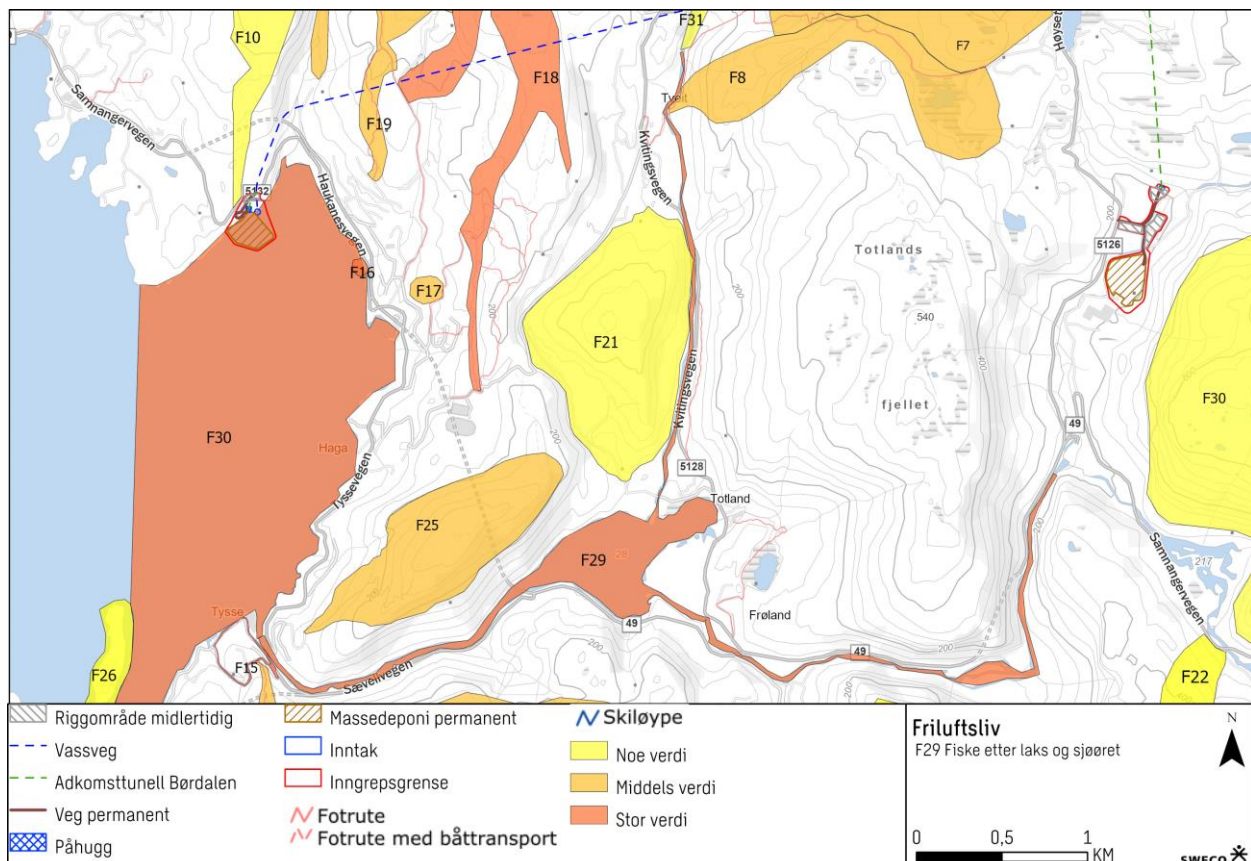
Verdivurdering: F28 Ospevika				
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
▲				

Begrunnelse: F28 er vurdert til et registrert friluftsområde av kommunen. Delområdet har middels brukerfrekvens av lokale. Området er middels tilgjengelig, men ikke tilrettelagt. Det befinner seg litt opplevelseskvaliteter i området (Miljødirektoratet, 2018ø).

Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Børdalen kraftverk	▲						
	Begrunnelse: Tiltakene på Haukaneset vil være synlige for delområdet (3,5 km avstand), men vurderes til å medføre en ubetydelig endring for delområdet.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).						

4.1.29 F29 Fiske etter laks og sjørøret

Områdetype: Andre friluftslivsområder.

Figur 4-41. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F29; Fiske etter laks og sjørøret.

I Veileder M-1941 er ikke attraktive områder for fritidsfiske satt opp som en egen områdetype. Områder hvor det kan fiskes etter laks og sjørøret er en knapphetsressurs for utøvelsen av en viktig friluftslivsaktivitet i Norge. I 2020 var det nesten 75 000 personer som betalte den obligatoriske fiskeravgiften for å fiske etter laks eller sjørøret i norske vassdrag (Miljødirektoratet.no). I Vestland fylke er det nå få bestander som er så store at de tillates beskattet gjennom sportsfiske. Elvestrekninger med laks og sjørøret er derfor et knapphetsgode for en tradisjonell friluftslivsaktivitet i regionen.

Bilder fra nedre del av Tysseelva med fisketrapp vises i figur 4-42 og figur 4-43.

Figur 4-42. Venstre: Laksetrapp nederst i Tysseelva. Høyre: Nedre del av Tysseelva. Øvre avslutning på laksetrapp sees som betongkonstruksjon med luke helt til høyre i bildet. Foto: Sweco.

Tabell 4-30. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F29 Fiske etter laks og sjørøret

Verdivurdering: F29 Laks- og sjørøretførende del av Samnangervassdraget				
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
▲				
Begrunnelse: Fiske etter laks og sjørøret foregår ikke i vassdraget nå (inkludert Frølandselva). Laks og sjørøret er fredet i Samnangervassdraget på grunn av lav sjøoverlevelse og lite gytefisk i elva. Dette er nærmere omtalt i utredning av naturmangfold i ferskvann. I denne utredningen vil vi legge til grunn det potensialet som ligger for utøvelse av sportsfiske i vassdraget når fiskebestandene igjen har tatt seg opp til et normalt nivå. Det eneste som er tillatt av fiskeutøvelse i dag er begrenset til Tysseelvas utløp i sjøen. Det selges fiskekort for dette området via Inatur. Det kan årlig fanges ca. 100 laks og sjørøret i dette området, men det meste av laksen som fanges der er rømt oppdrettslaks. Årsaken til at det samler seg mye fisk i dette området er at det er vanskelig for fisk å vandre opp fossen. Det er minst problematisk å vandre opp når vannføringen i fossen er ganske lav. Det er også bygd en				

fisketrapp i fossen, men den fungerer dårlig . Det planlegges utbedringer av trappa. Tradisjonelt attraktive plasser for fiske etter laks og sjørørret i vassdraget er:

- Elveutløpet (Osen) (best fiske ved midlere og lavere vannføring)
- Strekingen mellom utløpet fra Frølandsvatnet til inntaksområdet for Tyssefossen kraftverk. (Best fiske på synkende vannføring etter flom)
- Frølandselvas innløp i Frølandsvatnet
- Strekingen nedstrøms Jarlandsfossen

Det har i henhold til elveeierlaget aldri foregått noe vesentlig fiske etter laks eller sjørørret i Storelva. I tillegg til å ha verdi for potensiell fiskeutøvelse i vassdraget, har produksjonen av sjørørret i Samnangervassdraget også betydning for det sportsfiske som foregår etter sjørørret i saltvann (se 4.1.30).

Når bestandene igjen har bygd seg opp til et normalt nivå forventes det at vassdraget vil bli benyttet av et relativt stort antall fiskere. Dette inkluderer også en del regionale brukere siden det er begrensede muligheter for laksefiske i denne regionen. Bruksfrekvensen forventes derfor å bli stor. Det er relativt begrenset med attraktive fiskeplasser i dette vassdraget, så attraktiviteten må betegnes som middels. Vassdragets verdi for sportsfiske etter laks og sjørørret blir etter dette vurdert til å være stor, men i nedre del av skalaen.

Tiltakets påvirkning

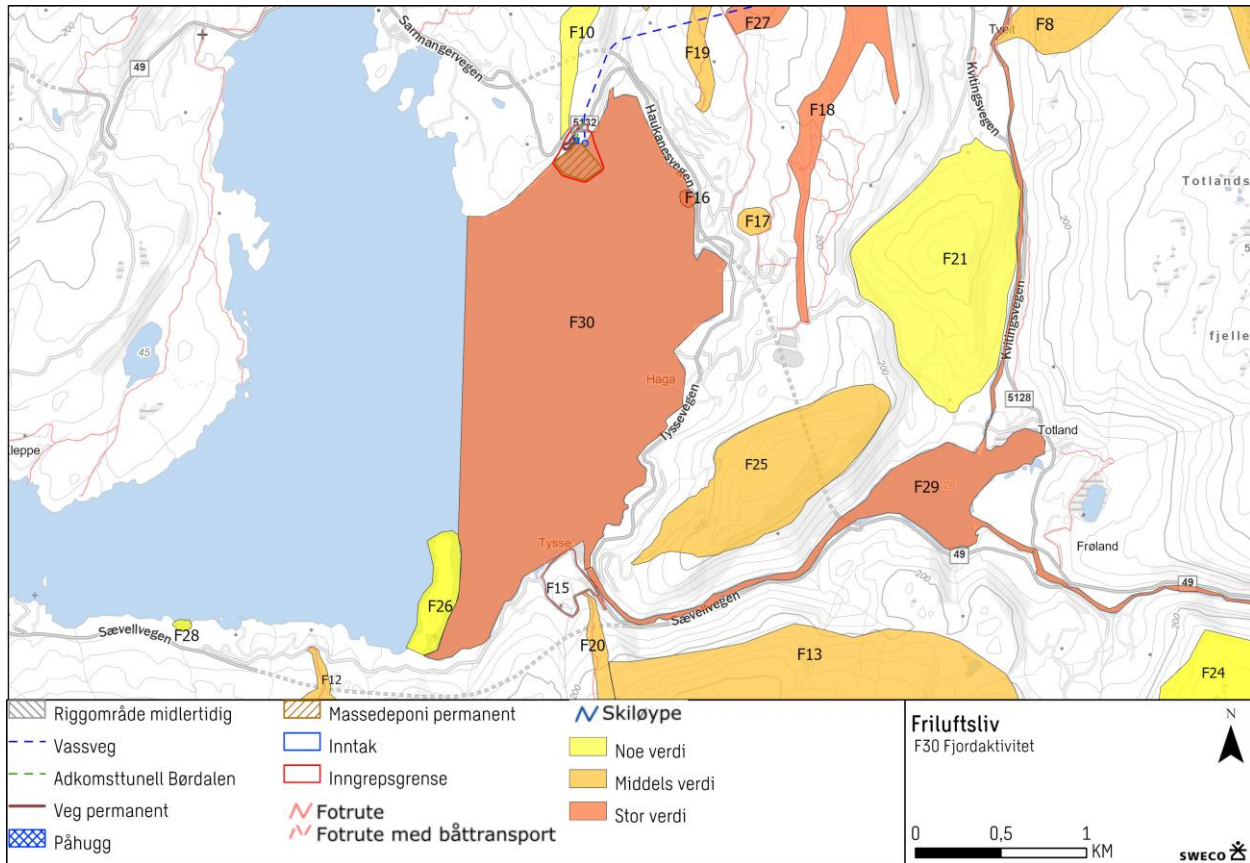
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Børdalen kraftverk	▲				
	Begrunnelse: Tiltaket vil innebære reduserte vannføringer i Storelva og i Tysseelva, etter idriftsettelse av Børdalen kraftverk. Reduksjonen i vannføring er beregnet og presentert med tabeller og figurer i det hydrologiske grunnlaget for konsesjonssøknaden. Påvirkning på fiskeproduksjonen vurderes i fagrapporten for naturmangfold i ferskvann og vannmiljø. Elvas produksjonskapasitet for laks og sjørørret er her vurdert å bli noe forringet pga. redusert vannføring i Tysseelva. For fiskeutøvelsen vil det kun bli strekingen mellom utløpet av Frølandsvatnet og inntaket til Tyssefossen kraftverk som blir noe dårligere egnet for sportsfiske. Dette området har relativt liten vannhastighet. Ved redusert vannføring vil vannhastigheten bli ytterligere redusert. Det gjør strekingen noe mindre egnet til sportsfiske. Frølandselva er vernet mot kraftutbygging og vil ha naturlig og uendret vannføring også etter idriftsettelse av Børdalen kraftverk. Vassdraget blir etter utbygging noe forringet med hensyn på utøvelse av sportsfiske etter laks og sjørørret.				

Tiltakets konsekvens

Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Siden vassdraget har stor verdi for utøvelse av sportsfiske etter laks og sjørørret, og Børdalen kraftverk medfører at deler av vassdraget blir noe forringet, har Børdalen kraftverk" noe negativ konsekvens" for vassdragets egnethet for sportsfiske etter laks og sjørørret.						

4.1.30 F30 Fjordaktivitet

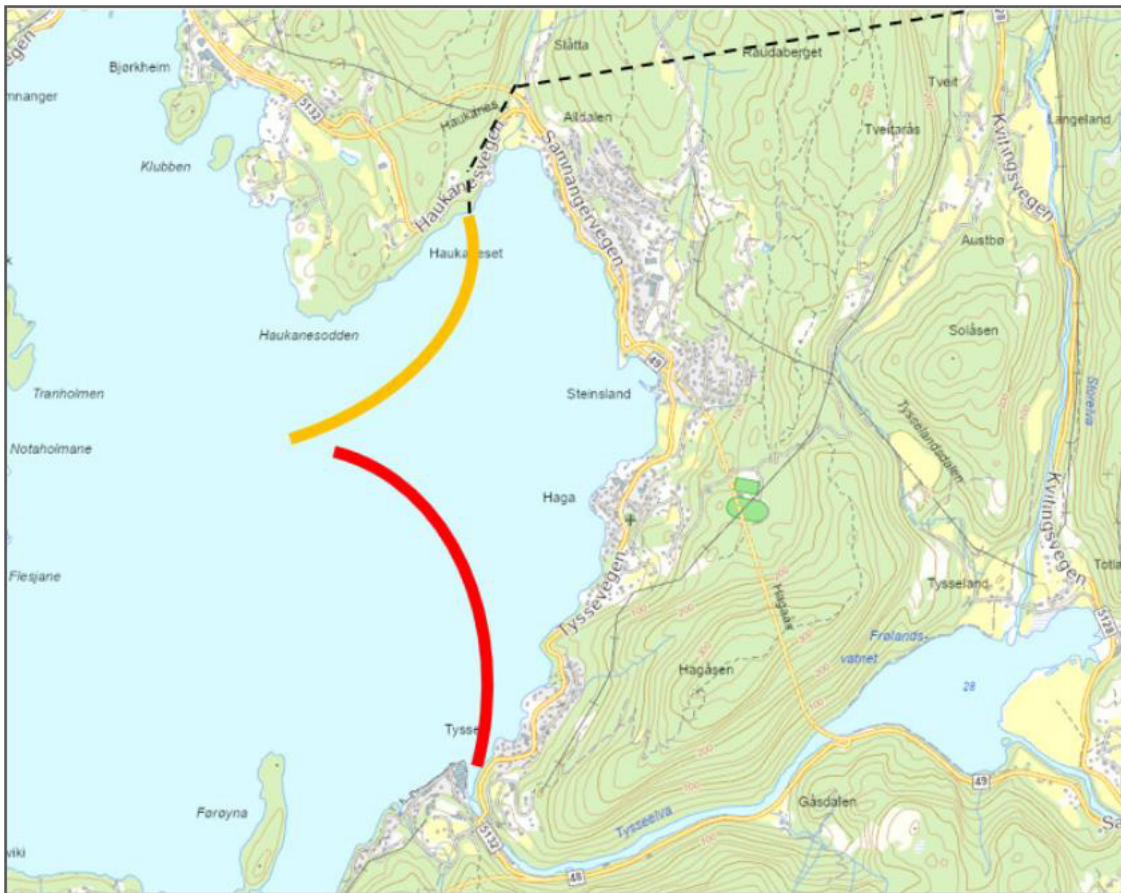
Områdetype: Andre friluftslivsområder.

Figur 4-43. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F30 Fjordaktivitet.

Delområdet tar for seg østre del av indre Samnangerfjorden, fra Haukaneset i nord til Tysse i sør. I tillegg til selve fjorden befinner det seg her to elveutløp. Disse består av utløpet til Tysseelva og Aldalselva. Nederst i Tysseelva ligger Tyssefossen som er et landskapselement. Delområdet overlapper også med delområde F16 Gjerde som befinner seg helt nede i fjærekanten nordøst i delområdet. Området tas i bruk i både sommer- og vintersesongen. I sommersesongen foregår det fritidsfiske, da både fra land og båt. Det forekommer også sportsfisket etter sjørørret. Dette har utviklet seg til å bli attraktivt fordi det er kostnadsfritt, det foregår over alt der folk bor langs kysten og det gir muligheter for fiskeopplevelser året rundt.

Ved Haukaneset befinner det seg flere naust, samt at det skal foregå aktiviteter som bading, og hopping fra berg/klipper. Ved Tysseelva forekommer det aktiviteter som blant annet elvepadling, da man padler fra Frølandsvannet og ned til fjorden (Muntlig: Holmefjord, 25. nov. 2025). I forbindelse med konsekvensutredning gjennomført i forbindelse med utbygging av Aldalselva i perioden 2008-2010 ble islegging i Samnangerfjorden gjennomgått (Johansen et al, 2010). Isleggingen i Samnangerfjorden forekommer i det indre bassenget ved kalde og stille perioder. Dette skjer ikke hvert år, da det er avhengig av lengre kuldeperioder. Som det er mulig å se ut ifra rapporten fra 2010 forekommer det en åpen råk som strekker seg fra Tysseelva og svinger seg nordover for å så gå vestover forbi Haukaneset. Tiltaket ved Haukaneset medfører økt tilførsel av vann i indre del av fjorden, noe som vil kunne gi en svak negativ konsekvens for isdannelse på fjorden da det kan forekomme en mulig råk i forbindelse med tiltaket (se fagrapport maritimt naturmangfold og vannmiljø)

Figur 4-44. Kart over Tysseelva, fjorden og utløpstunellen til Børtdalen kraftverk antydnet med svart strek og råken fra Tysseelva med rød strek. En mulig råk fra utløpet til Børtdalen kraftverk er antydnet med oransje strek. Kart: Sweco

I vintersesongen, ved islegging, blir området tatt i bruk til aktiviteter som blant annet til isfiske, skøyting, ferdsel og kjøring med ATV på isen (Johansen et al, 2010:43; Muntlig: Holmefjord, 25. nov. 2025).

Figur 4-45. Samnangerfjorden, tatt fra østsiden av fjorden mot Haukaneset. Foto: Sweco.

Figur 4-46. Nedre del av Tyssselva med utsikt mot Haukaneset. Foto: Sweco.

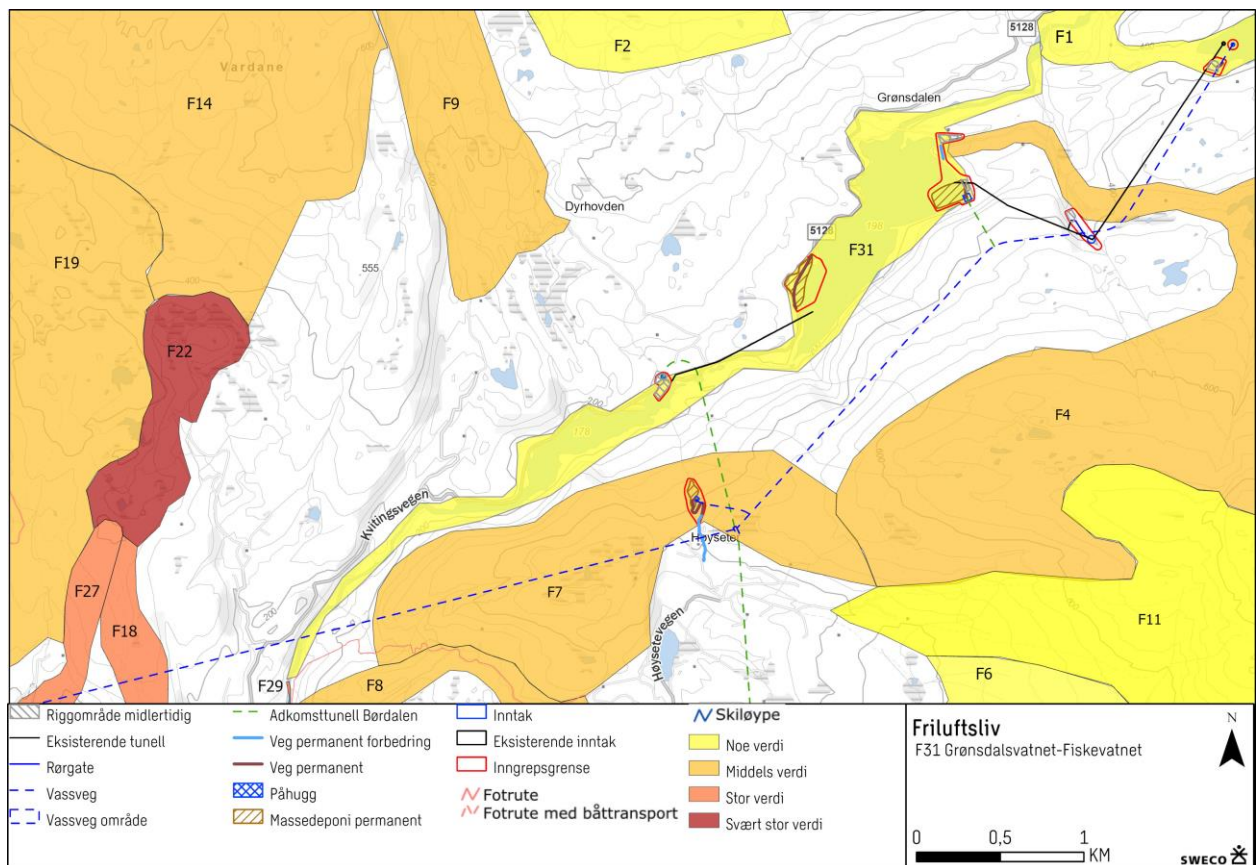
Tabell 4-31. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F30 Fjordaktiviteter.

Verdivurdering: F30 Fjordaktiviteter					
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi	
▲					
Begrunnelse: Delområdet F30 utgjør både strandsone og sjøarealer. Det forekommer her ulike aktiviteter sommer og vinter. Området tas hovedsaklig i bruk til aktiviteter som ulike lek/rekreasjon, fiske, bading og båtutfart, samt at det befinner seg naust innenfor delområdet. Området overlapper med F16 og innehar en del av det samme verdigrunnlaget. Området er godt egnet til ulike aktiviteter, brukes av mange og har flere opplevelseskvaliteter knyttet til seg, samt symbolverdi.					
Tiltakets påvirkning					
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Børdalen kraftverk	▲				
	Begrunnelse: Tiltakene med massedeponi, vei, utløp og tverrslag for utløpstunnel vil kunne endre opplevelsen av vestlig del av delområdet. Vei og påhugg vil vises visuelt for folk som ferdes i strandsoner og på fjorden. Tiltakene i sjø (massedeponi og utløp) kan påvirke aktiviteter som fiske da og bading/hopping. Utslipp av ferskvann grunnet dykket utløp ved Haukaneset vil føre med seg noe negativ konsekvens for gytefelt for torsk, noe som igjen kan påvirke fiske i fjorden i noe grad(Se fagrapport naturmangfold og vannmiljø). Utløp vil kunne føre til temperaturforskjeller og påvirkning på islegging. Det ventes at råk ved Tysselva vil bli noe mindre etter utbygging og en ny råk ved utløp av kraftverket ved Haukaneset. Islegging i indre del av fjorden ventes ikke å påvirkes. Det blir redusert vannføring i Tysssefossen,noe som vil endre fossens intryksstyrke fra brusende til noe mer dempet oftere gjennom året (Se fagrapport landskap) I anleggsperioden kan det bli betydelige ulemper i form av forstyrelse, støy og redusert framkommelighet.				
Tiltakets konsekvens					

Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Børdalen kraftverk	▲						
	Middel negativ konsekvens for friluftsliv (--).						

4.1.31 F31 Grønsdalsvatnet-Fiskevatnet

Områdetype: Andre friluftslivsområder.

Figur 4-47. Avgrensning, verdi og påvirkning fra tiltaket for F31 Grønsdalsvatnet- Fiskevatnet.

F31 Grønsdalsvatnet-Fiskevatnet utgjøres av vannforekomster nedstrøms Kvitingsvatnet t.o.m Fiskevatnet og dets utløp. Delområdet er lett tilgjengelig med bil via Kvitingsvegen som følger Fiskevatnet og Grønsdalsvatnets nordlige side. Vannenes sørlige side er preget av bratt og mer urørt terreng.

Ved Grønsdalsvatnet og Fiskevatnet er det seg noe helårsbebyggelse, blant annet ved Kleivane, Grønsdalen, Vassenden og ved Myra kraftverk. Det finnes også ferie og hyttebebyggelse spredt i området.

Kjentmann Carl Petter Haatuft Hetleøen forteller at vannene blir tatt i bruk til aktiviteter som fiske både fra land og fra vann, bading og båtkjøring. Områdene rundt vannene blir benyttet til turgåing, bærplukking, jakt, samt sporadisk camping. Det er i hovedsak bobilturister og biler med telt som overnatter langs vannenes nordlige side, og ofte ved Myra kraftverk og Grønsdalen kraftverk.

I Grønsdalen befinner Grønsdal gamle skule seg. Det er her opprettet en interesseorganisasjon som jobber for at skolen skal være en arena for sosial og kulturell aktivitet. Haatuft Hetleøen opplyser om at det her blir

hold ulike arrangement i forbindelse med høytider som påske, jul og olsok. Organisasjonen ønsker å legge til rette for at Grønsdal gamle skule og det omkringliggende området skal kunne tas i bruk av blant annet skole og barnehagebarn.

Tabell 4-32. Verdi, påvirkning og konsekvens for delområde F31 grønsdalsvatnet-Fiskevatnet

Verdivurdering: F31 Grønsdalsvatnet-Fiskevatnet						
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi		
▲						
Begrunnelse: F31 Grønsdalsvatnet-Fiskevatnet har noe lokal brukerfrekvens, med enkelte regionale brukere. Delområdet er lett tilgjengelig med bil. Det utføres fiske og andre fritidsaktiviteter ved vannene. Grønsdal og Myra kraftverk gir delområdet opplevelsesverdier knyttet til Samnangers vannkraftshistorie.						
Tiltakets påvirkning						
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet	
Børdalen kraftverk	▲					
	Begrunnelse: De hydrologiske endringene vil gjøre at gjennomsnittlig vannstand i Grønsdalsvatnet øker med 2 meter, mens det ved Fiskevatnet vil minke med 0,8m. Det vil også bli hyppigere og økte vannstandsvariasjoner. Vannene er allerede regulerte, og de fysiske tiltakene som finner sted innad i delområdet vurderes til å inngå i et landskap som allerede er preget av dette. Massedeponier som vil forekomme innad i delområdet vil endre noe av den visuelle oppfattelsen og føre til noe arealbeslag, men dette vurderes til å ikke ville påvirke områdets attraktivitet. Deponi i Grønsdalsvatnet vil føre med seg arealbeslag også under vann, noe som vil ha noe negativ påvirkning på fisk (Se rapport for vannmiljø og naturmangfold i ferskvann), men det vurderes til at det ikke vil endre fiskeutøvelsen i området i noe grad.					
	Det hydrologiske grunnlaget viser noen endringer i vannføring nedstrøms Kvittingsvatnet, men vurderes til å ikke påvirke attraktiviteten for fiske/fiskeutøvelsen. Den største endringen skjer i Fiskevatnet der omsøkt tiltak gir større og hyppigere vannstandendringer enn i nullalternativet, samt føre til mer tørrlegging og forringelse av potensielle produksjonsarealer. Fiskevatnet har i nullalternativet en tett bestand med ørret med småvokst fisk, og vannstandsendringene kan medføre at ørretbestanden blir noe mer småvokst. Det vurderes at dette ikke vil endre fiskeutøvelsen i noen grad sett mot nullalternativet.					
I anleggsperioden kan det ventes ulempe i form av redusert framkommelighet, støy og forstyrrelser i deler av området.						
Tiltakets konsekvens						
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	-- ---	----
Børdalen kraftverk	▲					
	Ubetydelig konsekvens for friluftsliv (0).					

4.2 Påvirkninger og konsekvenser i anleggsfasen

Tiltaket vil påvirke friluftslivet i anleggsperioden, og da gi midlertidige negative virkninger. Anleggsperioden vil gi en negativ innvirkning på friluftslivets opplevelsesverdi og tilgjengelighet. Dette i form av støy fra anleggsarbeid, tilstedeværelsen av massedeponi og rigger, tidvis reduksjon i

framkommelighet, mm. Dette kan påvirke områdenes attraktivitet når det kommer til de som benytter områdene til bl.a. fiske, turgåing, bading eller for de som oppholder seg i og rundt områdene der tiltakene finner sted. Det er særlig F1, F4, F7, F30 og F31 som vil bli negativt påvirket i anleggsfasen. Det ventes ikke at de midlertidige virkningene i anleggsfasen vil medføre permanente konsekvenser for friluftsliv. Disse er derfor ikke inkludert i fastsettelsen av varig konsekvens på delområder eller på samlet konsekvens som framgår av kap. 5.

5 Samlet konsekvens for friluftsliv

Tiltaket gir noe konsekvens (1-) for fire delområder, middels konsekvens (2-) for ett delområdet og ubetydelig (0) konsekvens for de resterende.

Delområde F1 Kvittingsvatnet blir direkte berørt av inngrep, men det er av et begrenset omfang og rett ved eksisterende inngrep ifm. eksisterende Grønsdal kraftverk. De hurtigere vannstandsendingene vurderes heller ikke å ville påvirke friluftsliv i betydelig grad. Det vurderes å bli noe negativ konsekvens for friluftsliv i delområdet av tiltaket. Tiltakene ved Grønsdalsvatnet og Myra ligger ikke innenfor noe friluftslivsområde kartlagt av kommunen, men er definert i forbindelse med denne konsekvensutredningen (F31). Området brukes noe til fiske på vannene og som nærturterreng for enkelte hytter/fastboende. Det blir arealbeslag på land, i reguleringssoner og under LRV av deponier i Grønsdalsvatnet. I tillegg blir det arealbeslag og visuelle virkninger av tunnelpåhugg. Det ventes imidlertid ubetydelige varige konsekvenser på friluftsliv av dette. Det ventes noe påvirkning på fisk i Kvittingsvatnet, Grønsdalsvatnet og Fiskevatnet (se fagrapport for vannmiljø og naturmangfold i ferskvann), men dette vurderes til å ikke ha noe påvirkning for fiskeutøvelse i vannene, og gir dermed ubetydelige konsekvenser for friluftsliv. Børdalen kraftverk vil medføre noe negativ påvirkning på potensielt laksefiske i Tysseelva, pga. noe reduserte produksjonsforhold for laksefisk, og lavere vannhastigheter i elva.

Tiltakene ifm. svingesjakt på Leitet ligger innen i delområde F7 Tveitet. Her vil det bli oppgradert vei til etablert gapahuk, og ny vei og massedeponi vil komme tett på i utsikten fra gapahuken. Det vil også bli betydelig forstyrrelser og ulempe ifm. anleggsarbeidet.

Fiske etter laks og sjørret (F29) blir noe påvirket grunnet endring i elvas vannføring. Endringer i elvas produksjonskapasitet for laks og sjørret er her vurdert å bli noe forringet pga. redusert vannføring i Tysseelva. For fiskeutøvelsen vil det kun bli strekningen mellom utløpet av Frølandsvatnet og inntaket til Tyssefossen kraftverk som blir noe dårligere egnet for sportsfiske, og da grunnet oftere reduserte vannhastigheter ved gode fiskeplasser.

De største negative konsekvensene for friluftsliv kommer i delområde F30 Fjordaktivitet i Samnangerfjorden. Her vil det ved Haukaneset bli noe arealbeslag, da både under og over vann. Varig påvirkning på friluftslivsaktiviteter vil ellers bestå i visuell påvirkning av ny vei og påhugg, mulige endringer i temperatur/isforhold ifm. nytt utløp, og mulige noe negative virkninger av tiltaket på fritidsfiske.

Tiltakene vil være synlige på avstand fra en rekke av de øvrige utredete delområdene. Tiltakene vurderes imidlertid ikke til å ha varig innvirkning på bruken av disse områdene.

Tabell 5-1 oppsummerer verdi, påvirkning og konsekvens for alle delområder definert for friluftsliv innenfor influensområdet. I tabellen er konsekvensgraden markert med henholdsvis «nedre» og «øvre», dersom konsekvensvurderingen ligger i nedre eller øvre del av skalaen for konsekvensgraden (jf. tabellene i kap. 4.)

Tabell 5-1: Oppsummering og vurdering av samlet konsekvens for friluftsliv.

Delområde	Alt 0	Børdalen kraftverk
F1 Kvittingsvatnet	0	(-)
F2 Gråfjellet	0	(0)

Delområde	Alt 0	Børdalen kraftverk
F3 Røyrfjellet	0	(0)
F4 Kvanndalen	0	(0)
F5 Bergdalsfjellene	0	(0)
F6 Børdalsfjellet	0	(-)
F7 Svendsdalen – Høyseter	0	(-) Øvre
F8 Svendsdalen	0	(0)
F9 Bogaskaret	0	(0)
F10 Merkeåsen	0	(0)
F11 Grøet	0	(0)
F12 Nymark til Smådalen	0	(0)
F13 Burlifjellet N	0	(0)
F14 Storsnuten	0	(0)
F15 Turveg tyssen	0	(0) Øvre
F16 Gjerde	0	(0) Øvre
F17 Steinsland	0	(0)
F18 Åsen-Totræna	0	(0)
F19 Gjerdsåta/Fitjarvatnet	0	(0)
F20 Tyssereiane til Smådalen	0	(0)
F21 Solåsen	0	(0)
F22 Totræna Vinterpark	0	(0)
F23 Storagrønova	0	(0)
F24 Storenipen	0	(0)
F25 Hagåsen	0	(0)
F26 Førøyna	0	(0)
F27 Myra-Totræna	0	(0)
F28 Ospevika	0	(0)
F29 Fiske etter laks og sjørørret	0	(-)
F30 Fjordaktivitet	0	(--) Nedre
F31 Grønsdalsvatnet-Fiskevatnet	0	(0) Øvre
Samlet vurdering for friluftsliv	-	Noe negativ konsekvens

Delområde	Alt 0	Børdalen kraftverk
Begrunnelse for samlet konsekvens		Det er overvekt av delområder med noe eller ubetydelig konsekvens, og ett delområde med middels negativ konsekvens. Dette gir samlet noe negativ konsekvens av tiltaket for friluftsliv.

5.1 Samlede virkninger

Tiltaket planlegges i et område som allerede er preget av vannkraftutbygging. Samlede virkninger av tiltaket for friluftsliv vurderes i lys av allerede gjennomførte, vedtatte eller godkjente planer eller tiltak i influensområdet, vurderes som små.

6 Skadeforebyggende tiltak

Dette kapittelet oppsummerer forslag til skadeforebyggende tiltak som kan bidra til å redusere eller kompensere skade for friluftsliv.

Forslagene er bygd opp rundt tiltakshierarkiet (se kap. 2.5.3) Tiltakshierarkiet er forankret og utdypet i konsekvensutredningsforskriften (2017) og Miljødirektoratets håndbok for konsekvensutredning av klima og miljø (2025). I de tilfeller hvor det ikke er mulig å unngå skade, skal skaden begrenses eller de ødelagte områdene skal istandsettes. Som siste utvei kan kompensasjon vurderes. Rekkefølgen tiltakene blir presentert i nedenfor er derfor veiledende for hvilken prioritet disse har i henhold til tiltakshierarkiet.

6.1 Forutsatte tiltak

Tiltakene som er listet opp i dette avsnittet er tiltak som allerede er innarbeidet av hensyn til friluftsliv tidligere i prosessen eller som er forutsatt innarbeidet i planforslaget ved vurdering av påvirkning og konsekvens for fagtemaet.

- Det legges opp til revegetering av nye massedeponi (på land), samt istandsetting av mulige berørte stier.
- Det planlegges tydelig merking og informasjonsskilt om midlertidige stengninger, omkjøringer og fremdrift i anleggsarbeidet.
- Det vil benyttes støydempende utsyr og metoder der det er mulig.
- Befolkningen skal informeres gjennom lokale kanaler som f.eks. kommunen eller turistforeningens nettsider, om anleggsaktivitet og ferdselsforhold.

6.2 Foreslåtte tiltak

Tiltakene som listet opp i dette avsnittet er tiltak som er foreslått som følge av konsekvensutredningen for friluftsliv, men som ikke er innarbeidet i tiltaket. Disse tiltakene vil bidra positivt til fagtema friluftsliv. Likevel vil det ikke endre tiltakets konsekvensgrad om ett eller flere av disse inkluderes i planene.

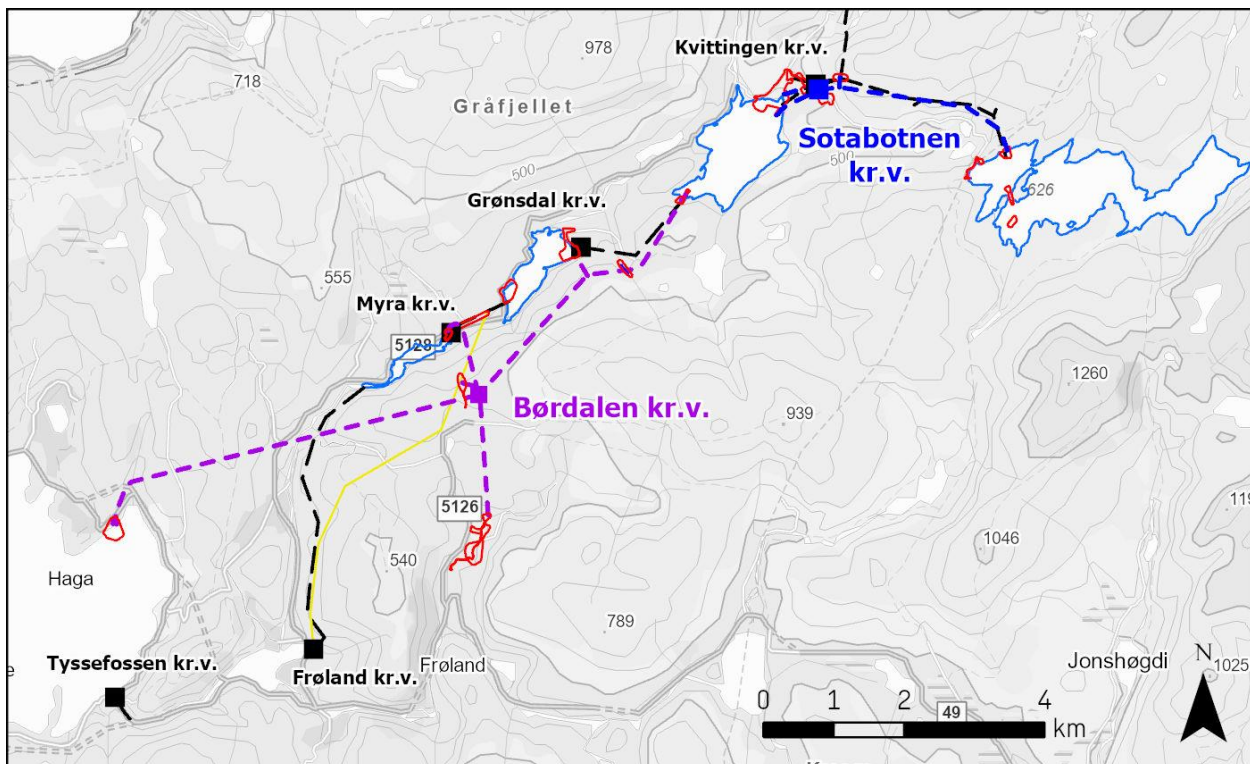
- Ved Leitet befinner Nyautløo gapahuk seg. Gapahuken ligger plassert med fin utsikt utover dalen ved dagens situasjon. Det er her etablert bålpanne og sittebenk. Tiltaket vil påvirke gapahukens utsikt og dermed dens attraktivitet. Et mulig tiltak er å flytte gapahuken ca. 100 m lengre nordøst, der det i dag står en benk. Herfra vil tiltaket være noe mindre synlig enn ved dagens plassering.
- Legge til rette for friluftsliv med benker etc. i andre berørte delområder (f.eks. ved Haukaneset).
- Avgrens riggområder og masselagring slik at de tar minst mulig areal og ikke hindrer ferdsel mer enn nødvendig.
- Sikre båtutsettingsmuligheter
- Midlertidig omlegging av mulige berørte ferdselsårer.

- Legge til rette for at arbeid som resulterer i mye støy i så stor grad som mulig forgår i ukedager på dagtid.
- Info og varselskilt om mulige utrygge isforhold.

7 Sotabotnen og Børdalen kraftverk - samlede vurderinger

Parallelt med søknaden for Børdalen kraftverk sender Eviny inn søknad om konsesjon for Sotabotnen kraftverk i samme vassdrag. Sotabotnen kraftverk er et pumpekraftverk med inntak/utløp i Svartavatnet og Kvittingsvatnet.

De to kraftverkene søkes separat, og konsekvenser for hver av dem vurderes i hver sine konsekvensutredninger som følger respektive konsesjonssøknader. I dette kapittelet er det gjort en vurdering av samlede virkninger dersom begge kraftverk bygges ut. I figur 7-1 vises begge kraftverkene i samme kart.

Figur 7-1. Kart som viser de to planlagte kraftverkene i vassdraget; Børdalen og Sotabotnen. Røde omriss viser inngrepsgrenser for planlagte tiltak for de to. Eksisterende kraftverk er vist med svart. Kart: Sweco.

Dersom både Børdalen kraftverk og Sotabotnen kraftverk realiseres, vil det – i tillegg til de påvirkningene som følger av Børdalen kraftverk alene – også oppstå endringer i hydrologien i de øvre delene av Samnangervassdraget.

Vannforekomstene som da også vil bli berørt, er:

- Svartavatnet
- Storelva mellom Svartavatnet og Kvittingsvatnet
- Kvittingsvatnet

For vannforekomster nedstrøms Kvittingsvatnet, samt for vanntilførselen til fjorden, vil det ikke være endringer av vesentlig betydning dersom både Sotabotnen kraftverk og Børdalen kraftverk realiseres, sammenlignet med en utbygging av kun Børdalen kraftverk.

Tabell 7-1 oppsummerer hydrologiske endringer dersom både Børdalen kraftverk og Sotabotnen kraftverk realiseres, sammenlignet med en utbygging av kun Børdalen kraftverk.

Tabell 7-1. Tabellen forklarer hydrologiske endringer dersom både Børdalen og Sotabotnen kraftverk bygges ut, sammenlignet med dersom kun Børdalen kraftverk bygges. Vurderingene bygger på hydrologiske vedlegg som følger konsesjonssøknadene for kraftverkene.

Del av vassdraget	Hydrologiske endringer dersom begge kraftverk realiseres, sett opp mot utbygging av kun Børdalen kraftverk
Svartavatnet	Eksisterende reguleringsgrenser består. Ved realisering av både Sotabotnen kraftverk og Børdalen kraftverk vil vannstanden i magasinet følge sesongvariasjon, men magasinet vil i gjennomsnitt ligge noe høyere (anslagsvis 5 m) i vannstand om vinteren og frem til april/mai. Fra mai til juli/august vil vannstanden ligge noe lavere. Fra august vil vannstanden igjen ligge høyere enn før. Gjennomsnittlig vannstand over året øker ved utbygging av begge kraftverk med ca. 1,7 m sammenlignet med nullalternativet eller om kun Børdalen kraftverk bygges. Innenfor kortere tidsrom (dager til uker) vil det være betydelig økning i vannstandsvariasjon, og dermed hurtigere vannstandshevinger og -fall.
Storelva mellom Svartavatnet og Kvittingsvatnet	Det er ikke krav om minstevannføring på strekningen i dag. Dagens vannføring er et resultat av restfeltet nedstrøms (7 km²) og overløp over dam Svartavatn. For nullalternativet og alternativ med kun Børdalen kraftverk forventes det i gjennomsnitt overløp over dam Svartavatn ca. hvert 2. år. Etter realisering av Sotabotnen kraftverk og Børdalen kraftverk vil det så nær som aldri bli overløp over dammen, og kun vannføring fra restfeltet gjenstår. Enkeltepisoder med større flomvannføring på strekningen på grunn av overløp vil altså bortfalle etter utbygging.
Kvittingsvatnet	Sesongvariasjon og hyppige vannstandsendringer vil ved utbygging av begge kraftverk ligne situasjon der kun Børdalen kraftverk bygges ut. Gjennomsnittlig vannstand gjennom året forventes likevel å være vel 2 meter høyere dersom begge kraftverk realiseres. Variasjonsendringen vil være tilnærmet lik uavhengig om kun Børdalen kraftverk, eller begge kraftverkene realiseres.

Den samlede vurderingen for Sotaboten og Børdalen kraftverk vurderes til å ha noe negative konsekvenser. Nettalternativ for Sotaboten har ved F18 Svensdalen positiv konsekvens (+), mens de resterende områdene for Sotaboten er vurdert til ubetydelig til noe negativ konsekvens. Ved Børdalen kraftverk vurderes F30 Fjordaktivitet til å ha middels negativ konsekvens (--). Resten av delområdene har noe eller ubetydelig konsekvens. Basert på dette blir samlet vurdering for Sotaboten og Børdalen kraftverk vurdert til noe negative konsekvenser (-).

Tabell 7-2: Samlet vurdering med konsekvens for Sotabotn- og Børdalen kraftverk.

Delområder Sotabotnen kraftverk med konsekvens	Delområder Børdalen kraftverk med konsekvens	Samlet vurdering for konsekvenser for Sotabotnen- og Børdalen kraftverk med begrunnelse
F1 Kvittingsvatnet (-)	F1 Kvittingsvatnet (-)	(-)Både Børdalen kraftverk og Sotaboten kraftverk vurderer tiltaket til å ha noe negativ konsekvens på delområdet. Samlet konsekvens av begge kraftverk blir noe negativ.
F2 Gråfjellet (0)	F2 Gråfjellet (0)	(0) Tiltaket fører til ubetydelig konsekvens både for Sotaboten og Børdalen kraftverk.

F3 Bergdalsfjellet	-	(0) Delområdet er kun aktuelt for Sotaboten kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Sotaboten kraftverk.
F4 Kjerringedalen (0)	-	(0) Delområdet er kun aktuelt for Sotaboten kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Sotaboten kraftverk.
F5 Osen-Vending (0)	-	(0) Delområdet er kun aktuelt for Sotaboten kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Sotaboten kraftverk.
F6 Tulledalen- Geitafjellet (0)	-	(0) Delområdet er kun aktuelt for Sotaboten kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Sotaboten kraftverk.
F7 Breidablikk (0)	-	(0) Delområdet er kun aktuelt for Sotaboten kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Sotaboten kraftverk.
F8 Fuglafjell (0)	-	(0) Delområdet er kun aktuelt for Sotaboten kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Sotaboten kraftverk.
F9 Lengdefjellet (0)	-	(0) Delområdet er kun aktuelt for Sotaboten kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Sotaboten kraftverk.
F10 Byrkjefjellet (0)	-	(0) Delområdet er kun aktuelt for Sotaboten kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Sotaboten kraftverk.
F11 Kvamskogen – Vending turdrag (0)	-	(0) Delområdet er kun aktuelt for Sotaboten kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Sotaboten kraftverk.
F12 Røyrfjellet (0)	F3 Røyrfjellet (0)	0) Tiltaket fører til ubetydelig konsekvens både for Sotaboten og Børdalen kraftverk.
F13 Kvanndalen (0)	F4 Kvanndalen (0)	0) Tiltaket fører til ubetydelig konsekvens både for Sotaboten og Børdalen kraftverk.
F14 Grøet (0)	F11 Grøet (0)	0) Tiltaket fører til ubetydelig konsekvens både for Sotaboten og Børdalen kraftverk
F15 Kvitingsvatn – Svartavatn (-)	-	(-) Delområdet er kun aktuelt for Sotaboten kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Sotaboten kraftverk.
-	F5 Bergdalsfjellene (0)	0) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
F16 Svendsdalen – Høyseter (nettalternativ)	F7 Svendsdalen – Høyseter (-)	(0) Sanering av 132 kV linje ifm. nett for Sotabotnen vil virke positivt inn på friluftsliv, mens tiltak i forbindelse med Børdalen kraftverk virker negativt inn. Delområdets samlede vurdering settes dermed til (0).
Alternativ 1 Myra (+)		
Alternativ 2 Leitet (+)		
F17 Børdalsfjellet (nettalternativ)	F6 Børdalsfjellet (-)	(-) Nettalternativ for Sotaboten fører til ubetydelig konsekvens for Sotaboten, mens tiltak i forbindelse med Børdalen kraftverk virker noe negativt inn. Vurderingen blir dermed lik som ved Børdalen kraftverk.
Alternativ 1 Myra (0)		
Alternativ 2 Leitet (0)		

F18 Svendsdalen (nettalternativ)	F8 Svendsdalen (0)	(+) Tiltaket fører til ubetydelig konsekvens Børdalen kraftverk, mens Sanering av 132 kV linje ifm. nett for Sotabotnen vil virke positivt inn på friluftsliv for Sotaboten. Delområdets samlede vurdering settes dermed til (+)
Alternativ 1 Myra (+)		
Alternativ 2 Leitet (+)		
F19 Bogaskaret (nettalternativ)	F9 Bogaskaret (0)	(0) Sanering av 132 kV linje ifm. nett for Sotabotnen vil virke positivt inn på friluftsliv, mens tiltak i forbindelse med Børdalen kraftverk virker negativt inn. Delområdets samlede vurdering settes dermed til (0).
Alternativ 1 Myra (0)		
Alternativ 2 Leitet (0)		
F20 Grønsdalsvatnet-Fiskevatnet (nettalternativ)	F31 Grønsdalsvatnet-Fiskevatnet (0)	(0) Tiltaket fører til ubetydelig konsekvens både for Sotaboten og Børdalen kraftverk.
Alternativ 1 Myra (0)		
Alternativ 2 Leitet (0)		
-	F10 Merkeåsen (0)	(0) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
-	F12 Nymark til Smådalen (0)	(0) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
-	F13 Burlifjellet N (0)	(0) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
-	F14 Storsnuten (0)	(0) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
-	F15 Turveg Tysse (0)	(0) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
-	F16 Gjerde (0)	(0) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
-	F17 Steinsland (0)	(0) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
-	F18 Åsen- Totræna (0)	(0) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
-	F19 Gjerdsåta/Fitjavatnet (0)	(0) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
-	F20 Tyssereiane til Smådalen (0)	(0) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed

		forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
-	F21 Solåsen (0)	(0) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
-	F22 Totræna vinterpark (0)	(0) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
-	F23 Storagrønova (0)	(0) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
-	F24 Storesnipen (0)	(0) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
-	F25 Hagåsen (0)	(0) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
-	F26 Førøyna (0)	(0) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
-	F27 Myra-Totræna (0)	(0) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
-	F28 Ospevika (0)	(0) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
-	F29 Fiske etter laks og sjørørret (-)	(-) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
-	F30 Fjordaktivitet (--)	(--) Delområdet er kun aktuelt for Børdalen kraftverk, og samlet konsekvens vil dermed forbli lik situasjon ved vurdering for Børdalen kraftverk.
Samlet konsekvens	Noe negative konsekvenser	
Samlede vurderinger for Sotabotnen og Børdalen kraftverk	Samlet sett medfører utbygging av både Sotabotn kraftverk og Børdalen kraftverk noe negative konsekvenser for fagtema friluftsliv. Begge kraftverkene får noe negativ konsekvens (-) for delområde F1 Kvittingsvatnet. For Børdalen kraftverk er F30 Fjordaktivitet vurdert til middels negativ konsekvens (--), og dette er den klart mest belastende enkeltvirkningen i den samlede vurderingen. Nettalternativene for Sotabotnen gir i F16 Svendsdalen–Høyseter og F18 Svendsdalen positive konsekvenser (+) som følge av sanering av eksisterende 132 kV-linje, men dette er ikke tilstrekkelig til å veie opp for de samlede negative effektene.	

8 Usikkerhet

Det er usikkerhet ved synlighetsanalysen. Dette er nærmere beskrevet i fagrapport for tema landskap. Analysen bygger på en 3D-modell som er dannet av høydekoter. Høydekotene har en ekvidistanse på 5 meter. Dette gjør modellen grov og mindre nøyaktig. Andre bygg og skog er ikke inkludert i analysen.

Samnanger kommune har kartlagt friluftslivsområder i kommunen (M98-2013) og publisert dette i Naturbase. Kartleggingen ble gjennomført i 2018. Grunnet tidsspennet mellom kartlegging og konsekvensutredningen kan det ikke utelukkes at det har skjedd endringer innen blant annet kvalitet, brukerfrekvens eller betydningen av områdene, noe som vil være en usikkerhetsfaktor da det er mulig at de ikke har blitt fanget opp under kunnskapsinnhenting eller befarings.

Opplevelsesverdier er subjektive og vurderingen av disse er basert på faglig skjønn. Det er også vanskelig å forutsi hvordan dagens brukere vil tilpasse seg endringer (f.eks. om de finner nye ruter).

Det er usikkerhet rundt vurderinger av endring av isforhold, særlig for Samangerfjorden og området ved Haukaneset.

Kunnskapsgrunnlaget for fagtema friluftsliv vurderes som godt.

9 Referanser

- Bergen og Hordaland Turlag. u.å. Fra Kvitingen til Høgabu på ski. Tilgjengelig fra <https://ut.no/turforslag/1112154374/fra-kvitingen-til-hqabu-pa-ski> [besøkt 03 juli 2025]
- Bergen Turlag. 2011. Fra Voss til Hardanger: Bergsdalen og Kvamsfjella.
- Energiloven. 1990. Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (LOV-1990-06-29-50). Lovdata. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1990-06-29-50>. [besøkt 27. februar 2025]
- Fjelltoppjakten. u.d. Tilgjengelig fra <https://fjelltoppjakten.no/>
- Gjerstad, J (2005) (red) Vilt-vått og vakkert – Bergen turlag 1890-2005. Bergen Turlag-Bodoni Forlag
- Hardanger og Voss reinsdyrlag SA. (2023). *Driftsplan for Hardanger og Voss Reinsdyrlag*. Hentet fra <https://www.statsforvalteren.no/contentassets/e16ec0ab816d4d8c836c274ea2f3880d/driftsplan-hardanger-og-voss-2023-2017.pdf> [besøkt 10 november 2025]
- Johansen, G.H., Tveranger, B., Staveland, A.H., Eilersten, M., Brekke, E. 2010. *Utbygging i Samnangervassdraget og Aldalselven Samnanger kommune, Hordaland fylke Konsekvensutredning for marine forhold* (Rådgivende biologer AS rapport 1341). Rådgivende biologer AS
- Klima og miljødepartementet. 2021. Klima- og miljødepartementets veileder til bruk av vannforskriften § 12 - med presisering fra 9. juli 2021. Vannportalen. Tilgjengelig fra: <https://www.vannportalen.no/veiledere/veileder-2021-veileder-til-vannforskriften--12/>. [besøkt 27. februar 2025]
- Konsekvensutredningsforskriften. 2017. Forskrift om konsekvensutredninger. (FOR-2017-06-21-854). Lovdata. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-06-21-854> [besøkt 27. februar 2025].
- Inatur. u.å. Fiskekort Kvitingen: Ørretfiske i vatna i Kvitingen i Samnanger. Tilgjengelig fra: <https://www.inatur.no/fiske/592e7550e4b073e0a2b012f0> [besøkt 27. februar 2025].
- Lakse- og innlandsfiskeloven. (1993). Lov om laksefisk og innlandsfisk mv. (LOV-1992-05-15-47). Lovdata. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-05-15-47> [besøkt 27. februar 2025]
- Miljødirektoratet. 2013. Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder. Veileder M98.
- Miljødirektoratet. 2018a. Kartlagt friluftslivsområde: Kvittingsvatnet. Tilgjengelig fra: <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025943> [besøkt 27. februar 2025]
- Miljødirektoratet. 2018b. Kartlagt friluftslivsområde: Gråfjellet. Tilgjengelig fra: <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025944> [besøkt 27. februar 2025]
- Miljødirektoratet. 2018d. Kartlagt friluftslivsområde: Røyrfjellet. Tilgjengelig fra: <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025933> [besøkt 27. februar 2025]
- Miljødirektoratet. 2018e. Kartlagt friluftslivsområde: Kvanndalen. Tilgjengelig fra: <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025925> [besøkt 28. februar 2025]
- Miljødirektoratet. 2018f. Kartlagt friluftslivsområde: Bergdalsfjellene. Tilgjengelig fra: <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025926> [besøkt 02 juli 2025]
- Miljødirektoratet. 2018g. Kartlagt friluftslivsområdet: Børdalsfjellet. Tilgjengelig fra: <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025927> [besøkt 02 juli 2025]
- Miljødirektoratet. 2018h. Kartlagt friluftslivsområdet: Svendsdalsen/Høyseter. Tilgjengelig fra: <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025928> [besøkt 02 juli 2025]
- Miljødirektoratet, 2018i. Kartlagt friluftslivsområder: Svendsdalen. Tilgjengelig fra: <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025915> [besøkt 03 juli 2025]
- Miljødirektoratet, 2018j. Kartlagt friluftslivsområde: Bogaskaret. Tilgjengelig fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025947> [besøkt 22 oktober 2025]
- Miljødirektoratet, 2018k. Kartlagt friluftslivsområde: Merkeåsen. Tilgjengelig fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025929> [besøkt 19 november 2025]
- Miljødirektoratet, 2018l. Kartlagt friluftslivsområde: Grøet. Tilgjengelig fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025927> [besøkt 19 november 2025]
- Miljødirektoratet, 2018m. Kartlagt friluftslivsområde: Nymark til Smådalen. Tilgjengelig fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025951> [besøkt 12 november 2025]
- Miljødirektoratet, 2018n. Kartlagt friluftslivsområde: Burlifjellet N. Tilgjengelig fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025932> [besøkt 19 november 2025]
- Miljødirektoratet, 2018o. Kartlagt friluftslivsområde: Storsnuten. Tilgjengelig fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025945> [besøkt 17 november 2025]
- Miljødirektoratet, 2018p. Kartlagt friluftslivsområde: Turveg Tysse. Tilgjengelig fra

- <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025949> [besøkt 12 november 2025]
- Miljødirektoratet, 2018q. Kartlagt friluftslivsområde: Gjerde. Tilgjengelig fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025935> [besøkt 12 november 2025]
- Miljødirektoratet, 2018r. Kartlagt friluftslivsområde: Steinsland. Tilgjengelig fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025924> [besøkt 18 november 2025]
- Miljødirektoratet, 2018s. Kartlagt friluftslivsområde: Åsen-Totræna. Tilgjengelig fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025912> [besøkt 18 november 2025]
- Miljødirektoratet, 2018t. Kartlagt friluftslivsområde: Gjerdsåta/Fitjarvatnet. Tilgjengelig fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025908> [besøkt 19 november 2025]
- Miljødirektoratet, 2018u. Kartlagt friluftslivsområde: Tyssereiane til Smådalen. Tilgjengelig fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025950> [besøkt 19 november 2025]
- Miljødirektoratet, 2018v. Kartlagt friluftslivsområde: Solåsen. Tilgjengelig fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025930> [besøkt 19 november 2025]
- Miljødirektoratet, 2018w. Kartlagt friluftslivsområde: Totræna vinterpark. Tilgjengelig fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025902> [besøkt 20 november 2025]
- Miljødirektoratet, 2018x. Kartlagt friluftslivsområde: Storarønova. Tilgjengelig fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025940> [besøkt 20 november 2025]
- Miljødirektoratet, 2018y. Kartlagt friluftslivsområde: Storenipen. Tilgjengelig fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025941> [besøkt 20 november 2025]
- Miljødirektoratet, 2018z. Kartlagt friluftslivsområde: Hagåsen. Tilgjengelig fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025931> [besøkt 20 november 2025]
- Miljødirektoratet, 2018æ. Kartlagt friluftslivsområde: Førøyna. Tilgjengelig fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025938> [besøkt 20 november 2025]
- Miljødirektoratet, 2018ø. Kartlagt friluftslivsområde: Ospevika. Tilgjengelig fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00025937> [besøkt 20 november 2025]
- Miljødirektoratet. 2025. Konsekvensutredninger for klima og miljø. Håndbok M-1941. Tilgjengelig fra: <https://www.miljodirektoratet.no/konsekvensutredninger> [besøkt 3. november 2025]
- Naturmangfoldloven. 2009. Lov om forvaltning av naturens mangfold. (LOV-2009-06-19-100). Lovdata. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100>. [besøkt 27. februar 2025]
- Plan- og bygningsloven. 2008. Lov om planlegging og byggesaksbehandling. (LOV-2008-06-27-71). Lovdata. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71> [besøkt 27. februar 2025].
- NVE. 2023. Konesjonssøknad nettanlegg: NVEs veileder for utarbeidelse av søknad om anleggskonesjon for nettanlegg. Tilgjengelig fra: <https://veiledere.nve.no/konesjonssoknad-nettanlegg/> [besøkt 3. november 2025]
- NVE. 2024. Konesjonssøknad vannkraftanlegg. Tilgjengelig fra: <https://veiledere.nve.no/konesjonssoknad-vannkraftanlegg/> [besøkt 3. november 2025]
- Regndans. 2024. Regndans: musikkfestival i Kvitingen. Tilgjengelig fra: <https://www.regndansfestival.com/> [besøkt 27. februar 2025].
- Samnanger IL. Gruppe for langrenn i Samnanger IL. Tilgjengelig fra <https://samnangeril.no/totrana/> [besøkt 20 november 2025].
- Ut.no, u.d Burlifjellet. Tilgjengelig fra: [Burlifjellet | UT.no](https://burlifjellet.no) [besøkt 19. november 2025].
- Ut.no, u.d . Fitjavatnet. Tilgjengelig fra: <https://ut.no/kart/tur/1111570926/fitjavatnet#11.76/60.4153/5.7595> [besøkt 27. oktober 2025]

Ut.no. u.d. Totræna vinterpark med skitur til Vardane-Samnanger. Tilgjengelig fra:

<https://ut.no/turforslag/1112154364/totrna-vinterpark-med-skitur-til-wardane-samnanger> [besøkt 20 november 2025].

Ut.no. u.d. Tur til Storagrønova i Samnanger. Tilgjengelig fra: <https://ut.no/turforslag/1111970/tur-til-storagrnova-i-samnanger> [besøkt 20 november 2025]

Vannforskriften. 2007. Forskrift om rammer for vannforvaltningen. (FOR-2006-12-15-1446). Lovdata. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-12-15-1446>. [besøkt 27. februar 2025]

Vannressursloven. 2001. Lov om vassdrag og grunnvann. (LOV-2000-11-24-82). Lovdata. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2000-11-24-82>. [besøkt 27. februar 2025]

Vassdragsreguleringsloven. 1917. Lov om regulering og kraftutbygging i vassdrag. (LOV-1917-12-14-17). Lovdata. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1917-12-14-17>. [besøkt 27. februar 2025]